PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XXI. Št. 236 (6214)

TRST, torek 5. oktobra 1965

RIMSKI PAPEŽ PRVIKRAT V AMERIKI

Papež Pavel VI. na obisku v New Yorku Govor o miru pred glavno skupščino OZN

Velika množica prebivalstva je pozdravila papeža, ko se je peljal po mestnih ulicah - Razgovor s predsednikom Johnsonom o perečih mednarodnih vprašanjih - Papežev pogovor s štirimi stalnimi člani varnostnega sveta

NEW YORK, 4. — Za obisk papeža Pavla VI. je vladalo izredno zanimanje po vsej Ameriki kot tudi na sedežu OZN, kjer je imel papež pred glavno skupščino pomemben govor. Ob 15.10 je papež zapustil sedež newyorške nadškofije in se je odpravil na sedež OZN, kjer ga je pri vhodu sprejel glavni tajnik U Tant in ga peljal skozi razne dvorane v dvorano skupščine. Dvorana je bila nabita; v njej je bilo okrog 2.500 oseb, delegatov, diplomatov in povabljenih osebnosti. Okoli 4.000 povabljencev in novinarjev pa je sledilo papeževemu govoru v raznih dvoranah na sedežu OZN po notranji televiziji.

Pri vhodu v dvorano je papeža sprejel predsednik skupščine Fanfani in ga spremil do sedeža, ki je bil postavljen pred prostori predsedstva. Vsi delegati in prisotni zunanji ministri (med njimi Gromiko, Dean Rusk, Couve de Murville in številni povabljenci ter med njimi celotna družina Kennedy z vdovo Jacqueline) so papeža stoje pozdravili.

Krajša pozdravna govora sta imela predsednik skupščine Fanfani, ki se je skliceval na koncil ter na encikliko «Pacem in Terris», ter glavni tajnik U Tant, ki je orisal, kako je prišlo do vabila.

Papež je govoril v francoščini in je v uvodu dejal, da predstavlja sicer suvereno državo, vendar eno med najmanjšimi državami, ki nima nobenih zemeljskih zahtev, in ni prišel pred skupščino z nobenim vprašanjem, temveč želi samo prositi da bo lahko služil kot nosilec poslanice vsemu človeštvu. To ne samo v imenu vse katoliške družine, temveč tudi tistih bratov kristjanov, ki se strinjajo s težnjami, ki jih namerava izreči. Papež je nadaljeval, da OZN predstavlja človeštvo in da je človeštvu namenjena njegova poslanica:

1. Naša poslanica hoče biti v prvi vrsti — je rekel papež — vzvišena in moralna potrditev te visoke ustanove. Gre za zgodovinsko izkušnjo in za prepričanje, da predstavlja OZN obvezno pot moderne družbe k svetovnemu miru.

2. Zato moramo gledati v prihodnost, saj predstavlja OZN preprosto in koristno obliko sožitja različnih držav. S tem potrjujete veliko načelo, da morajo temeljiti odnosi med narodi na razumu, pravičnosti, pravici in pogajanjih, ne pa na nasilju, vojni, strahu, ali prevari. In tako mora biti. «Dovolite mi, da vam čestitam, je poudaril papež, ker ste modro odprli vrata v to dvorano mladim narodom, državam, ki so pred kratkim dosegle neodvisnost in svobodo. Njih prisotnost potrjuje univerzalnost in velikost načel te ustanove.»

3. Vaš statut pa je še pomembnejši, saj predstavlja most med narodi in tako imate v nekem smislu isto značilnost glede posvetnih vprašanj, kot jih hoče imeti katoliška cerkev glede verskih. Zato vas pozivamo, da nadaljujete po tej poti ter da vabite tiste, ki so se od vas ločili, da iščete načine, da na časten in idealen način vključite v vaš pakt bratstva tudi tiste, ki z njim še ne soglašajo.

4. Ta poziv pa logično govori tudi o drugih formulacijah in predvsem, da nihče, ki je član vaše zveze, ne more biti višji nad drugim, gre za enakost, ki jo je treba seveda spopolniti tudi z drugimi faktorji. Ni mogoče biti bratje brez skromnosti, in prav ošabnost povzroča napetosti, borbo za prestiž, za nadoblast, kolonializem, egoizem in ruši bratstvo.

5. Zato je treba reči tudi nekatere negativne besede, ki jih pričakujete: ne drugi proti drugim, saj prav zato je predvsem nastala Organizacija združenih narodov. V tej zvezi je papež citiral besede preminulega Johna Kennedyja: «Človeštvo mora končati z vojno, ali bo vojna končala s človeštvom. Papež je nadaljeval: Vi dobro veste, da se mir ne gradi samo s politiko in ravnotežjem sil in interesov, temveč z zavestjo, z idejami, z delom za mir.»

Nadaljeval je, da je treba odločneje kreniti na pot, ki jo je OZN že začrtala, in predvsem po poti razorožitve. Papež je ostro obsodil predvsem atomsko oborožitev, ki že sedaj navdihuje narode s «slabimi mislimi», ustvarja negotovost, zahteva ogromne stroške in zavira načrte za koristno delo. V tej zvezi je papež ponovil poziv, ki ga je naslovil že med obiskom v Bombayu, naj se del stroškov za oborožitev določi v korist dežel v razvoju.

V zvezi s temi ugotovitvami je papež omenil tudi pozitivno delo OZN za sodelovanje med narodi in ustvarjanje solidarnosti v splošno korist. Citiral je encikliko «Pacem in terris» ter pravice in dolžnosti človeka. V tej zvezi je dejal, da gre predvsem za človeško življenje, ki mora biti sveto in pri čemer je treba rešiti tudi veliko vprašanje rojstev in je treba zagotoviti kruh za vse ne z «umetnim nadzorstvom narodov, da bi se znižalo število jedcev».

Ne gre pa samo za vprašanje prehrane, temveč je treba ustvariti pogoje za dostojno življenje človeka. V tej zvezi je papež omenil učinkovito delovanje različnih organizacij OZN za gospodarski in socialni napredek.

7. Zadnji del govora je bil posvečen predvsem vprašanju zavesti, češ da mora moderna družba temeljiti na višjih načelih in predvsem na veri v Boga.

Papež Pavel VI. se je bil odpeljal z letališča v Rimu ob 5.14 z letalom «DC 8» družbe Alitalia. Z letalom se je peljalo tudi 5. novinarjev. Letalo je letelo po severni progi, ki je za 350 km daljša od južne, kjer pa je bil veter ugodnejši. Letelo je z brzino okoli 900 km v višini 10.000 metrov ter preletelo Svico, Francijo, Anglijo, Irsko, Groenlandijo in Kanado.

Na letališču Kennedy v New Yorku so papeža pozdravili predsednik glavne skupščine OZN Fanfani, ameriški državni tajnik Dean Rusk, guverner države New York Nelson Rockefeller, župan Wagner in nadškof kardinal Spellmann. Že na letališču je papeža pričakala velika množica. Papež je prebral kratek pozdravni govor, nato so mu predstavili razne osebnosti in med njimi tudi Roberta Kennedyja, brata preminulega predsednika. Z letališča se je sprevod usmeril po 20 kilometrov dolgi poti do katoliške katedrale sv. Patricija. V sprevodu je bilo 25 avtomobilov. Papež je najprej stal v avtomobilu z odprto streho, ker pa je bilo zelo hladno in je pihal močan veter, se je preselil v manjši avtomobil s streho iz «pleksiglasa». Papež se je vozil po New Yorku dve uri, ker je sprevod med dvema vrstama množice šel zelo počasi. Zlasti toplo so papeža pozdravili v črnskem predelu Harlema.

V katedrali je papeža pozdravil Spellmann, nakar je sledila krajša cerkvena svečanost in papež je spregovoril vernikom.

Po krajšem počitku v poslopju nadškofije je papež zapustil ob 17.25 po italijanskem času katedralo in se odpeljal v hotel «Astoria». Tu se je v 38. nadstropju srečal s predsednikom ZDA Johnsonom. Razgovor, kateremu sta prisostvovala samo dva tolmača, je trajal 50 minut, nato pa sta se Johnson in papež srečala s fotografi in televizijskimi operaterji. Končno je Johnson predstavil papežu svojo družino.

V razgovoru z novinarji je Johnson dejal, da je s papežem govoril o vietnamskem spopadu, o položaju v Dominikanski republiki, indijsko-pakistanskem sporu in o drugih mednarodnih vprašanjih. Zahvalil se je papežu, ko je napravil tako dolgo pot v iskanju svetovnega miru. Dodal je, da sta govorila tudi o nekaterih podrobnostih v zvezi s tem, kaj bi bilo treba narediti, da se zagotovi pouk za 800 milijonov ljudi na svetu, ki ne znajo pisati in čitati, in za ustvaritev primernih načinov za uspešnejšo borbo proti boleznim.

Celotne policijske sile v New Yorku, 26.000 mož, so bila mobilizirane, da zagotovijo nedotakljivost papeža. Agenti so zasedli vse strateške točke, začasno priprli razne osebe, postavili so se na strehe in okna hiš, kjer so bili predvideni prehodi. Nadzorovali so s helikopterji in z motornimi čolni celotno področje, koder se je vozil papež. Uvedli so izredno ostre varnostne ukrepe, vendar ni prišlo do nobenega incidenta, čeprav so preje neknj anonimnih prijav o namišljenih bombnih atentatih. Zato so tudi včeraj zasedli katedralo, ki so jo specialisti natančno pregledali.

Po govoru v glavni skupščini OZN se je papež za krajši čas zadržal v razgovoru s Fanfanijem, nato si je v spremstvu glavnega tajnika ogledal dvorano varnostnega sveta, gospodarskega in socialnega sveta ter druge prostore OZN. V velikem salonu za sprejeme je prisostvoval sprejemu, ki so se ga udeležili številni povabljenci in kjer se je rokoval med drugim tudi s zunanjim ministrom Sovjetske zveze Gromikom. Prisotni so bili vsi delegati držav članic OZN z edino izjemo delegatov Albanije, ki niso prisostvovali niti papeževemu govoru.

Po sprejemu na sedežu OZN se je papež napotil v 38. nadstropje «steklene palače», kjer so uradi predsednika skupščine in glavnega tajnika. Tu se je papež ločeno sestal s predsednikom varnostnega sveta urugvajskim zunanjim ministrom Zagliom in s štirimi od petih stalnih članov varnostnega sveta (ni se sestal torej s predstavnikom Formoze) Couve de Murvillom, Gromikom, Stewartom in Deanom Ruskom.

Nato je imel papež zaseben razgovor z U Tantom, kateremu je izročil poslanico ekumenskega koncila, ki pa ni bila objavljena. U Tantu je daroval diamantni križ in prstan, da jih proda in izkupiček namenj borbi proti lakoti.

Iz palače OZN je papež odšel v manjšo cerkev «Svete družine», kjer se je sestal s predstavniki različnih ver, ki imajo svoje opazovalce v OZN. Končno je na «Yankee stadiumu» daroval mašo pred okoli 90.000 verniki in kjer je imel v angleščini daljši govor. Od tu se je odpeljal na svetovni sejem in obiskal vatikanski paviljon. Približno ob 5. uri zjutraj bo papež zapustil z letalom New York.

Povratek papeževega letala na letališče v Rimu je predviden v torek okrog 11.30. Z letališča se bo papež odpeljal naravnost v baziliko sv. Petra, kjer ga bo čakalo 2000 koncilskih očetov, katerim bo spregovoril o svojih vtisih s potovanja.

Papež Pavel VI., ko izstopa iz letala v New Yorku

DANES

Zgodovina katoliške cerkve je včeraj zabeležila izredno važen datum. Zgodilo se je namreč prvič, da je poglavar rimsko-katoliške cerkve obiskal ameriško celino. Vendar pa obisk papeža Pavla VI. ni bil namenjen Ameriki temveč Organizaciji združenih narodov, ki ga je povabila in mu omogočila, da govori pred njeno generalno skupščino. Sleherna papeževa beseda, ki lahko koristi splošni in popolni razorožitvi ter onemogoči vsakršno vojno ter služi miru — in v tem smislu je papež tudi govoril s prav posebnim poudarkom — je današnjemu svetu še prav posebno dobrodošla.

V Indoneziji je položaj še vedno zmeden. Predvčerajšnjim je govoril predsednik Sukarno, ki je sklical za jutri sejo vlade in pozval na solidarnost med vojsko in letalstvom, ki naj se združita v obrambo države in revolucije. Letalski promet med Djakarto in zunanjim svetom so včeraj znova prekinili, medtem ko je indonezijski radio izjavil, da je vojska strla ostanke upornikih sil, ki jih vodi polkovnik Untong. Toda včeraj zjutraj je prišlo do spopadov med oddelki vojske in uporniki okoli glavnega mesta, kjer je še vedno v veljavi policijska ura od večera do jutra, po ulicah pa krožijo vojaške patrulje in tanki. Kitajski predsednik in ministrski predsednik sta poslala Sukarnu posebno pozdravno brzojavko in izražata upanje, da bo «indonezijsko ljudstvo pod vodstvom Sukarna še dalje nastopalo proti imperializmu in Maleziji».

V Južnem Vietnamu so znova izbruhnili hudi boji, med katerimi je sajgonska vojska utrpela hude izgube, medtem ko se v Sajgonu nadaljujejo atentati.

V Havani je kubanski predsednik Castro javno prebral pismo bivšega ministra za industrijo Guevare, ki je sporočil, da je podal ostavko in da se odreka kubanskemu državljanstvu, ker da «druge dežele sveta potrebujejo moje skromne napore», ter da bo «na novih bojiščih izpolnil obveznost v borbi proti imperializmu». Govori se, da je bil Guevara ubit v San Domingu.

Indijski predsednik Radakrišnan je po razgovoru s predsednikom Titom zaključil svoj uraden obisk v Jugoslaviji, o čemer je bilo objavljeno posebno sporočilo. Odpotoval je na obisk v Prago.

RADAKRIŠNAN ODPOTOVAL IZ BEOGRADA V PRAGO

Sporočilo o razgovorih Tito - Radakrišnan

Tito obišče Indijo - Vladimir Popović v Parizu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 4. — Predsednik republike Indije Radakrišnan je danes dopoldne, po razgovorih s predsednikom Titom na Brionih, odpotoval na uraden obisk v Prago. Tako v skupnem poročilu kot v zdravicah, ki sta jih izmenjala sinoči na večerji, ki jo je priredil jugoslovanski predsednik, sta Tito in Radakrišnan izrazila zaskrbljenost obeh držav zaradi sedanjega razvoja mednarodnih dogodkov, potrdila privrženost obeh vlad politiki miroljubnega sožitja in nepovezanosti in mirnega reševanja sporov ter izrazila upanje, da bo letošnje zasedanje svetovne organizacije, ki se je pričelo v ugodnih pogojih, prispevalo k rešitvi perečih mednarodnih vprašanj in ohranitvi miru na svetu.

Tito je, potem ko je ugotovil, da je vietnamsko vprašanje mogoče rešiti samo ob spoštovanju zakonitih pravic vietnamskega ljudstva, v zvezi s položajem na indijsko-pakistanski in indijsko-kitajski meji dejal, da bi na svetu nastal kaos, če bi se skušala vsa mejna in etniška vprašanja reševati z orožjem. Dejal je, da je popolnoma razumljivo, da ima Indija, enako kot vse druge države pravico braniti celovitost svojega nacionalnega ozemlja in dostojanstvo svojega ljudstva. Tito je obsodil vmešavanje in grožnje Kitajske in dejal, da taka politika ogroža mir na svetu.

Radakrišnan je izrekel priznanje predsedniku Titu in se zahvalil Jugoslaviji za pomoč Indiji za graditev raznih objektov. Glede indijsko-pakistanskega spora je Radakrišnan dejal, da je Indija vedno pripravljena na pravično in častno rešitev.

V skupnem poročilu se nadalje poudarja, da sta ohranitev miru in napredek enakopravnega sodelovanja med narodi osnovna smotra politike Indije in Jugoslavije in da je politika miroljubnega sožitja med državami edina alternativa splošnemu uničenju. Vsak poskus nasilnega reševanja sporov med državami je skrajno nevaren za svetovni mir. Obe strani se zavzemata, da bi generalna skupščina OZN v smislu priporočila razorožitvenega odbora Združenih narodov v Ženevi sklicala svetovno konferenco o razorožitvi.

Predsednik Tito je z zadovoljstvom sprejel vabilo Radakrišnana, naj s soprogo obišče Indijo.

* * *

Pod vodstvom predsednika zunanjepolitičnega odbora zvezne skupščine Vladimira Popovića je na vabilo francoskega parlamenta odpotovala danes v Pariz delegacija zvezne skupščine Jugoslavije. Jugoslovansko delegacijo sta na letališču Orly pozdravila podpredsednik francoskega parlamenta Peretti in podpredsednik zunanjepolitičnega odbora Schumann s skupino poslancev. Po zelo prisrčnih in toplih pozdravih sta Peretti in Popović v slovesni dvorani letališča izmenjali zdravici in pozdravna govora, v katerih sta ugotovila, da ima prijateljstvo med obema narodoma zelo globoke korenine in da je njuno dosedanje sodelovanje ne temelji samo na tradicijah, temveč da je rezultat skupnih smotrov, ki jih imata obe državi v borbi za mir in neodvisnost narodov.

* * *

Nocoj je prispela v Beograd na desetdnevni obisk delegacija parlamenta Libije, ki vrača obisk zvezni skupščini Jugoslavije, katere delegacija je marca leta 1964 obiskala Libijo. Med obiskom v Jugoslaviji bo libijska delegacija obiskala med drugim Ljubljano, Velenje, Bled, Sarajevo in Mostar.

B. B.

Indonezijski vojaki v bojni opremi se vkrcavajo na kamione, s katerimi patruljirajo po glavnem mestu in po predmestjih

«Luna-7»

MOSKVA, 4. — Danes so v SZ izstrelili vesoljsko ladjo brez posadke, usmerjeno proti Luni. Imenuje se «Luna-7» in izstrelili so jo z večstopenjsko raketo. Tehta 1506 kg in s seboj nosi vesoljsko avtomatsko postajo.

Mogoče hočejo v SZ izvesti s to vesoljsko ladjo blag pristanek na površju Lune. To bi bil tretji poskus v tej smeri. Tako n. pr. «Luna-6» ni prišla na cilj zaradi okvare v sistemu vodstva. «Luna-5» je zadela v Lunino površje, toda to ni bil blag pristanek.

Agencija Tass je sporočila, da je bila «Luna-7» ob 15. uri 67.300 km od Zemlje in da so aparati normalno delovali. Če se bo poskus nadaljeval, kot je predvideno, bi «Luna-7» dosegla Luno najbrž v četrtek. Tass ni ničesar omenila o možnosti «blagega pristanka» na Luni, toda v Moskvi menijo, da je prav to namen sovjetskih znanstvenikov.

NADALJNJI RAZVOJ DOGODKOV V INDONEZIJI

Sukarno poziva vse oborožene sile na enotnost Uporniki so razdelili orožje tudi civilistom

Baje se manjše skupine upirajo še na Javi - Uporniki so ubili šest generalov - Subandrio se je vrnil v prestolnico

DJAKARTA, 4. — Radio Djakarta je javil, da je predsednik Sukarno sklical za sredo v predsedniški palači v Bogoru sejo vlade. Davi se je sestalo v Djakarti «vrhovno operativno poveljstvo» pod predsedstvom ministra za informacije. Navzoči so bili tudi predsednik Sukarno, ministrski podpredsednik in zunanji minister Subandrio, ki se je vrnil v soboto s Sumatre v Djakarto. Radio je oddajal tudi izjavo generala Nasutiona v zvezi z dnevom vojske, ki so ga imeli praznovati jutri, a je bil odložen na 10. november.

Včeraj je predsednik Sukarno pozval vojsko na enotnost in je med drugim izjavil: 1. Trditve, da je indonezijsko letalstvo sodelovalo pri «gibanju 30. septembra», so lažne. 2. Dne 1. oktobra sem prostovoljno odšel v letalsko oporišče Halima, ker je to bil edini varen kraj zame, od koder bi lahko odšel z letalom v katerikoli kraj, kjer bi bila moja navzočnost potrebna. 3. Moramo biti zelo budni in ne smemo dovoliti, da bi se med vojsko in letalstvom razvila nasprotja, ki bi bila samo v korist imperializma in kontrarevolucionarnih elementov. 4. Ukazujem vsem članom oboroženih sil, naj se združijo v obrambo države in revolucije.»

Danes so znova prekinili ves letalski promet med indonezijsko prestolnico in zunanjim svetom zaradi zmedenosti, ki še vedno vlada. Indonezijski radio je javil, da je vojska strla ostanke upornikih sil, ki jih vodi polkovnik Untong.

Davi je radio Djakarta sporočil, da je prišlo do spopadov med oddelki vojske in uporniki na nekaterih področjih okoli prestolnice.

Načelnik informacijske službe indonezijske vojske general Subroto je takole poročal o dogodkih: «V petek zjutraj je kontrarevolucionarna skupina, ki se je označila z imenom «gibanje 30. septembra», ugrabila vrhovnega poveljnika vojske generala Janija in več drugih generalov. Uporniki so se s silo polastili radijske postaje v Djakarti in glavnega sedeža telekomunikacije in prevzeli vso osrednjo oblast. Razpustili so vlado in so ustanovili revolucionarni svet, iz katerega je bil izključen predsednik Sukarno. Uporniki so trdili, da so nastopili, da preprečijo državni udar skupine generalov, toda dejansko ni nikoli bilo take zarote.

Subroto je dalje izjavil, da je vojska strla poskus upornikov, da bi se polastili oblasti, in da bo v kratkem času popolnoma pometla z ostanki gibanja «30. septembra». Obtožil je to gibanje izdajstva do države in do predsednika Sukarna.

Subroto je sporočil po radiu, da so našli trupla generala Janija in drugih petih generalov v nekem vodnjaku. Uporniki so jih ugrabili in ubili. Jutri bo slovesen pogreb. Predsednik Sukarno je odredil sedem dni žalovanja zaradi smrti generalov.

Vojaško povelstvo je obtožilo organizatorje upora, da so razdelili orožje civilistom, ter je pozval vse civiliste, naj izročijo v treh dneh orožje oblastem. Kdor se temu ne bo pokoril, bo obsojen na smrt.

V prestolnici je še vedno v veljavi policijska ura od večera do jutra. Po ulicah krožijo vojaške patrulje in tanki. Vojaki so po ulicah preiskovali tudi avtomobile in osebe, ki so bile v njih. Prebivalstvo pa je na splošno mirno. Radio Djakarta je poudaril, da osrednja vlada sedaj popolnoma nadzoruje vojsko. Radio Sumatra pa je javil, da je minister za obrambo general Nasution sedaj v Djakarti in da se dobro počuti.

Radio Djakarta še dalje poziva upornike, naj izročijo orožje. Minister za plantaže, ki se je vrnil s Sumatre v Djakarto, kjer je bil skupno z ministrom Subandriom, je pozval kmete, naj ostanejo zvesti predsedniku Sukarnu in naj nadzorujejo ostanke gibanja «30. septembra».

Malezijski radio neprestano oddaja poročila, v katerih trdi, da so na Javi še vedno spopadi med vojsko in uporniki, ali kakor jih radio naziva «komunisti». Sicer pa je razumljivo, da oddaja ta radio bolj alarmantne novice spričo spora med Indonezijo in Malezijo. Radio Djakarta je sinoči javil, da neuspeh državnega udara ne bo spremenil sovražnosti Indonezije proti kolonializmu in imperializmu ter da bo Indonezija nadaljevala svojo politiko «do malezijske slamnate države».

Glavna islamska stranka v Indoneziji «Nahdatul Ulama» je objavila sporočilo v katerem poudarja, da predstavniki stranke, katerih imena so bila vključena v seznam članov «revolucionarnega sveta», niso imeli nič opraviti pri poskusu udara. Pozvala je vse muslimane, naj podpirajo Sukarna in naj ostanejo mirni.

Kitajski predsednik in ministrski predsednik sta poslala Sukarnu posebno pozdravno brzojavko in izražata upanje, da bo indonezijsko ljudstvo pod vodstvom Sukarna še dalje nastopalo proti imperializmu in Maleziji. Predsednik kitajske vlade Čuenlaj pa je sprejel v Pekingu indonezijsko parlamentarno delegacijo, ki je že nekaj dni na obisku na Kitajskem. Navzoč je bil tudi zunanji minister Čen Ji.

Še vedno incidenti med Indijo in Pakistanom

NOVI DELHI, 4. — Predstavnik indijske vlade je izjavil, da so indijske varnostne sile ubile več pakistanskih nerednih vojakov in zajele veliko količino orožja v indijskem delu Kašmira. Dodal je, da so indijske čete prekršile na številnih drugih krajih premirje, pakistanska letala pa so letela nad indijskimi predeli.

Indijska tiskovna agencija je nocoj javila, da je skupina 30-40 kitajskih vojakov vdrla na indijsko ozemlje blizu Jak La na severovzhodnem področju Sikima. Vojaki so streljali na indijske vojake, ki so odgovorili s streljanjem. Kitajci so se nato umaknili.

Indijska vlada je poklicala v Novi Delhi svojega odpravnika poslov v Pekingu na posvetovanje. Indijski predstavnik je odpotoval danes z letalom iz Pekinga v Hong Kong, od koder bo nadaljeval pot v indijsko prestolnico.

Pakistanski radio je danes trdil, da so pakistanske čete zadale hude izgube indijskim vojaškim oddelkom, ki so se poskušali utrditi na pakistanskem ozemlju na področju Camb.

Smith v Londonu

LONDON, 4. — Predsednik južnorodezijske vlade Ian Smith je prišel danes v London na razgovore z angleškimi voditelji. Smith se je pogovarjal 35 minut z ministrom za odnose s Commonwealthom. Po razgovoru je izjavil, da niso še določili datuma za njegov sestanek s predsednikom vlade Wilsonom. Smitha spremljajo trije ministri njegove vlade. Prvi uraden razgovor Smitha z ministrom za odnose s Commonwealthom pa bo jutri zjutraj

V Londonu ugotavljajo, da bodo razgovori potekali v napetem ozračju, vendar pa bosta obe strani verjetno iskali kompromis, ker se Smith obotavlja z enostransko razglasitvijo neodvisnosti Južne Rodezije, ker se boji popolne mednarodne izolacije.

Kakor je znano, vztraja Smith, naj bi na podlagi ustave neodvisne Rodezije imeli glavno besedo priseljeni belci, tako da bi se nadaljevala diskriminacija proti domačinom, ki so v ogromni večini. Britanska vlada se temu upira, čeprav ne sprejema v celoti zahtev domačega prebivalstva.

Hudi boji v Vietnamu

SAJGON, 4. — Davi so znova izbruhnili boji, in sicer že tretjič v dveh tednih, na področju Fu Cu, 480 kilometrov severnovzhodno od Sajgona. Po dosedanjih poročilih je sajgonska vojska utrpela hude izgube. Boji so trajali sedem ur.

V Sajgonu in okolici se nadaljujejo atentati, ki jih izvršujejo pripadniki osvobodilne vojske.

Predsednik južnovietnamske vlade general Ki je odpotoval davi na tridnevni obisk v malezijsko prestolnico Kualo Lumpur. Ob prihodu v Kualo Lumpur, kjer ga je sprejel predsednik vlade Rahman, je general Ki izjavil, da sta Vietnam in Malezija žrtev «modernega in brutalnega neokolonializma, tj. komunizma».

Pred stavko uslužbencev elektrarn?

RIM, 4. — Tajnik CGIL Lama je po razgovoru s prizadetimi sindikalnimi funkcionarji poslal posebno opozorilo predsedniku in podpredsedniku vlade v zvezi s sporom uslužbencev električnih podjetij. Lama ugotavlja, da ENEL noče pričeti pogajanj za obnovitev delovne pogodbe, in da so sindikalne organizacije določile rok 6. oktobra za pričetek pogajanj. V obratnem primeru bodo sprejele ustrezne sklepe. To pa pomeni, da bo sledila stavka, ki jo je mogoče preprečiti samo s stvarnimi zagotovili. CGIL je mnenja, da bi bilo koristno posredovanje vlade, da se sindikalni spor reši na miren način. Podobno opozorilo so poslali tudi predstavniki CISL.

Zaključeni razgovori delegacij ustavnih sodišč SFRJ in Italije

BEOGRAD, 4. — Na zveznem izvršnem svetu so se danes končali uradni razgovori med delegacijama ustavnih sodišč Jugoslavije in Italije, na katerih so z jugoslovenske strani bili navzoči predsednik ustavnega sodišča Blažo Jovanović, sodniki ustavnega sodišča in predsedniki ustavnih sodišč republik. V prisrčnem ozračju so si izmenjali misli o organizaciji in praktičnem delu ustavnih sodišč v Jugoslaviji in v Italiji, proučili nekatera načelna vprašanja v zvezi z vlogo ustavnih sodišč in ugotovili, da vrsta zanimivih vprašanj, na katerih bi lahko ustavna sodišča Jugoslavije in Italije skupno delala. Izrazili so obojestransko potrebo, da se začeti stiki nadaljujejo in da se poglobi sodelovanje med ustavnima sodiščema obeh držav.

KP SZ za konferenco komunističnih strank

MOSKVA, 4. — Na sestanku, na katerem so proslavili trideseto obletnico sedmega kongresa tretje internacionale, je davi govoril tudi tajnik CK KP SZ Suslov, ki je poudaril funkcijo enotnosti tedanjega kongresa, ko je primerjal tedanje razmere s sedanjimi. Poudaril je, da napadalnost imperializma zahteva od vseh komunistov ukrepe, da se znova doseže strnjenost mednarodnega komunističnega gibanja. V tem okviru je KP SZ mnenja, da imajo dvostranski in večstranski stiki veliko važnost za enotnost gibanja. Skupno z drugimi strankami poudarja potrebo sklicanja mednarodne konference komunističnih in delavskih strank, ki naj bi jo sklicali po skrbni pripravi.

Poslovilno pismo ministra Guevare

Pismo je prebral Fidel Castro na zborovanju v Havani - Reorganizacija v stranki

HAVANA, 4. — Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je sinoči sporočil, da so ustanovili centralni komite enotne stranke socialistične revolucije.

Poleg tega je Castro prebral pismo, ki mu ga je 1. aprila poslal bivši minister za industrijo Guevara. «Menim, da rečeno v pismu, da sem izpolnil nalogo, ki mi jo je poverila kubanska revolucija. Pozdravljam vas vseh. Formalno podajam ostavko na moj položaj majorja in ministra ter se odrekam svojemu kubanskemu državljanstvu.»

«Druge dežele sveta, je rečeno dalje v pismu, potrebujejo moje skromne napore. Na novih bojiščih bom izpolnil obveznost boriti se proti imperializmu, kjer koli je.»

Še preden je prebral Guevarovo pismo, je Castro zavrnil predlog predsednika Johnsona, naj bi mednarodni Rdeči križ skrbel za odhod Kubancev, ki želijo iti v ZDA. Castro, ki je pred nekaj dnevi sporočil, da bo Kuba dovolila odhod Kubancev, ki želijo oditi v ZDA, je poudaril, da bo moralo za to skrbeti švicarsko poslaništvo (ki predstavlja ameriške interese na Kubi). Pripomnil je: «Rdeči križ bi bolje storil, če bi posredoval v samih ZDA, da prepreči pokole črncev.»

Zatem je Castro pozval ZDA, naj dovolijo kateremu koli ameriškemu državljanu, da svobodno odide na Kubo. Kakor je znano, ameriška vlada prepoveduje potovanje svojim državljanom na Kubo razen redkih izjem.

V zvezi s sklepom, da dovolijo odhod Kubancev, je Castro dejal: «Pri vseh revolucijah je odhod priviligiranih razredov povsem normalna stvar. V ZDA, ko je bila v teku borba za neodvisnost od angleškega kolonializma, je na tisoče in tisoče Američanov zapustilo svojo zemljo po neodvisnosti in so odšli v Kanado.»

Ko je prebral Guevarovo pismo, je Castro izjavil, da je Guevara pustil še druga pisma, naslovljena ženi, otrokom in očetu. V svojem govoru ni Castro povedal, kje je Guevara, ki je pustil na otoku svoje otroke. V pismu je rečeno: «Puščam svoje otroke, da jih bo revolucija vzgajala.» Guevarova žena je bila navzoča na tribuni, ko je Castro prebral pismo, in navzoči so jo navdušeno pozdravljali.

Castro je dejal, da bodo sovražniki Kube še dalje postavljali domneve o usodi Guevare. Kakor je znano, se v ZDA govori, da je bil Guevara ubit med boji v Dominikanski republiki.

O prvem socialdemokratskem shodu v Idriji

V Idriji izdajajo skromno revijo «Idrijski razgledi». Skromna je revija po obsegu, njena vsebina pa nikakor ni tako skromna. Za področje Idrije so prispevki kar zanimivi in obdelavajo tako zgodovino kot šolstvo, turizem kot politično zgodovino in še marsikaj drugega. Kratek utrinek iz zgodovine delavskega gibanja na Slovenskem podaja sestavek Jurija Bavdaža v zadnji številki revije z gornjim naslovom. Zaradi tega in pa zato, ker je tudi med našimi bralci marsikdo, ki je vsaj po poreklu iz Idrije ali tamkajšnjih krajev, ponatiskujemo ta sestavek:

Začetek socialdemokratskega delovanja v Idriji ni bil za avtorje, ki so se s tem raziskovanjem bavili, nikdar dvomljiv. Vsi: Ivan Kocmur,[1] Ivan Prijatelj,[2] Anton Kristan[3] in Ivan Mohorič[4] se strinjajo, da je bil prvi socialdemokratski shod v Idriji 1. septembra 1895. Prvi je to zapisal v «Družinskem koledarju» leta 1913 Kocmur:

«1. septembra 1895 je bil v Idriji prvi shod po 2. § zbor. zak. Poročala sta sodruga Kramaršič in Železnikar, oba iz Ljubljane, sklicatelj je bil pa sodrug Štrempfelj, za katerega naslov se je bilo izvedelo, ker je dopisoval v list.»

Vsi ostali avtorji so ta podatek kratkomalo prevzeli. 1. septembra pa ni bilo v Idriji nobenega socialdemokratskega shoda, zlasti se ga ni mogel udeležiti Železnikar, ker je nedvomno izkazano, da je Železnikar na ta dan bil v Ljubljani na socialdemokratskem shodu, kjer je govorila dunajska socialdemokratka Nötscher. Na tem shodu je prišlo do spopadov s krščanskimi socialisti. Sledile so tožbe in protitožbe. Železnikar je bil obsojen na 8 dni zapora. Časniki so se na široko razpisali o dogodkih, o sojenju in prizivu. Železnikar je bil navsezadnje le oproščen. Ni torej dvoma, da se ni mogel udeležiti shoda v Idriji. Ta prvi shod torej ni bil 1. septembra, marveč kasneje, in sicer 20. oktobra istega leta. Kocmur je imel sicer podatke o njem, časovno pa ga je napačno določil.

Pač pa lahko štejemo 1. september vendarle za mejnik v razvoju delavskega gibanja v Idriji. Tega dne je namreč v «Delavcu» izšel prvi članek o idrijskih rudarskih razmeram. Ta članek je bil uvod v socialistično gibanje. Odslej bodo skoraj v vsaki številki idrijski rudarji — dopisniki priobčevali dopise o svojih težavah, začel se bo živahen razvoj socialnodemokratskih organizacij.

Članek je izšel 1. septembra in nam dobro opiše razmere v rudniku takole:

«Razmere idrijskih rudarjev».

Sodrugi in čitatelji našega lista so gotovo mislili, da je v idrijskem rudniku vse v najboljšem redu, ker do danes še nismo «Delavcu» ničesar poročali o trpinih, kateri v nevarnosti svojega življenja trgajo zaklade iz zemeljskega osrčja. Tudi tu se izkoriščajo na prekanjen način ti moderni sužnji, da 10 tisoč izvoljencev lahko prijetno živi.

Reči, katere ubogim trpinom grenijo življenje so tri. Prvič je ravnateljstvo rudnika s prisilnim mezdnim delom in malo plačo, drugič nenasitljiva bratovska skladnica in tretjič gozdno oskrbništvo».

Dopisnik pravi, da ne dovoljujejo več rudarjem, da bi si sami pripravljali drva za kurjavo ali za popravilo hiš, opiše tudi neznosne razmere v rudniški prebiralnici.

«V velikem poslopju, katero je 90 m dolgo in 14—18 m široko, prebirajo mladi fantiči od 15—17 let pod nadzorstvom izvrstnih priganjačev. V tem poslopju se dostikrat tako kadi, da v tem prahu komaj človek človeka razloči, zatorej ni čuda, ako veliko teh mladih trpinov zaradi použitega kamnitega prahu najde preran grob. V tem velikanskem poslopju se kuri pozimi 5 peči v dveh nadstropjih. Gorje pa onemu delavcu, ki ga zasačaj priganjač pri ogrevanju svojih prezeblih udov pri gorki peči, občutljiva kazen mu gotovo ne izostane. To ovaduško delo izvrstno izpolnjuje uradnik Boška, ki po pet ali še večkrat tihotapsko prileze v dvorano, da bi zasačil koga pri peči ali pa, ako bi se s kom razgovarjal. To označuje olikanost tega [illegible]ka, da mlade trpine pretepa in bije... in ti delavci zaslužijo pri 10-urnem delavniku po 25 do 35 krajcarjev na dan. In to imenujejo ti nenasitljivi izkoriščevalci ljudstva plačo, ko oni že predpoldne več na smodkah zapušča, nego ti sužnji zaslužijo celi dan. Paznika Pušarja pa opozarjamo, da bode prihodnjič bolj vestno zapisoval število vozičkov napolnjenih z rudo, ker bi nam prihodnjič ne preostajalo drugega, nego tudi o tem vašem vestnem zapisovanju (?) natanko poročati. Skrajni čas je, da bi se pričelo tem izsesovanim trpinom daniti, da bi se združili jednako drugim delavcem, da bi s pomočjo krepke organizacije napravili trden jez temu brezvestnemu izrabljevanju človeške moči ter sebi in svojim otrokom priborili boljšo prihodnjost.»[5]

«Delavec» pred tem dopisom ni Idrije nikdar niti omenil. Po Kocmurju naj bi bil prvi idrijski dopisnik Urban Štremfel, kar pa nas ne prepriča, saj je bil ta rudar komaj pismen. Je pa verjetno, da je Štremfel dopis odposlal, napisal pa kdo drug ali pa da gre za kolektivni sestavek. V Idriji so še dolgo ugibali, zlasti klerikalci, kdo da ga je napisal. Klerikalci so trdili, da je to bil liberalec, ki je hotel zgladiti pot sociaini demokraciji, kar so liberalni krogi seveda zanikali. Debata o avtorstvu tega članka potrjuje pomembnost dogodka. S tem člankom so si rudarji odprli pot za samostojen nastop v javnosti, kritizirali so rudniško upravo in se zavzeli za socializem.

Poročilo o prvem socialnodemokratskem shodu je izšlo v «Delavcu» dne 10. novembra 1895.

«Dne 20. oktobra tega leta so ljubljanski sodrugi sklicali shod po 2. § zb. z. v Idriji kojega se je udeležilo nad 100 delavcev in kmetov. Govorila sta temeljito sodruga Kramaršič in Železnikar o koristi organizacije o socialnodemokratskem programu, o slabih delavčevih in kmečkih razmerah,

Ta članek nam potrjuje, da je bil ta shod res prvi socialdemokratski nastop v Idriji. Je pa verjetno, da je bil že prej vzpostavljen kakšen neposreden stik in da je ta shod sledil kakšnemu prejšnjemu osebnemu obisku socialnodemokratskega predstavnika v Idriji. Na tem shodu je bila ustanovljena v Idriji samo vplačevalnica ljubljanskega «Pravovarstvenega društva». V «Delavcu» se nato vrstijo članki o razmerah v rudniku. začnejo se tudi napadi na katoliško delavsko društvo, na kateheta Oswalda in duhovnika Gnezda v Spodnji Idriji. 20. februarja 1896 poroča «Delavec», da je bil 19. januarja shod «Pravovarstvenega društva». Namesto poročila o poteku shoda dopisnik pravi, da je Oswaldo «strašno z lece divjal proti organizaciji... ter priporočal, da došlirna govornikoma pokažejo pot iz Idrije in sicer na tak način, da ne bodeta želela nikdar več priti v Idrijo».[7]

Dne 23. februarja sta bila na liberalnem shodu navzoča socialista Kramaršič in Brozovič, zvečer je bil pa socialnodemokratski shod v gostilni M. Strausa. Videti je, da so socialisti zapustili liberalno gostilno «Šinkovec» in se zatekli v gostilno svojega pristaša, da jim ne bi očitali bratenja z liberalnim podžupanom, kar se jim je bilo ob prvem shodu že primerilo, kakor smo videli.

Odtlej so v Idrijo redno prihajali o razvoju kapitalizma, ki moralično in fizično uničuje delavce. Da naši poslanci v istini ničesar ne store za ljudski blagor, je sodrug Železnikar z delovanjem posameznih poslancev dokazal. Kmetje in delavci so pazljivo poslušali govore naših sodrugov, ter s tem dokazali, da popolnoma razumejo čas, v katerem žive. Na vprašanje, so li zadovoljni z našimi poslanci, so vsi jednoglasno odgovorili — ne! Neki delavec je celo vzkliknil: «Le na dan splošno — jednako in direktno volilno pravico!.» da se osvobodimo novih ljudskih osrečevalcev, ki niso drugega nego pravcati hinavci. Nato jih je pristopilo 46 k «občnemu, delavskemu, napredno izobraževalnemu in pravovarstvenemu društvu», želeči, da bi se zopet kmalu še v obilnejšem številu sešli.»

Dopisnik polemizira še s «Slovencem» in pravi: «Najbolj me je presenetilo, ko sem čital v resnicoljubnem «Slovencu» obrekovalno poročilo o tem shodu. Dopisnik trdi, da nam je narodna stranka vgladila pot v Idrijo.»

«Slovenec» je res reagiral na shod ostro, češ da: ...sta počastila naše mesto dva gosta iz Ljubljane, socialna demokrata Železnikar s tovarišem, menda Kramaršičem. Srečna Idrija je prvikrat vsprejela socijalne demokrate. Napovedal se je bil znani krojač Železnikar iz Ljubljane z dopisnico, pisano v vzorni slovenščini: «V nedeljo pridemo dva iz Delavskiga izobraževalnega društva iz Ljubljane do vas, več izvedite pri Fr. Šinkovec gostilničarji F. Železnikar.» — Dasi sta se moža napovedala, vendar ju ni bilo mnogo viđeti na prostem, potepeno sta se zatekla v gostilno Fr. Šinkovca. Mimogrede pripomnimo, da je omenjeni Fr. Šinkovec prvi županov namestnik. Ali ni res blažena Idrija, ki ima takega varuha? Popoludne so se jeli shajati zborovalci. — Imeli so večinoma povabila, na katerih je bil podpisan neki J. Kogej. Pri vhodu so imeli kodrastega varuha. Sešlo se je bilo kakih 50 zborovalcev, govorila pa sta le sodruga iz Ljubljane. Kaj sta pravila, prinese gotovo natančno «Slovenski narod». Izmej udov kat. del. družbe niso namreč nikogar povabili, da bi več sporočil. G. Fr. Šinkovec pa je vnet pristaš narodne stranke, čul je tudi gotovo, kaj sta gosta pravila za to izvestno ne pusti «Sl. N.» na cedilu, ampak mu natančno sporoči o tem pomenljivem prvem socijalističnem shodu barve Železnikarjeve v Idriji... Govorila pa sta tako lepo in prepričevalno, da sta jih izpreobrnila že prvi dan precej, ki so pristopili ljubljanskim socijalnim demokratom. V ponedeljek zjutraj sta se ljubljanska odposlanca poslovila, obljubila pa da ob mesecu zopet prideta. Tedaj morda povabijo tudi še kakega «klerikalca», potem pa — na svidenje! Socijalnih demokratov prvi shod v Idriji je bil torej v nedeljo popoldne...[8]

jali predstavniki socialdemokratske stranke. Lahko rečemo, da je Idrija sprejela 1896 vse slovenske vodilne socialdemokrate. Ob zelo težke položaju te stranke se ji je nenadoma odprlo novo oporišče — Idrija. In v Idrijo je stranka usmerila vse sile.

[1] *«Družinski koledar» za leto 1913, stran 121.*
[2] *Ivan Prijatelj «Kersnik, življenje in delo», str. 591—594.*
[3] *Anton Kristan «Pod lipo», letnik III, št. 12, str. 180, 15. 12. 1926.*
[4] *Ivan Mohorič «Zgodovina idrijskega rudnika», stran 265.*
[5] *«Delavec» 1. septembra 1895.*
[6] *«Slovenec» 26. oktobra 1895.*
[7] *«Delavec» 20. februarja 1896.*
[8] *«Delavec» 10. marca 1896.*

Eric Maria Remarque v Rimu

Nemški pisatelj Eric Maria Remarque (znana je zlasti njegova knjiga «Na zapadu nič novega») je prispel v Rim s svojo ženo Paulette Goddard, ki je bila tretja žena Charlieja Chaplina. Pisatelju je bilo dovolj zasledovanja po fotografih pa je z roko pokazal, naj nehajo fotografirati

STRAŠNA ŽELEZNIŠKA NESREČA

Veliko število smrtnih žrtev

Nesreča se je zgodila na obrežni progi severnega Natala

DURBANS, 4. — Semkaj je prispela vest, po kateri bi imeli, če je točna, opraviti z eno največjih železniških nesreč. Vest pravi, da je bilo «najmanj 150 Afričanov ubitih in nekaj stotin ranjenih» pri železniški nesreči, ki se je dogodila v bližini Effingham Roada. Ta kraj se nahaja na obrežni progi Severnega Natala. Po prvih vesteh so se baje trije vagoni potniškega vlaka iztirili.

Upati je, da bodo nadaljnje vesti vsaj omilile to prvo sporočilo.

Vest, ki je prispela čez poldrugo uro, navaja, da je mrtvih okrog sto. Mesto nesreče je 16 km severno od Durbansa.

Policija je sporočila, da je množica Afričanov nekaj minut po nesreči napadla dva bela železničarja. Zaradi udarcev je eden potem umrl.

Poročila iz Johannesburga pa vsekakor zatrjujejo, da gre za največjo železniško nesrečo v Južni Afriki.

Vlak, določen za prevoz afriških delavcev, je peljal 1500 črnskih delavcev z dela proti mestu Kwa Mashu. Iz še neznanih vzrokov so se v Effinghamu, približno 16 km od Durbana, trije vagoni iztirili. Brž ko Če prispela v Durban vest o nesreči, je tja odpeljalo okrog 40 rešilnih avtomobilov.

Zaradi velike zmešnjave je za sedaj še težko reči, koliko je smrtnih žrtev. Po izjavi nekega predstavnika železnice je mrtvih okrog 70, medtem ko je doslej sprejetih v bolnišnico 134. ranjencev. Policija pa je objavila številke, ki so nekoliko drugačne: 100 Afričanov mrtvih in več stotin ranjenih.

Vlak je povozil staro mater in vnuka

ANCONA, 4. — Tovorni vlak je povozil staro mater in njenega vnuka, starega dve leti in pol.

Ženska, 64-letna Adele Sturari, je na travniku kosila travo, pa je opazila, da se je otrok, ki se je malo prej igral v njeni bližini, oddaljil. Nenadoma ga je zagledala, kako gre čez železniško progo. Ko pa ga je dohitela in se z njim vračala, je privozil tovorni vlak in oba do smrti povozil.

V Moskvi že — 1

PAVIA, 4. — Vode Pada in Ticina so pri mostu Della Becca dosegle višino 4,10 metra nad hidrometrično ničlo, kar pa je 74 cm manj kot včeraj.

Pri Boara Polesine (Rovigo) sta Adiža in Pad ob 18. uri še naraščala.

Na Sardiniji je divjala močna nevihta okrog Nuora in Cagliarija. Ponekod je padala tudi toča, ki je napravila precej škode.

Po poročilih iz evropskih prestolnic o temperaturi ob 7. uri je razvidno, da so imeli danes v Moskvi ob tistem času eno stopinjo pod ničlo.

NADALJEVANJE KONCILA

Še o zakonu in o kulturi

Egiptovski škof Zoghbi je spet predlagal, naj se zakoncu, ki je nedolžen in ga drugi zakonec zapusti, dovoli druga poroka

VATIKAN, 4. — Danes se je ponovno priglasil k besedi patriarhalni vikar egiptovskih melhitov Zoghbi, zato da je še enkrat poudaril in natančneje opredelil svoj predlog, ki ga je stavil pred dnevi. Pri tem predlogu gre za možnost, da bi katoliška Cerkev dovolila po krivem zapuščenemu in nedolžnemu zakoncu drugo poroko. Zoghbi je poudaril, da je njegov predlog absolutno na stališču neločljivosti zakona, da pa mu gre zgolj za zakone, v katerih je v nevarnosti nedolžen zakonec.

Medtem ko so nekateri očetje govorili o kulturi, so se spet drugi dotaknili raznih socialnih problemov. Govoril je tudi solitski škof Franić, ki je dejal, da besedilo sheme «Cerkev v modernem svetu» le »boječe omenja udeležbo delavcev v življenju podjetja, brez katere bi ostale vse reforme strukture neučinkovite. Človek je prišel do spoznanja, da je delo del njegove osebe in se torej ne more kupiti ali prodati kakor kateri koli predmet.»

Zaradi kače ustrelil tovariša

PALERMO, 4. — Na lovu je skupina lovcev naletela na neko kačo, dolgo približno en meter. Eden od njih je sprožil v kačo nekaj strelov, drugi pa je s puško kačo dregnil, da bi se prepričal, če je mrtva. Kača pa ni bila mrtva in se je začela nenadoma plaziti proti lovcu, ki se je prestrašil in odskočil. Pri tem pa je nehote sprožil svojo puško in krogla je enega od njegovih tovarišev zadela naravnost v prsi in srce.

Brata Valerio in Giovanni Onderoller, stara 36 in 22 let, sta bila na lovu. Vzpenjala sta se po strmi stezi, spredaj Valerio in za njim Giovanni. Nenadoma se je temu zdrsnilo in puška mu je padla na tla. Pri padcu se je sprožila in krogle so zadele brata v prsi ter ga takoj ubile.

Cestne nesreče

VERONA, 4. — Kmalu po polnoči je avtomobilska nesreča na avtocesti Serenissima v bližini Peschiere zahtevala dve smrtni žrtvi, medtem ko so bile tri osebe ranjene. Luigi Battaglia, star 26 let, je s «1100» peljal mater, dve teti ter hčerko. Nenadoma se je zaletel v neki tovornjak in pri tem sta bili takoj mrtvi vozačeva mati in ena od tet, ostale tri osebe so pa bile ranjene.

AGRIGENTO, 4. — Dva mladeniča, ki sta med seboj tekmovala v vožnji z motorjem, sta se ubila. Ko sta mladeniča, stara 16 in 17 let, precej hitro vozila, sta se z motorjema zadela drug drugega. Pozneje so ju našli mrtva nekaj metrov od mesta, kjer se je dogodila nesreča.

Perzijski šah in Farah Diba z avstrijskim predsednikom Jonasom med sprejemom na čast gostu

Spor faranov z župnikom ker ne mara «kričačev»

PALERMO, 4. — Že več tednov je vladal med župnikom Porticelle ter prebivalci tega majhnega obmorskega kraja nesporazum zaradi proslav na čast materi božji, zaščitnici tega kraja. Nesporazum je dobil sedaj že kar dramatičen razvoj.

Župnik Salvatore La Barbera se je uprl, da bi v spored proslav vključili tudi nastop pevcev «kričačev». To pa prebivalstvu ni bilo po volji in po mnogem razpravljanju se je odločilo, da bodo imele proslave dva dela: «laičnega» in «religioznega». Pri prvem lahko nastopijo tudi kričači, pri drugem —s procesijo — pa ne. Toda med «laično» proslavo se je odpravila delegacija 4000 oseb, ki so podpisale prošnjo župniku, naj dovoli procesijo na čast materi božji na dan proslav, v župnišče z namenom, da bi bila pri župniku sprejeta. Toda ta delegacije ni hotel sprejeti. S tem je seveda še bolj razdražil prebivalstvo, ki je hotelo podreti cerkvena vrata, da bi se s silo polastilo kipa matere božje.

Vmes so morali poseči karabinjerji, ki so razburjene duhove pomirili.

Nadaljevanje procesa Bebawi Ghobrial

RIM, 4. — Claire Ghobrial, ki se bo jutri z možem Youssefom Bebawijem spet pojavila pred sodniki zaradi umora mladega egiptovskega industrijca Faruka Chourbagija, je predsedniku porotnega sodišča sporočila, da je za novega branilca izbrala prof. Giuseppa Sotgiuja. Ta pa je dejal, da se še ni odločil, ali naj imenovanje sprejme ali ne; odločil pa se bo vsekakor še danes. Na prvem procesu, ki so ga maja meseca prekinili, so Egipčanko branili Giovanni Leone, Giuseppe Sabatini, Marcello Petrelli in Giuseppe Bucciante. Ta pa je proti koncu še pred prekinitvijo procesa odstopil.

Popoldne se je Sotgiu odločil ter sprejel obrambo Claire Ghobrial. Prevzel bo mesto Leoneja, ki je pred tremi dnevi sporočil, da odlaga obrambo. Leone je izjavil, da je prisiljen odstopiti zaradi istočasnosti drugih obvez — ne samo profesionalnih, akademskih in političnih; z nekaterih tujih univerz je namreč prejel vabilo za tečaje in predavanja.

Dve deklici umrli druga za drugo

NEAPELJ, 4. — Iz še neugotovljenega vzroka sta sestrici Raffaella in Giuseppina Piccirillo, stari 4 in 3 leta, v času nekaj ur druga za drugo umrli v neapeljski bolnišnici za nalezljivo boleznjo. Pripeljali so ju iz San Felice a Cancello (Caserta), ker sta čutili hude bolečine v trebuhu združene z bruhanjem. Sodna oblast je uvedla preiskavo.

knjige ~ gledališče ~ film ~ ples ~ glasba ~ slikarstvo

Pozdrav slovenskega okteta iz norveške prestolnice

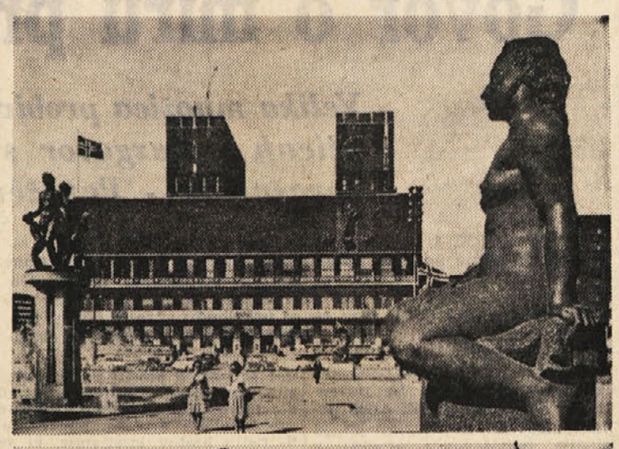

LJUBLJANA, 4. — *Včeraj se je vrnil Slovenski oktet iz Ljubljane s svoje tretje uspešne turneje po Norveški. Razen koncerta v glavni dvorani Osla so imeli oktetovci še snemanje za radio ter šest drugih koncertov po večjih mestih Norveške. Ob koncu je ambasadorka SFRJ v Oslu Stana Tomašević priredila sprejem, ki so se ga udeležili številni ugledni predstavniki norveškega političnega in kulturnega življenja.*

(Kot vedno, kadar gredo v daljne dežele, so nam tudi to pot člani okteta s svojim spremljevalcem Bogdanom Pogačnikom poslali pozdrave; razglednica je iz Osla, prestolnice Norveške.)

«Oktober v Opatiji»

V petek so se začele s simfoničnim koncertom, ki ga je v dvorani Kvarner izvedel orkester narodnega gledališča «Ivan Zajec» z Reke, prireditve «Oktober v Opatiji». Do konca meseca bodo v Opatiji in drugih kvarnerskih mestih priredili še jugoslovanski festival zabavnih melodij «Opatija 65», festivalsko noč, javne oddaje RTV Zagreb za pomorščake, koncert Brahmsovih skladb itd. Od 28. do 31. oktobra pa bodo priredili v okviru jugoslovanske glasbene tribune. Organizirali bodo tudi simpozij, posvečen kirurgu Billrothu, filatelistično razstavo in razne druge prireditve.

Ivo Andrić za poplavljence

Književnik Ivo Andrič je poklonil glavnemu odboru RK Srbije 150.000 dinarjev kot pomoč Vojvodincem, ki jih je prizadela poplava. V glavnem odboru RK Srbije pravijo, da je dalo denarno pomoč za poplavljence tudi večje število drugih občanov.

Stanislav Rapotec razstavlja v okviru avstralske razstave v Evropi

Za avstralsko slikarsko razstavo v Evropi, na kateri je razstavilo 45 vodilnih avstralskih slikarjev skupaj 82 umetniških del, je bilo v umetniškem svetu in med kritiki precej zanimanja. Razstava je bila prirejena v Bruslju, nato v Parizu, zatem pa v Essenu in Münchnu. Med razstavljavci je tudi slikar slovenskega porekla Stanislav Rapotec, ki je v umetniškem svetu v Avstraliji, kjer živi, že od l. 1948 dobro znan, saj je že večkrat razstavljal in bil pred dvema letoma v Sydneyu tudi nagrajen. Rapotec je po rodu iz Trsta, slikarsko akademijo pa je obiskoval v Zagrebu. Zadnja leta živi v Sydneyu, kjer ima svoj umetniški salon.

Zgodovinsko gradivo iz ZDA o slovenskem izseljenstvu

Znani dopisnik ameriške «Prosvete» Frank Česen, piše v tem listu, da se je konec avgusta ustavila v clevelandskem pristanišču jugoslovanska ladja «Luka Botić», ki je tja pripeljala tovor. Ladjo sta si razen številnih izseljencev ogledala tudi clevelandski župan Ralph Locher s tajnikom. Na to ladjo so naši rojaki ob odhodu naložili tudi šest zabojev zgodovinskega gradiva o slovenskem izseljenstvu. Večina tega gradiva je od nekoč zelo razgibanega Slovenskega ameriškega narodnega sveta (SANS), ki je zbiral pomoč za Jugoslavijo.

KOROŠKA - FURLANIJA - SLOVENIJA

Uspela mednarodna filatelistična razstava

Manj je uspela izstrelitev rakete

MARIBOR, 4. V okviru mednarodnega filatelističnega srečanja Koroška-Furlanija-Slovenija so včeraj na letališču v Slivnici pri Mariboru izstrelili raketo. V svoji konici je nosila okoli 1300 pisemskih ovitkov, ki jih je filatelistično društvo Maribor izdalo ob tej priložnosti. Zaradi napake pri vžigu v glavi rakete start ni povsem uspel. Raketa je poletela le okoli 1 km namesto 6 do 8 km, kot so predvidevali. Raketo je konstruirala skupina v astronavtsko raketni sekciji celjskega aerokluba, izdelali pa so jo v industrijski kovinarski šoli TAM. Izstrelitve rakete so se udeležili poleg domačinov tudi številni avstrijski in italijanski gostje.

Popoldne je žirija mednarodne filatelistične razstave objavila svojo odločitev. Prvo nagrado je prejel dipl. inž. Hans Jandl (Celovec) za študijsko zbirko «Trst», drugo nagrado Giorgio Capellotti (Videm) za tematsko zbirko «olimpiada Rim» in tretjo Ferdo Kunej (Celje) za tematsko zbirko «znameniti zdravniki». Pismene pohvale so dobili inž. Herbert Klein (Celovec) za študijsko zbirko «Češka», Giorgio Capellotti za tematsko zbirko «avionska pošta Italije» in Lojze Grobelnik (Maribor) za tematsko zbirko «olimpiada Tokio».

Ujeti nekateri Biggsovi pajdaši

LONDON, 4. — Predstavnik angleške policije je objavil, da so ujeli enega izmed tistih, ki so julija meseca pobegnili skupaj z Ronaldom Biggsom, enim izmed glavnih napadalcev na poštni vlak Glasgow - London, iz zapora v Wandsworthu. Omenjeni predstavnik je povedal, da so 27-letnega Patricka Doyla, po poreklu Irca, opazili, ko se je hotel skriti v neko hišo. Ker se je ranil, ko je skočil skozi okno, da bi pobegnil agentom so ga prepeljali v bolnišnico. V ječi, iz katere je pobegnil, bi moral zaradi ropa odsedeti 4 leta.

V času, ko je julija meseca pobegnil iz Wandswortha, so mislili, da Doyle ni vključen v načrt za beg in da je bil načrt pripravljen le za Biggsa in še nekega njegovega tovariša, medtem ko naj bi Doyle in še neki «gost» londonskega zapora le izkoristila položaj in pobegnila.

Bolj pozno so sporočili, da so danes zvečer zaprli štiri moške, ki so pomagali Ronaldu Biggsu pobegniti. Londonsko sodišče jih je spoznalo za krive sodelovanja pri pobegu Biggsa in jih je obsodilo na zapor od dveh do štirih let in pol.

Na Antarktiki iščejo štiri vojake

BUENOS AIRES, 4. — Na področju Antarktike, približno 1600 km od Južnega tečaja, že štiri dni iščejo štiri argentinske vojake, ki so morali prisilno pristati z letalom. Po radiu so vojaki sporočili, da je njih zdravje v redu kljub ledenemu vetru in temperaturi 30 stopinj pod ničlo. Vsi poskusi, da bi z višine mogli ugotoviti, kjer leži poškodovano letalo, so bili doslej zaman. Neka patrulja argentinske vojske pa skuša priti do štirih mož po kopnem; po radiu patruljo vodijo sami «izgubljenci».

Kakšna injekcija je umorila lepo plesalko?

PARIZ, 4. — Čudna smrt 28-letne Regine Rumen, zelo lepe primabalerine slavnega pariškega zabaviščа Lido, je še vedno predmet razgovorov Parižanov. Mlada ženska je umrla v soboto popoldne po «estetičnem» posegu, ki naj bi napravil njeno pojavo še bolj prikupno, zlasti glede prsi.

Po dveh injekcijah z lokalno anestezijo je postalo Regini Rumen že po nekaj minutah slabo in takoj so jo prepeljali na dom, kjer je njen oče poklical zdravnika. Stanje pa se je samo slabšalo in tako so Regino prepeljali v bolnišnico. Bila pa je skoraj nezavestna in na njej so bili opazni čudni simptomi. Med drugim so ji nohti postali popolnoma črni. V bolnišnici pa je ženska kljub skrbnemu prizadevanju zdravnikov izdihnila. Pač pa zdravniki niso hoteli izdati dovoljenja za pokop, dokler se ne opravi obdukcija.

Oče umrle zatrjuje, da so hčeri izvedli anestezijo brez potrebnih previdnostnih ukrepov, čeprav se je vedelo, da je hči alergična. Tako je oče vložil ovadbo «proti neznancem» ter zahteval od oblasti, naj zadevo raziščejo. Plesalka je zapustila štiriletno deklico.

COUVE DE MURVILLE SE JE PONOVNO VRNIL V OZN

Njegov nastop v Združenih narodih obsodba politike ZDA na svetu

Veliko zanimanje za govor francoskega predstavnika - Tri osnovne teze, ki se je zanje zavzemal: neodvisnost, nevtralnost in neintervencija - Kdo je kriv za prenapeta in nevarna stališča Kitajske? - Sprejetje Kitajske v OZN predstavlja edino rešitev

PARIZ, oktobra. — Francoski zunanji minister že od leta 1959 ni več vodil svoje delegacije na zasedanje generalne skupščine. Letos pa Couve de Murville in njegova delegacija sede na klopeh svetovne organizacije. V vsem tem času je storil samo eno izjemo, in sicer leta 1962, ko je semkaj prišel, da bi prisostvoval svečanemu sprejetju Alžirije v OZN.

Omenjena odsotnost šefa francoske diplomacije ni bila slučajna. Predvsem je Pariz ta čas obtoževal OZN, da si je prilastila kompetence, ki ji ne pripadajo, pri čemer je predvsem mislil na alžirsko vprašanje, ki ga je Francije smatrala za svojo notranjo zadevo, pa bi se vanj zaradi tega nihče ni smel vmešavati. Drugič pa se Francija tudi ni strinjala s tem, da je OZN začela z akcijami, ki se o njih ni odločevalo v varnostnem svetu, marveč na širšem forumu generalne skupščine.

Sedaj se je, po tukajšnjem uradnem mnenju, vse to spremenilo. «Ugotavljam» je pred nedavnim rekel minister za informacije, «da so se Združeni narodi odpovedali intervencionistični politiki.» Potemtakem ni bilo več nobene zapreke, spričo katere bi zunanji minister ne mogel prisostvovati zasedanju generalne skupščine in tu razvijati svoje dejavnosti.

Drugi razlog, da je zunanji minister odpotoval in bo zdaj dva tedna preživel v OZN, je nadalje v dejstvu, da bo svetovno organizacijo obiskal papež Pavel VI. Tudi to je sporočil minister za informacije.

Tretji razlog ni bil omenjen, vendar pa v političnih krogih ni ostal nezapažen: povratek francoskega ministra v OZN sovpada z zmanjšanjem ameriškega ugleda v svetovni organizaciji, česar ni smeti samo pasivno ugotavljati.

Govor Couve de Murvilla so vsi pričakovali s posebnim zanimanjem prav zaradi tega, ker je v tako reprezentativnem forumu imel pojasniti stališče svoje države o nekaterih svetovnih problemih, ki jih v Washingtonu drugače obravnavajo kot v Parizu. Predvsem gre za vprašanje Vietnama, zatem pa glede sprejetja LR Kitajske v OZN.

Čeprav je v obeh primerih ponovil že znana francoska stališča, je pa to storil z govorniškega odra OZN, kar je njegovim besedam dalo poseben pomen. On je namreč pred forumom, ki ga sestavlja nič manj kot 117 držav, pred vsem svetom poudaril, da je stališče Francije glede teh vprašanj diametralno nasprotno onemu, ki ga imajo ZDA, ki še vedno nadaljujejo vojno proti nekemu majhnemu narodu in trdoglavo odklanjajo, da bi se o miru pogajale tudi z onimi, ki jih je težko izločiti iz razgovorov, če obstaja želja, da bi se dosegla neka rešitev, skratka, ki se ne žele pogajati s Kitajsko.

Neodvisnost, nevtralnost in neintervencija — to so bile tri osnovne teze francoskega ministra, ko se je dotaknil vprašanj azijskega jugovzhoda. Izrazil je prepričanje, da ne bo dolgo, ko se bo to vprašanje rešilo prav na osnovi načel, ki jih je de Gaulle povedal že pred dvema letoma. In obljubil je polno sodelovanje Francije, ko bo tedaj v tem predelu sveta treba prispevati k pomiritvi.

Bilo pa je to pot izvajanje francoskega stališča izpolnjeno še z nečim, kar se v politiki zelo redko upošteva kot važen element: omenil je človeško trpljenje, ki ga prinaša vojna. Couve de Murville se je potrudil — ko je govoril o trpljenju vietnamskega prebivalstva, o materialnem uničenju in krutostih — da bi v poslušalcih ustvaril tudi moralni odpor proti ameriški politiki v Vietnamu.

Naključje je naneslo, da je Couve de Murville govoril prav v istem času, ko je na tiskovni konferenci v Pekingu govoril tudi kitajski minister za zunanje zadeve, Čen Ji. Vtem ko je Francoz vztrajal na tem, da se Kitajska sprejme v OZN, ker da je «nesprejemljivo, da se tu ne čuje glas najštevilnejšega naroda na svetu,» je Čen Ji izrazil željo, da bi prišlo do vojne in da bi Amerika napadla Kitajsko, ker bi to — po njegovem — bil najboljši način za uničenje ameriškega imperializma.

Vtem ko je Couve de Murville prepričeval svoje poslušalce, naj bi se že na tem zasedanju odločili za sprejetje Kitajske v svojo sredo, pa je Čen Ji sprejetje svoje želeje v svetovno organizacijo povezal z nekaterimi dokaj drastičnimi pogoji.

Prva tukajšnja reakcija: Couve de Murville se je vprašanja dotaknil v najneprimernejšem času. Besede, ki jih je izrekel Čen Ji bodo Amerikancem najboljši argument, da se postavijo po robu Franciji in drugim želelam, ki glede sprejetja Pekinga kot predstavnika Kitajske v OZN zastopajo isto stališče.

Če pa se analizirajo besede Couve de Murvilla o Kitajski, je moč priti do zaključka, da se Francija povsem zaveda politike, ki se Peking zanjo ogreva. Vendar pa prav zaradi tega meni, da je že skrajni čas, da se popravi to, kar je do takšnega kitajskega stališča privedlo. «Nadaljevati z izolacijo Kitajske,» je rekel francoski minister, «pomeni enostavno tvegati, da bomo še naprej izpostavljeni nevarnosti podobnih svojevrstnih kitajskih pobud. V tem ko se nam zdi, da to ni v interesu nikogar».

S tem je Pariz jasno izpovedal svoje mnenje, da smatra politiko izločevanja Kitajske iz svetovne politike za važen razlog njenega sedanjega nemogočega kurza. Če se danes Kitajska tako bojevito obnaša, potem gre dober del krivde za to pripisati tistim zahodnim želelam, ki so se trmasto upirale temu, da bi bila sprejeta v OZN.

Tukajšnji politični krogi smatrajo, da so kitajske grožnje, posebno tiste, ki jih je pred kratkim izrekel Čen Ji, bolj verbalnega značaja in da jim spričo tega ne gre pripisovati prevelikega pomena. Kitajska — pravijo — je velika sila in njen nacionalni ponos ne dovoljuje, da bi svet ravnal z njo kot z nekom, ki je izven zakona.

Pri tem se še prav posebej omenja tretji gospodarski načrt Kitajske, ki bo stopil v veljavo v začetku leta 1966. Ni v interesu Kitajske — menijo tu — da bi se spuščala v zunanje pustolovščine, ki bi ogrozile vse, kar se v želeli gradi. Poleg tega pa ji je potrebna tudi notranja mobilizacija, ki jo je moč doseči z nenehnim poudarjanjem zunanje nevarnosti, in to zaradi tega, da bi nacionalni napor mogel priti do izraza v najvišji meri.

Jasno je, da pa kitajska vojnohujskaška stališča obenem tudi slabijo možnosti, da bi Peking bil sprejet kot predstavnik Kitajske v OZN. Tega se tu zavedajo, vendar poudarjajo, da ni druge poti razen one, ki jo narekujeta potrpljenje in pa potreba, da svet kitajskim grožnjam ne nasede. Tembolj, ker se zdi, da se tudi Kitajci sami zavedajo, da njihove «revolucionarne» ideje, posebno v vrsti nerazvitih dežel, ne beležijo posebnega uspeha, kar dokazuje tudi poskus Pekinga v zvezi z odložitvijo afroazijske konference, predvidene za 5. novembra v Alžiru.

Ponovna prisotnost francoskega ministra za zunanje zadeve v OZN, je potemtakem bila pomembna ne zaradi tega, ker bi se bilo hotelo s tem označiti francosko zadovoljstvo glede tega, da je OZN takšna in ne drugačna, marveč, ker je Parizu omogočila, da svojemu zavezniku Washingtonu pred vsem svetom ponudi temo, ki naj bi o njej resno razmišljal.

J. PALAVRŠIĆ

Sarah Churchill, hčerka slavnega angleškega državnika, na tej sliki v družbi z mladim rimskim igralcem Maurom del Vecchio. Sicer pa je trenutno njen prijatelj Lobo Nocho, ameriški črnski slikar

PRED TRETJO UPRIZORITVIJO «HLAPCEV» V TRŽAŠKEM GLEDALIŠČU

«Kakor izklesan stoji pred nami glavni junak...»

(Uvodna beseda režiserja Branka Gombača pred začetkom študija Cankarjevih «Hlapcev» v Slovenskem gledališču v Trstu)

2.

Zanimivo je še mnenje o drami Cankarja samega. Kraigher mu je pisal od Sv. Trojice v Slovenskih goricah 26. februarja 1910. «Saj, ‚Hlapci' so zelo lepa drama. Zadnjih troje dejanj je drama, a začetek je karikatura. Ti še vedno laviraš v svojih dramah med realizmom in karikaturizmom! Saj še nazadnje ne bi bilo toliko odvisno od Tvojih snovi, ko bi le ti vanje verjel, ko bi ti le tudi snovi tako strašno ne zaničeval, kot zaničuješ življenje.» (II. str. 318). Cankar pa mu je na to odgovoril, in sicer 27. februarja 1910: «O ‚Hlapcih' ne morem nadolgo govoriti, ker so mi še preblizu, da bi jih objektivno sodil. Le toliko vem: kadar pišem dramo, je oder pred mojimi očmi. Torej je treba karakterizirati ostro, kolikor mogoče. Nariši človeka, izbriši vse detajle — pa imaš karikaturo, ki je modelu zmirom bolj podoben nego oljnat portret. Gnusna in ogabna polemika, ki se je vnela zaradi ‚Hlapcev', mi je znamenje, da sem verno risal. — Upam, da bodo dramo igrali v Pragi, odkoder mi je direktor že pisal. V Ljubljani je preprečila uprizoritev vladna cenzura, ki mi je osumila celih — 62 mest!» (Pisma Ivana Cankarja, II. str. 320).

Drama je doživela ob izidu hvalo in grajo, predvsem pa prerekanje med glavnima političnima predstavnikoma pravo senzacijo, znak da je drama zadela v živo. Poglejmo si še nekatere recenzije.

Dne 7. februarja 1910 piše SN: «V kolikor se je ta drama Cankarju v tehniškem, oziroma teatraličnem oziru posrečila, to se kakor pri vsakem dramatičnem delu pokaže šele pri predstavi... In ker se nečem prenagliti, ne bomo danes izrekli nobene sodbe o gledališki vrednosti ‚Hlapcev'... Cankar dokazuje v svoji drami «da smo Slovenci narod brez značaja in brez prepričanja, narod hlapcev, ki je na prodaj vsakemu in se da zasužnjiti kakor kdo hoče... Cankarjev bič poka v ‚Hlapcih' kar se da, srdito bije in maha Cankar okrog sebe na vse strani, toda pred kritiko zdrave pameti razpadejo vse njegove rakete in paradoksi v nič in ostane le vtis: Cankar je streljal daleč čez cilj...

DS pa je 22. februarja 1910 dramo in tudi pisatelja ostro napadel. Takole pravi nepodpisani: «O Cankarju tudi njegovi najožji somišljeniki ne trde, da bi bil dramaturg. Dramo, ki jo je ravnokar izdal, bomo težko videli kdaj na odru; kvečjemu bi se to znalo zgoditi iz političnih povodov. Kar primanjkuje na umetnosti, je skušal nadomestiti z reklamo politične tendence in z ocvirki oštarijskega robantenja. Kakor je pri Cankarju v navadi, se pričenja dejanje v oštariji. Vsa vsebina je persiflaža učiteljstva, kakršne bi ne smelo mirno prenesti, ako bi imelo splošno več časti v sebi. Radovedni smo, kako bo reagiralo učiteljstvo na tako psovanje?... Delo kaže vse slabosti Cankarjevih spisov brez njegovih vrlin».

Potem ko je kritik očital pisatelju tudi slab slog in jezik mu očita, da se mu je očividno mudilo za honorar.

LZ pa je delo pohvalil (LZ 1910, 115, februarja). Ocenitev dela je pripravil A. Dolar, ki ugotavlja, da se je Cankar «poboljšal», nato pa nadaljuje: «Kakor izklesan stoji pred nami glavni junak, njegova usoda se razvija natančno po priznanih pravilih, gre kakor cesarska cesta, dviga se do vidnega viška v tretjem aktu, se v četrtem zaobrne in nato se spušča do katastrofe v petem. Vsebina pa je tako preprosta, da jo brez komentarja razume vsak, kdor le količkaj s pridom čita naše dnevno časopisje. Tudi osebe in razmere niso plod bolne domišljije, temveč so realne domače — da bi tako ne bile! Vzloc temu se bojimo, da bo ta drama zopet, literarni dogodek.» Cankar je namreč zopet posegel v sršenovo gnezdo, ali kakor se utegnejo drugi izraziti, visoko je zavihtel bič in opleta z njim neusmiljeno na vse strani...

Učiteljstvo, ki ga je kritik v DS pozval na reakcijo, se je seveda oglasilo in sicer 10. februarja 1910 v Slovencu, najprej pristaši katoliške smeri nato pa še iz nasprotnega liberalnega tabora. Kaj so prvi napisali? Da so se zbrali ter da z «ogorčenjem» zahtevajo, da se objavi «izjava in protest»: «Učiteljstvo Slomškove zveze odločno zavrača in obsoja, da se je človek v osebi I. Cankarja v drami ‚Hlapci' drznil grdo in ostudno blatiti učiteljstvo sploh. Persiflaža učiteljstva, kakršna se nahaja v tej knjigi, je skraino žaljiva in predrzna obenem. Kot vzgojitelji mladine izvršujemo prevzvišeno zvanje, da bi mogli tako blatenje mirno prenašati. Pravi umetniki in resni prijatelji sramotenje celega stanu niso sposobni. Upamo, da slavno občinstvo brez razlike strank z nami soglaša! Apeliramo pa tudi na visoko c. kr. deželno vlado, naj zabrani, da se omenjeno grdenje učiteljstva ne bo smelo javno uprizarjati. — ‚Hlapci' so pravkar izšli. Tudi v umetniškem oziru je ta knjiga tako beraška, da vzbuja samo pomilovanje, da je Cankar tako naglo in globoko propadel in osirotel na mislih in celo v dikciji.»

Svobodomiselno učiteljstvo je reagiralo drugače. 18. februarja 1910 zasledimo v «Učiteljskem tovarišu»: «Drami se z umetniškega ozira ne more očitati nitj najmanjše hibe. Enotnost časa in dejanja, sploh vse je tu; razvitek živahen, dvogovor dovršen, dolgoveznost ne poseza v dramo. Umotvor je naravnost pisan za oder, igrali ga pa menda ne bodo tako hitro kje zaradi strankarskih ozirov, ki prevladujejo, žalibog, vse panoge naše umetnosti...

Psihologično je drama povsem utemeljena. Zgodba pa več ali manj jako resnična. Poznam namreč tudi jaz učitelje — sošolce, prave liberalne Rodomonde, ki so ob prvem vetru potegnili plašč po drugi strani ter celo ustanavljali Slomškova učiteljska društva. Geneneralizoval pa nihče ne bo teh učiteljskih tipov iz ‚Hlapcev'! Imamo med nami tudi može, ki jim zabeljeni žganci niso istovetni z nazori. Ti možje, seveda, čakajo še svojih dramatiških pisateljev.» Odgovora obeh političnih taborov v učiteljskih vrstah sta vzbudila še mnogo medsebojnega obmetavanja, kar pa je vse še bolj razodevalo, da je imel Cankar prav, ko je s svojo pravično besedo in dejanjem udaril počez, ne da bi se opredelil ter dal enim ali drugim večjo veljavo. Iz obeh vrst so namreč bili učitelji, ki so znali obračati plašč proti vetru. «Slovenec» je 25. februarja 1910 napisal v odgovor liberalnemu učiteljskemu krogu: «Kar se tiče učiteljstva, ki ga pisatelj karikira, vam povemo to-le: liberalci *same sebe* smešijo in *same sebe* ironizirajo, če ‚Hlapce' zaradi te tendence hvalijo...» Socialistično glasilo NZ (1910, 123) je označilo Cankarjeve ‚Hlapce' za «našo najlepšo socialno dramo».

(Nadaljevanje sledi)

RAZVOJ ZNANOSTI IN TEHNIKE V MATIČNI DOMOVINI

Graditev jedrskih central v Sloveniji v kratkem najcenejša

Iz intervjuja beograjskega dopisnika z inženirjem Henrikom Sebaherjem, pomočnikom generalnega ravnatelja Elektro-gospodarske skupnosti Slovenije - Prejkone se bo prva jedrska centrala gradila v Sloveniji - Prednosti, ki jih zagotavljajo take centrale

Menimo, da bomo našim bralcem z objavo pričujočega članka ustregli. Saj ne gre za majhno stvar, če bodo zares — kot je razvidno iz članka — že v naslednjih letih v Sloveniji pristopili k uresničevanju tako obsežnega načrta, kakršnega predstavlja zgraditev najsodobnejšega obrata za proizvodnjo nadvse potrebne pogonske energije, in to na osnovi najnovejših znanstveno-tehničnih izsledkov. Z veseljem ugotavljamo, da majhna Slovenija in Jugoslavija tudi v tem pogledu ne zaostaja za drugimi, najbolj naprednimi želelami sveta.

Vsa dela okrog velikega načrta, ki hočemo o njem spregovoriti, je vodil pomočnik generalnega ravnatelja elektrogospodarske skupnosti Slovenije inž. Henrik Sebaher. Takole nam je on opisal zadevo:

«Zgraditev jedrskih elektrarn je danes postala že nadvse nujna. Dasiravno se bo morda laiku zdelo čudno, bodo v resnici čez kakih deset let vsi obstoječi energetski viri v Sloveniji že povsem izkoriščeni, tako da ne bomo mogli od nikoder več dobivati potrebne nove energije, ki jo tako potrebujejo sam razvoj industrije in mesta.»

Svoje besede je inženir Sebaher podkrepil z grafikoni. Krivulje pa dokazujejo, da bodo do leta 1975 popolnoma izkoriščene že vse reke in ne bo več mesta niti za eno novo hidroelektrarno, ki bi bila rentabilna. Na reke se torej ni moč opirati. A tudi termoelektrarne ne bodo več mogle pomagati, da bi se položaj popravil. Premog v Sloveniji je slabe kakovosti, vtem ko so tudi njegove rezerve relativno majhne. Rudnik Velenje razpolaga z rezervami samo še za okrog 60 let. Po zgraditvi kake nove termoelektrarne, ko se bo potrošnja goriva še povečala, bi življenjska doba velenjskega rudnika bila še krajša.

Če bi se elektrarna gradila, bi se premog vsekakor moral prevažati na velike razdalje, kar ni bilo nerentabilno. Če pa bi se izkoriščala energija iz kake oddaljenejše termoeletrarne, bi oskrbovanje bilo negotovo. «Vse to smo proučili,» je dejal inž. Sebaher. «Pogledali smo tudi k sosedom ter ugotovili, da bi surovine ali energijo morali «prevažati», oziroma prenašati celo na razdalju 400 do 500 km. Razpolagati pa ne bomo mogli niti z vodo niti s premogom niti z nafto. Ostaja nam torej samo, da si pomagamo z atomi.»

«Ko so inženirji in ekonomisti začeli sestavljati investicijski program, smo prvi trenutek mislili samo na zadovoljitev potreb, ne pa tudi na ceno toka, ki bi ga ustvarila jedrska elektrarna.»

«Važno je, da dobimo novo energijo, se je govorilo, pa četudi bi ta bila znatno dražja. Saj bi v nasprotnem primeru trpela industrija. Ko pa so začeli primerjati, koliko stane ena hidroelektrarna ali termoelektrarna in koliko bi stala nova jedrska elektrarna iste moči, so prišli do zanimive ugotovitve, da bi jedrska elektrarna lahko konkurirala «konvencionalnim». In ker je po svetu graditev jedrskih elektrarn v polnem razvoju, kot se tudi spričo tega stalno odkrivajo nove, cenejše rešitve, pa bi zaradi tega tuja podjetja bila pripravljena nuditi tudi ugodne kredite, so končno celo prišli do sklepa, da bi jedrska elektrarna bila rentabilnejša od navadne.

Če pri tem upoštevamo — zatrjujejo ekonomisti — da bi tok iz termoelektrarne morali prenašati z razdalje 500 km in več, pri čemer se običajno izgubi ena tretjina energije, postane jasno, da bi ta tok bil dražji od onega, ki bi ga dobivali iz atomskega reaktorja, zgrajenega na ustreznem mestu. Strokovnjaki so mnenja, da bi se z graditvijo atomske centrale, katere moč bi znašala 300 megavatov, moralo začeti leta 1968, nakar bi graditev trajala šest let.

Jedrske centrale so že povsod po svetu dokazale svojo koristnost, pravijo inženirji, in je danes že moč dobiti celo kataloge jedrskih central, ki jih ponujajo nekatera velika podjetja, češ: oglejte si pa izberite, kar vam je najbolj po volji!

Pri omenjenem programu so delali številni inženirji in znanstveniki najrazličnejših panog, kot je tudi vsakdo od teh prispeval svoj delež. Dr. Milan Copić iz inštituta za jedrsko fiziko «Jožef Štefan» je s svojimi sodelavci proučeval tipe reaktorjev, ki bi bili najbolj primerni za bodočo elektrarno. Obenem pa že tudi pripravlja strokovnjake, ki bi v njej delali.

Vendar doslej še ni bilo določeno, kakšen tip reaktorja se bo uporabil. O tem bo odločala zvezna komisija za jedrsko energijo, pri čemer bodo morali izreči svojo besedo tudi znanstveniki iz ostalih republik.

Zelo važno je tudi vprašanje, kakšno gorivo se bo uporabljalo. Obstajata dve možnosti: ali navaden, naravni uran, ali tako imenovani obogateni, predelani uran. Tako eden kot drug imata svoje prednosti. Kakšnega bodo izbrali, je odvisno predvsem od možnosti njegovega nabavljanja v inozemstvu. To posebno velja za «obogateni» uran. Vendar geologi, ki so vseléj pesimisti, kadarkoli se spregovori o premogu ali nafti v Sloveniji, zatrjujejo, da bodo domače surovine za jedrsko elektrarno zadostovale. Odkrita so bila nova, bogata nahajališča. Pač pa bi se ruda, verjetno, morala predelovati v inozemstvu, kar bi pa ne povečalo stroškov.

Jedrske elektrarne nudijo izredno prednost prav v pogledu goriva — pojasnjujejo inženirji. Eno «polnjenje» zadostuje za štiri leta, a vso to količino goriva je mogoče natovoriti na nekaj kamionov. Potemtakem ne bo treba misliti niti na to, ali železnica razpolaga z zadostnim številom vagonov. Niti vozni red niti poplave ali katera si bodi druga nevšečnost ne bo mogla vplivati na koristen potek oskrbovanja z gorivom. Prav tako je tudi zelo enostavno zagotoviti si ustrezne rezerve za naslednje «polnjenje» reaktorja.

Postavlja se še vprašanje ali bi jedrska elektrarna pomenila kako nevarnost za prebivalstvo, ki bi živelo v njeni bližji okolici.

Jedrska elektrarna je manj nevarna od termoelektrarne, zatrjujejo strokovnjaki in zdravniki. Izračunali smo, da bi moč žarčenja, ki bi se razširila po atmosferi ali odpadnih vodah, bila manjša od one, ki jo dopušča zakon.

Uporabljeno radioaktivno gorivo bi se zatem odposlalo v inozemstvo ali v domače inštitute, kjer bi ga predelali. Nevarnost, da bi prišlo do nesreče, je tako majhna, da je ne gre niti omenjati. Navzlic temu strokovnjaki predlagajo, naj bi se jedrska elektrarna zgradila kar najbolj daleč od velikih mest, vendar samo iz psiholoških razlogov.

Naši ljudje še niso sklenili prijateljstva z atomi, pravijo načrtovalci, a da bi že živeli povsem brez strahu pred žarčenjem, smo sklenili graditi jedrske elektrarne kar najbolj daleč od naselij.

Dasiravno so načrti za bodočo atomsko centralo delo slovenskih inženirjev in ekonomistov, pa to še ne pomeni, da se bo ta gradila prav v Sloveniji. O tem bo odločal zvezni izvršni svet.

Mislim, da se bo ravnalo tako, kot to delajo v inozemstvu, pravi inž. Sebaher. To pomeni, da se bo jedrska elektrarna zgradila tam, kjer ne obstaja možnost nobenih drugih ugodnih energetskih virov, a je istočasno energija tudi na tem področju potrebna. V kolikor so energetske rezerve Slovenije že pri koncu — je dejal — upam, da jo bomo gradili mi. Zakaj v slabšem položaju od nas je samo še Vojvodina, ki pa se bo lahko z energijo oskrbovala iz nove velike hidrocentrale v Djerdapu.

Če se bo jedrska elektrarna gradila v Sloveniji, potem bo ta stala na enem od naslednjih krajev: na Dolskem pri Ljubljani, blizu Krškega ali pa v Zabukovici pri Ptuju.

Mi smo odposlali svoj predlog, je dodal inž. Sebaher, zdaj pa čakamo na rešitev. Če bomo elektrarno gradili mi, potem to pomeni, da bo stala na ozemlju naše republike, pri njeni graditvi pa bodo sodelovala vsa podjetja naše države. Gre namreč za delo splošnega jugoslovanskega pomena. Pri tem bodo sodelovali tudi mnogi znanstveni inštituti. A ker bo prva jugoslovanska jedrska elektrarna služila obenem tudi za razna raziskovanja, bi bilo razumljivo, da ti inštituti njeno zgraditev tudi materialno podpro.

MIRKO BOJIĆ

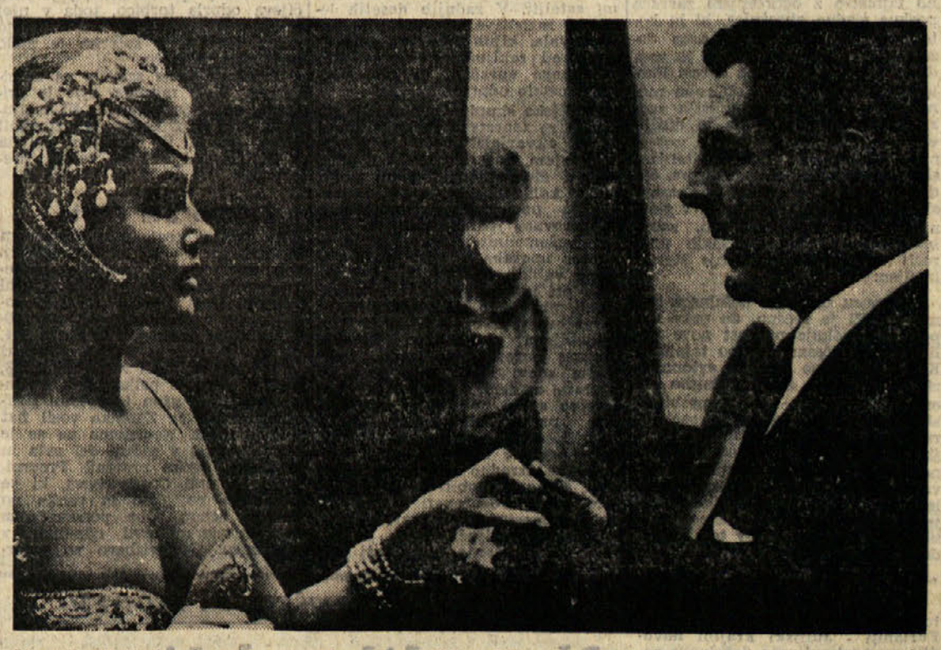

Marcello Mastroianni nastopa v svojem novem filmu «La moglie bionda» skupaj z igralko Pamelo Tiffin. V njem doživi kaj žalosten konec: da bi obogatel, namerava svojo privlačno in vznemirljivo ženo prodati vzhodnjaškemu bogatašu. Na njegovo nesrečo pa je žena prišla na isto zamisel, nakar ji uspe prodati moža nekemu drugemu šejku, ki stika za evropskimi belimi sužnji

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Bodite zelo trezni, ko stopite v poslovno zvezo z nekim svojim tekmecem. Zelo zanimivo in presenetljivo srečanje.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ugoden trenutek za kakršenkoli korak, ki naj bi privedel do pomiritve med sodelavci. Ne opirajte se preveč na svojo fantazijo.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Bodite nadvse oprezni v zvezi s ponudbo, ki bi vam utegnila preprečiti normalno poslovanje. Okrepite svoje živce.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Ne navdušujte se preveč nad načrti, ki še vise v zraku. Poglobili boste neko prijateljstvo.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ugodne perspektive za bodočnost, vendar se nanje pripravite, kot je potrebno. V družini bo prišlo do manjšega prepira.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) V vseh poslovnih pogajanjih, ki se jih boste udeležili, ne govorite preveč, pač pa bolj poslušajte. Energično se morate postaviti po robu temu, da bi vas kdo žalil.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Dan bo uspešen, če se v svojem delu ne boste opirali na čustva. Lotite se čimprej reševanja nekega družinskega vprašanja, ki ni tako težavno, kakršno se kaže.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) V zvezi z neko svojo zelo pomembno pobudo, boste imeli zelo sijajno zamisel. Ne zanašajte se preveč na one, ki jih sicer zelo upoštevate.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Če želite, da bi vas nekateri sposobni ljudje cenili, spremenite svoje delovne metode. Oseba, ki jo ljubite, bo končno le priznala vaše žrtve.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Prenehajte z delom in si privoščite nekaj počitka. Bodite skrajno previdni tako v svojih besedah kot dejanjih, ker je pač vzdušje dokaj napeto.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne kažite prevelike oblastnosti v odnosu do svojih sodelavcev. Skušajte premagati osebne antipatije v prid splošne koristi.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Če boste danes v zadostni meri odločni, se boste z lahkoto otresli vseh nevšečnosti. Ustvarile se bodo ugodnejše možnosti, da se pobotate z drago osebo.

RADIO TELEVIZIJA

TOREK, 5. OKTOBRA 1965

Radio Trst A

7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih pesmi; 11.45 Sodobni motivi; 12.15 Naš vrt; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Igra ansambel «Musici del Friuli»; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele; 18.50 Poje Gigliola Cinquetti; 19.00 Plošče za vas; 19.30 Romantične melodije; 20.00 Šport; 20.35 Večerni koncert zabavne glasbe; 21.30 Humoreske preteklega stoletja; 21.50 Plešite z nami; 22.55 Nova glasba.

Trst

12.05 Plošče; 12.20 Glasbeni vložek; 12.25 Tretja stran.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 7.40 Lahka glasba; 8.00 Pevski program; 8.30 Polke in valčki; 9.00 Program na ploščah; 9.45 Iz operetnega sveta; 10.40 Glasbeni vložek; 10.45 Poje Gesy Sabena; 11.00 Spored za najmlajše; 11.30 Uspele melodije; 11.40 Glasba po željah; 12.45 Lahka glasba; 12.55 Nadaljevanje glasbe po željah; 13.30 Poročila; 13.40 Od popevke do popevke; 14.00 Našim mladim poslušalcem. 14.20 Igra sekstet Lesjak; 14.45 Zabavna glasba; 15.00 Za oddih in razvedrilo; 15.45 Slovenske narodne; 16.00 Od opere do opere; 16.30 Izbrane strani pisateljev vsega sveta; 16.45 Orkester Max Greger; 17.00 Vaši najljubši pevci; 17.40 Glasba in fantazija; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Bobby Solo; 19.30 Prenos RL; 22.15 Trio André Previn; 22.40 Tri strani N. Paganinija; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

8.30 Glasba za dobro jutro; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Pevski program; 10.05 Operna antologija; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Italijanske narodne pesmi in plesi; 11.30 Melodije in romance; 11.45 Glasba za godala; 12.05 Prijatelji ob dvanajstih; 14.55 Vreme na italijanskih morjih; 16.15 Pregled likovnih umetnosti; 16.30 Komorna glasba na ploščah; 17.25 Simfonični koncert; 18.25 Italijanske narodne pesmi; 18.50 Znanost in tehnika; 19.10 Oddaja za delavce; 19.35 Glasbeni vrtiljak; 20.25 «E' mezzanotte, dottor Schweitzer»; 22.00 Lahka glasba v Evropi; 22.30 Plesna glasba.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Orkestralni koncert; 10.35 Najnovejše pesmi; 11.05 Glasba za dobro voljo; 12.00 Glasba danes; 13.00 Srečanje ob trinajstih; 14.00 «La prova del nove»; 14.05 Pevski program; 14.45 Glasbeni cocktail; 15.00 Glasbeni trenutek; 15.15 Pevski program; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.35 Zbori včeraj in danes; 16.50 Italijanske narodne pesmi; 17.35 Mala ljudska enciklopedija; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši najljubši pevci; 21.00 Veliki orkestri lahke glasbe; 21.40 Glasba v večeru; 22.15 Jazzovski kotiček.

III. program

18.30 Pregled italijanske literature; 18.55 Iz kulturnega življenja; 19.15 Panorama idej; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 22.15 Oddaja o drugi svetovni vojni; 22.45 Glasba danes.

Slovenija

7.15 Pisan spored orkestralne komorne glasbe; 8.05 Od melodije do melodije; 8.30 Iz ljudske zakladnice; 9.25 Pozdravi najmlajšim; 9.40 Zvoki iz studia 14; 10.15 Odlomki iz opere «La Gioconda»; 11.15 Nimaš prednosti!; 12.05 Blaž Arnič: Povodni mož — baletna suita; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Čez hrib in dol; 13.15 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.00 Poročila; 14.35 Mozartove skladbe; 15.20 Zabavni intermezzo; 15.30 V torek na svidenje, 17.05 Koncert ob 17.05; 18.15 Slovenski vokalni solisti, ansambli in orkestri zabavne glasbe; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Majhen recital flavtista Fedje Rupla; 20.20 Radijska igra; 21.18 Zabavni mozaik; 22.10 Glasbena medigra; 22.15 Skupni program JRT; 23.00 Poročila; 23.05 Igra plesni orkester RTV Ljubljana.

Ital. televizija

18.15 Oddaja za najmlajše; 19.55 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 «La duchessa dell'Idaho», film; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 «Primo arcobaleno d'oro», glasbena prireditev; 22.30 Neposreden prenos športnega dogodka.

Jug. televizija

NI SPOREDA.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 19,6, najnižja 15,8, ob 19. uri 18,6; vlaga 93 odst.; zračni tlak 1019,4 raste; veter 4 km severozahodnik; nebo jasno; morje mirno; temperatura morja 19,5 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 5. oktobra Dunja
Sonce vzide ob 6,07 in zatone ob 17.39. Dolžina dneva 11.32. Luna vzide ob 15,59 in zatone ob 0.16
Jutri, SREDA, 6. oktobra Vera

NA SEJI POKRAJINSKEGA SVETA 11. T. M.

Pokrajinski proračun za leto 1965 tudi tokrat ne bo izglasovan?

V tem primeru bo odbor podal ostavko in nadzorna oblast bo imenovala komisarja - Pred svetovalci že proračun za leto 1966

Pokrajinska uprava sporoča, da se bo pokrajinski svet sestal na prvi seji jesenskega zasedanja 11. t.m. ob 18.30. Na dnevnem redu ima mnogo važnih in nujnih vprašanj, o katerih bodo morali sklepati svetovalci.

Zanimivo je, da sta na dnevnem redu tega zasedanja vpisana proračun za letošnje leto in proračun za leto 1966. Pokrajinska uprava, katere letošnji proračun še ni bil sprejet, ker je predlog proračuna ob glasovanju preteklega julija dobil le polovico glasov je pripravila že proračun za prihodnje leto. Kaj takega se doslej na pokrajinski upravi še ni pripetilo. Sicer pa je že sedaj skoraj gotovo, da tudi tokrat letošnji proračun ne bo dobil večine glasov, kar pomeni, da ne bo sprejet. Zato se pričakuje, da bo odbor podal ostavko in da bo nadzorna oblast imenovala v pokrajinski upravi svojega komisarja do novih volitev, ki bi morale biti najkasneje v jeseni leta 1966 skupno z volitvami za izvolitev novega tržaškega občinskega sveta.

Da je pokrajinski odbor vključil v dnevni red tudi proračun za leto 1966, je v skladu z zahtevo socialistov, da se proračun za prihodnje leto sprejme v roku, ki ga določa zakon, in sicer pred začetkom poslovnega leta. Tako smo zvedeli, da bo tudi na dnevnem redu prihodnjega zasedanja občinskega sveta vključena točka o proračunu za leto 1966.

Na dnevnem redu pokrajinskega sveta je med drugimi sklepi tudi najem posojila 80 milijonov lir za prispevek za delovanje pomožne ustanove za socialno podporo; posojilo 39.700.000 lir za obnovitev cestnih prometnih znakov, izredno popravilo cest in mostov ter za nakup naprav za oddelek za javna dela; jamstvo pokrajinske uprave za posojilo 10 milijard lir, ki ga bo najela družba Avtovie Venete za nadaljevanje del na avto cesti Trst-Benetke, odobritev pravilnika pokrajinskega sveta; imenovanje stalnih članov in namestnikov v prefekturnem pokrajinskem upravnem odboru in drugi upravni sklepi.

Poleg tega bodo morali svetovalci potrditi še 92 upravnih sklepov, ki jih je odobril odbor med počitnicami pokrajinskega sveta.

Delovanje dežele

Predsednik deželnega odbora dr Berzanti se je v nedeljo sestal v Sesljanu s predsednikom dežele Tridentinska — Gornje Poadižje Dal Vitom, ki se je udeležil pokrajinskega zasedanja Krščanske demokracije iz Trsta.

Med razgovorom sta predsednika obeh avtonomnih dežel proučila vprašanja, ki zanimajo obe deželi.

Predsednik deželnega odbora Berzanti je sprejel včeraj zjutraj v Trstu župana iz Latisane cav. Cicuttina skupno z drugimi občinskimi možmi. Delegacijo je spremljal podpredsednik deželnega sveta Pellegrini. Delegacija je orisala predsedniku Berzantiju posledice škode, ki so jo povzročile nedavne povodnji. Računajo, da je latisanska občina utrpela 5 milijard škode. Občinski upravljalci so prosili deželo, naj jim priskoči na pomoč, da se olajšajo težave prebivalstva ter da se obnove porušene ali pokvarjene javne naprave.

Dr. Berzanti je omenil ukrepe, ki jih bo dežela izdala. Dejal je, da prva komisija že proučuje zakonski osnutek deželnega odbora, ki predvideva deželni solidarnostni sklad v višini 3 milijarde lir, iz katerega bodo dajali prispevke kmetijam ter industrijskim, trgovskim in obrtniškim podjetjem, da popravijo škodo in omogočijo redno proizvodnjo in pridelovanje. Dežela bo prispevala tudi za obnovitvena dela pri javnih napravah z ukrepom, ki bo dopolnjeval državno zakonodajo na tem področju. V ta namen bo določila pol milijarde lir.

Dr. Berzanti je zagotovil občinskim možem iz Latisane, da bo upoštevala potrebe njihovega hudo prizadetega področja, ko bo delila pomoč raznim prosilcem. Kar se tiče pomoči prizadetim družinam za ublažitev škode, ki so jo utrpeli njih stanovanja in premičnine, bo dežela lahko dodelila pomoč na podlagi zakona o deželni pomoči, ki je bil sprejet že v septembru.

ITALIJA — JUGOSLAVIJA
V Beogradu sestanek odbora družbe SACET

V Beogradu je bil te dni sestanek Upravnega odbora Italijansko-jugoslovanske družbe za gospodarsko in tehnično sodelovanje SACET. V zvezi s sestankom je predsednik družbe inž. Tomaso Notarangeli izjavil, da je odbor ocenil za pozitivno dosedanje delo organizacije in sicer zlasti kar zadeva spremljanje najnovejše reforme jugoslovanskega gospodarstva. Obojestransko sodelovanje je dalo doslej največ uspehov na industrijskem in tehničnem področju, kakor so predvidevali v trenutku, ko so predstavniki italijanskih in jugoslovanskih poslovnih krogov podpisali dvostranski sporazum o sodelovanju ter ustanovili mešano komisijo. Predsednik je še poudaril, da je osnovna naloga družbe SACET, da olajšuje poslovne stike med gospodarskimi organizacijami v prizadetih državah in da s tem pospešuje konkretno sodelovanje med obema državama. Upravni odbor, v katerem sedijo predstavniki nekaterih med najvažnejšimi industrijskimi podjetji iz Italije in Jugoslavije, je na sestanku orisal tudi glavne smernice, po katerih naj se razvija delo mešane družbe SACET v bodoče.

V petek umestitev mladinske konzulte

V petek ob 19. uri bo v sejni dvorani tržaškega občinskega sveta prva seja za umestitev mladinske konzulte, ki je bila ustanovljena s sklepom občinskega sveta 17. maja letos.

Na seji bo člane konzulte najprej pozdravil župan dr. Franzil. Nato bo govoril občinski odbor za mladinska vprašanja dr. Gasparo, nakar bo sledila izvolitev predsednika konzulte. Na seji bodo baje izvolili tudi izvršni odbor ter sestavili razne komisije, ki jih določa statut konzulte.

V pismu županu Franzilu
Gospodarske zahteve svetovalke Weissove

Komunistična svetovalka dr. Laura Weiss je naslovila na tržaškega župana Franzila pismeno zahtevo, naj se občinska uprava zanima za usodo nekaterih pobud gospodarskega značaja, ki so ali prepadle, ali pa jim grozi nevarnost, da bodo zašle v slepo ulico zaradi pomanjkanja predvidenih kreditov.

V svojem vprašanju komunistična svetovalka izrecno omenja žalostni konec načrta za podvojitev železniške proge Trst - Benetke, nevarnost praktične prekinitve del na tržaški krožni železniški progi ter možnost, da bo vlada dala prednost izgradnji drugih avto cest ter zanemarila cesto, ki povezuje Videm s Trbižem in avstrijsko mejo.

Weissova pravi v svojem pismu, da je položaj zelo nevaren, ker vse dokazuje, da obstajajo načrti, da se Trst in dežela Julijska krajina postavita na rob gospodarskega razvoja v državi ter odnosov z drugimi deželami. Zato komunistična svetovalka zahteva, naj se župan zanima za ta vprašanja ter naj jih po potrebi sproži v občinskem svetu zato, da bi ta z morebitno enotno resolucijo vplival pozitivno na pristojne državne organe.

PO PODATKIH TRGOVINSKE ZBORNICE
Zaradi slabega vremena v avgustu manj tujih in domačih turistov

Vremenske prilike negativno vplivale tudi na potek prodaj na drobno - Več brezposelnih kot lani v istem mesecu

Tržaška trgovinska zbornica je objavila običajne podrobnejše podatke o razvoju gospodarskega življenja v tržaški občini v preteklem avgustu. Kakor po navadi, prinaša objavljeni pregled predvsem nekaj podatkov o razvoju kmetijstva, dalje nekaj statističnih podatkov o turizmu, ter se nato delj časa zadržuje ob razvoju trgovinskega poslovanja na drobno in debelo.

Glede kmetijstva navaja poročilo trgovinske zbornice, da je bilo vreme v preteklem avgustu pretežno deževno, kar je močno vplivalo na razvoj najvažnejših kultur. Zlasti v drugi polovici meseca je padlo na Tržaškem mnogo dežja, to pa je imelo za posledico poslabšanje splošnega stanja pri vseh zelenjadnicah, razen pri krmi in pri koruzi. Živina v hlevih na Tržaškem je pretežno zdrava: razpoložljivost z raznimi vrstami živinske krme je zadostna.

V tržaških hotelih se je v avgustu ustavilo manj turistov kakor lansko leto. Tako so letos našteli 49.036 italijanskih in 49.036 tujih turistov, medtem ko so lani zabeležili prisotnost 53.254 domačih in 52.500 tujih gostov. Pri prvih je letošnji promet nazadoval za 2 odstotka, pri drugih pa za 6,6 odst. Turistični promet v prvih osmih mesecih letošnjega leta pa je kljub zastoju v avgustu napredoval v primerjavi z lanskim letom, in sicer so v omenjenem razdobju zabeležili prisotnost 272.136 italijanskih in 212.496 tujih turistov, medtem ko so jih v ustreznem razdobju lanskega leta našteli 247.722, odnosno 201.673.

Vremenske prilike so v avgustu negativno vplivale tudi na razvoj trgovinskega poslovanja. Sprva vroče in suho, se je vreme v drugi polovici meseca sprevrglo v izrazito deževno. Zaradi tega so meščani kupili manj raznega blaga, kakor bi ga bili sicer. Če k temu dodamo, da je bilo mnogo Tržačanov sredi avgusta zdoma na počitnicah, je še bolj razumljivo, odkod občuten zastoj v prodajalnah na debelo in na drobno. Likvidacijske prodaje so bile v avgustu razmeroma številne, in sicer so jih največ zabeležili na področju tkanin, izdelanih oblačil in obutve. Razprodaje so priklicale številne potrošnike, ki so menda začeli načrtno slediti razprodajam, da pridejo od časa do časa do cenejših izdelkov. Med trgovci se samo prodajalci sadja in zelenjave ne pritožujejo. Drugi so imeli v avgustu posla kakor v ostalih mesecih ali v lanskem letu.

V trgovini na debelo ni bilo živahno. Povpraševanje po mlečnih izdelkih in prekajenem mesu se ni razvilo. Tudi prodaja jajc ni šla posebno od rok. Le vino je zlasti v drugi polovici meseca začelo hitreje odtekati iz skladišč, in sicer razlagajo ta pojav s pomanjkanjem vina pri številnih razpečevalcih na malo in pa pri predelovalnih industrijah. Na tržišču s poprom in drugim kolonialnim blagom so se začele kupčije v avgustu ponovno razvijati. Cene so začele splošno naraščati. Tudi povpraševanje po kavi je ponovno oživelo, ter zlasti proti koncu meseca so grosisti in pražilci nakupili velike količine svežega blaga. Na trgu z lesom je ostal položaj nezpremenjen. Napoved, da bo Avstrija povečala svoje nakupe eksotičnega blaga na tržaškem trgu se ni uresničila. Avstrijski strokovni tisk opozarja v tej zvezi, da si eksotičen les le s težavo utira pot med ljudstvo, kajti tudi Avstrijci so izraziti tradicionalisti, ko gre za les. Prodaje barvastih kovin so v avgustu ponovno oživele, nasprotno s tem pa se je na tržišču z gradbenim materialom in železarskimi proizvodi nadaljevalo prejšnje mrtvilo.

Kar se tiče cen posameznih blagovnih vrst, navaja zbornično poročilo naslednje: cena mlečnih izdelkov in izdelkov iz konserviranega in prekajenega mesa so se v omenjenem razdobju pričele višati. Tudi cena jajc, domačih in uvoženih, se je ponovno povzpela. Vsled povečanega povpraševanja se je dvignila tudi cena vinu. Poper je ohranil prejšnje kvotacije, muškatni oreh iz Singapura je nekoliko pridobil, druge vrste kolonialnega blaga pa so rahlo popustile. Na trgu z lesom in gradbenim materialom so ostale cene praktično nezpremenjene. Tudi železarski proizvodi so ohranili prejšnje kvotacije, razen brezšivnih cevi, katerih cena je rahlo nazadovala. Razen svinca, katerega kvotacije so nekoliko popustile, so tudi barvaste kovine v avgustu nekoliko nazadovale.

V avgustu se je udeležilo raznih stavk vsega 135 delavcev; stavke pa so zahtevale 472 ur dela. Konec meseca je bilo na Tržaškem zaposlenih 92.783 ljudi, kar predstavlja nazadovanje za 433 delovnih moči v primerjavi s prejšnjim mesecem, ko je bilo v delovnem razmerju 93.216 ljudi. Tudi v primerjavi z avgustom lanskega leta je bil letošnji položaj slabši, saj je bilo pred letom v delovnem razmerju na Tržaškem 96.526 ljudi, to je v relativni vrednosti 3,9 odst. več delovnih moči, kakor konec avgusta letos. Ob tem času je bilo vpisanih na uradu za delo 7174 ljudi brez posla, to je 41 ljudi več kakor konec julija. V primerjavi z avgustom lanskega leta pa se je število registriranih brezposelnih ljudi skrčilo, in sicer za 265 enot, ali za 3,6 odst.

P. D. ŠKAMPERLE

prireja za člane bivših mladinskih društev v soboto, 9. oktobra na stadionu «Prvi maj»

družabni večer

Vstop na prireditev z vabili.

Upravičenci, ki iz kakršnih koli razlogov niso prejeli vabila, ga lahko dvignejo ob vstopu v dvorano.

Začetek prireditve ob 20.30

Prosvetno društvo Barkovlje

vabi svoje člane in prijatelje na otvoritev nove prosvetne sezone, ki bo v **ČETRTEK, 7. oktobra ob 20.30** v društvenih prostorih v Ul. Ceretto.

Na programu bo

INFORMATIVNO PREDAVANJE O SLOVENSKEM GLEDALIŠČU

Predaval bo Filibert Benedetič, sodelovali pa bodo člani SG s šaljivim prizorom.

Ljudska prosveta

Mladinski pevski zbor na Opčinah bo imel prvo vajo v sredo, 6. oktobra ob 15. uri v prostorih kjer so vadili že lani. Vabimo vse pevce, da se polnoštevilno udeležijo.

Sola Glasbene Matice

Gledališča

VERDI

Danes ob 21. uri ponovitev glasbene komedije «Zelvin dan» v izvedbi skupine Rascel-Scala. Nadaljuje se prodaja vstopnic za predstave do vključno četrtka, za naslednje pa se sprejemajo rezervacije.

AVDITORIJ

V galeriji Protti se nadaljuje prodaja vstopnic za prvega od treh simfoničnih koncertov po ljudskih cenah, ki jih prireja avtonomna ustanova občinskega gledališča Verdi, in ki bo danes ob 21. uri v Avditoriju (vhod iz Ul. Tor Bandena). Orkester gledališča Verdi pod vodstvom Gaetana Deloguja in s sodelovanjem violinista Claudia Laurita bo izvajal skladbe Liszta, Paganinija in Mendelssohna.

Kino

Nazionale 16.00 «Qualcuno verrà». Technicolor., Frank Sinatra, Dean Martin, Shirley Mac Laine.
Arcobaleno 15.30 «Il terzo giorno». George Pappard.
Excelsior 16.00 «Vaghe stelle dell'orsa...» Claudia Cardinale, Jean Sorel. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Fenice 16.00 «I complessi». Ugo Tognazzi, Alberto Sordi, Nino Manfredi.
Grattacielo 16.00 «Il colonello Van Ryan» Barve De Luxe. Frank Sinatra. Raffaella Carrà.
Alabarda 16.30 «Una pistola per Ringo» Colorscope. Montgomery Wood, Njeves Navarro.
Filodrammatico 16.30 «Queste pazze pazze donne» Magali Noel, Valeria Fabrizi. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16.00 «I due sergenti del Generale Custer» Technicolor. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Cristallo 16.30 «La doppia vita di Sylvia West» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Garibaldi 16.30 «Grido di battaglia». Van Heflin, Rita Moreno. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 16.30 «A braccia aperte» — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Impero 16.30 «Caccia al ladro».
Vittorio Veneto 16.00 «Erasmo il lentigginoso» Technicolor. James Stewart. Zadnji dan.
Moderno 16.00 «Siamo tutti pomicioni». Raimondo Vianello, Sandra Mondaini, Gino Bramieri. Peppino di Capri.
Astoria Danes počitek. Jutri «Giungla di cemento».
Astra Počitek.
Abbazia 16.00 «O.S.S. 117 segretissimo». Kervin Mathews, Irina Demich.
Ideale 16.30 «I racconti del terrore». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom
Skedenj Počitek.

ZANIMIVE IZJAVE AMERIŠKEGA ZNANSTVENIKA PROF. ROSENBLUTHA
Pomen raziskav na področju fizike plazme v tržaškem centru

Če bi uspeli v teh raziskavah, bi lahko pridobili iz enega litra vode energijo 300 l bencina

V mednarodnem centru za teoretsko fiziko v Trstu so z letošnjim akademskim letom začeli razpravljati o raziskavah na področju fizike plazme. Te raziskave vodi skupina znanstvenikov pod vodstvom ameriškega znanstvenika prof. Marshalla N. Rosenblutha, docenta za fiziko na kalifornijski univerzi v San Diegu.

Prof. Rosenbluth je po svojem prihodu v Trst dal nekaj izjav o namenih in smotrih raziskav na področju fizike plazme uredniku agencije «Italia». Najprej je poudaril, da je bila sedaj prvič dana možnost skupini specializiranih znanstvenikov na področju fizike plazme, da si lahko izmenjujejo misli in da lahko začnejo razpravljati o skupnih vprašanjih za dlje časa. «Doslej je bilo več znanstvenih srečanj in izmenjav mnenj med znanstveniki raznih držav, toda nikoli še ni prišlo do skupnega proučevanja v splošnem sodelovanju za daljši čas, in sicer za celo akademsko leto. To je izredna priložnost velike važnosti, je izjavil prof. Rosenbluth. V skupini, ki razpravlja o fiziki plazme, so zastopani tako znanstveniki kot štipendisti iz nerazvitih dežel, ki bodo lahko izboljšali svoje znanje. V tej skupini so najširše zastopani predstavniki tako iz zahodnih kot iz vzhodnih dežel, in tudi to je zelo važno, je poudaril ameriški znanstvenik.»

Nadalje je prof. Rosenbluth dejal, da to kar fiziki imenujejo «plazma», je tudi označeno kot četrti stadij snovi, stalij, ki nima nič skupnega s trdno, tekočo ali plinsko snovjo in ki nastaja pri izredno visokih temperaturah, ki povzročajo delitev elektronov od atomskih jeder. Činitelja, ki pojasnjujeta važnost teh študijev sta dva: Da vsaka snov podvržena izredno visokim temperaturam (nad 5.000 stopinj C) postane «plazma» in da vsi «plazmi» vsebujejo zelo zanimive električne lastnosti. 99 odst. snovi v vesolju, je nadaljeval prof. Rosenbluth, se nahaja v stanju «plazme»: zvezde, medzvezdni prostori in radioaktivni pasovi. Velik korak naprej v tem študiju je bil napravljen tudi z umetnimi sateliti. V zadnjih desetih letih so raziskave v svetu zelo napredovale, kljub temu pa smo še daleč od zaključnih sklepov, ker je mnogo vprašanj na tem področju ostalo odprtih.

Študijska skupina mednarodnega centra za teoretsko fiziko v Trstu se bo ukvarjala predvsem s proučevanjem «interakcije» med plazmo in elektromagnetičnimi polji, ter v kolikšni meri so te «interakcije» povezane z vprašanjem nadzorovane jedrske spojitve. Najbolj važen činitelj tega študija je smoter uporabe v miroljubne namene velikih energij, ki se sprostijo pri izredno visokih temperaturah, praktično tista energija, ki jo vsebujejo zvezde in ki je bila pridobljena z vodikovo bombo. Plazma je torej zelo močna električna snov. Zato vse raziskave stremijo za tem, da se uvede nadzorstvo snovi na visoke temperature preko elektromagnetičnih polj. Ker je vodik zelo bogata snov, postane ta snov, če je nadzorovana, izredno močan vir energije. Kako pridobiti te temperature, kako nadzorovati plazmo na pravem mestu in na pravi temperaturi, je zaključil prof. Rosenbluth, so vprašanja, ki najbolj skrbijo znanstvenike tega področja. Če bi uspeli pri tem poizkusu, bi lahko pridobili iz enega litra vode energijo 300 litrov bencina».

Dve prometni nesreči v presledku treh ur

V včerajšnjih jutranjih urah sta pešca postala žrtvi prometnih nesreč. Prva nesreča se je pripetila okrog 7.30, ko je 69-letni kmet Antonio Peri iz Ul. D'Annunzio 6 na zebrastem prehodu prečkal Trg Cagni. Tedaj ga je z avtom TS 67134 podrl 59-letni Armando Verson iz Ul. Manzoni 3, ki je vozil proti Žavljam. Pri nesreči se je Peri pobil po čelu in levem sencu, se ranil po levem očesu in nogah. V rešilnem avtu so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na nevrokirurški oddelek, s prognozo okrevanja v enem tednu.

Druga nesreča se je pripetila približno tri ure kasneje v Ul. Molino a Vento pri osnovni šoli. Tedaj je 75-letni nočni čuvaj Enrico Orlini iz Ul. Giuliani 22 prečkal Ul. Molino a Vento. Ko je prišel na sredino ceste, je navzgor po omenjeni ulici z avtom TS 46133 privozil 21-letni Dario Debernardi iz Ul. Ronchetto 98/1. Debernardi je videl Orlinija ter je tudi zavrl avtomobil, vendar mu ni uspelo, da bi se izognil pešcu ter ga je podrl. Debernardi je Orliniju priskočil na pomoč in ga s svojim avtom odpeljal v bolnišnico. Ponesrečenca so pridržali na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo moral zdraviti 10 dni. Pri nesreči se je Orlini pobil in ranil po zatilju in desnem komolcu.

Izginila je pokojnina

Prejšnjo soboto je Argia Succi iz Drevoreda D'Annunzio 48 v občinski davčni izterjevalnici v Ul. Nordio dvignila svojo pokojnino in zaostanke. Skupno je Succijeva spravila v torbico kar 181.000 lir. Z neko prijateljico je potem šla v bar «Pipolo» na kavo, nato je pred pokritim trgom čakala na filobus proge štev. 19, da se odpelje domov. Ko je prišla domov, je Succijeva odprla torbico, toda v njej ni bilo več omenjene vsote, samo nekaj drobiža, s katerim je malo prej plačala kavo.

Succijeva se je zglasila na komisariatu Stare mitnice, kjer je prijavila izginotje denarja. Ni izključeno, da ji zlikovec ni izmaknil vsote, ko se je Succijeva peljala v filobusu. Agenti so uvedli preiskavo.

Z vespo trčil v avto

Na trbiški cesti med Prosekom in Križem se je predvčerajšnjim popoldne pripetila prometna nesreča, katere žrtvi sta postala 21-letni strugar Boris Dilena, ki služi vojaški rok v Campoformidu ter 20-letna Nives Coslovich iz Križa 574. Okrog 16. ure je Dilena v smeri proti Sesljanu vozil vespo TS 31243, na kateri se je peljala tudi Coslovicheva. Pred njim je 23-letni Marcello Riolino iz Zgonika vozil fiat 500 TS 67882. Nenadoma pa se je Dilena zaletel v zadnji del avta in se zaradi sunka prevrnil. Prevrnila se je tudi Coslovicheva, ki se je pobila po glavi in ranila po desnem sencu. Oba ponesrečenca so z zasebnimi avti odpeljali v bolnišnico. Coslovichevo so pridržali na nevrokirurškem oddelku s prognozo okrevanja v 10 dneh. Dileno pa so prepeljali v vojaško bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti nekaj dni. Pri nesreči se je ranil in pobil po glavi, kolenih in levi nogi.

Tri ranjene ženske v prevrnjenem avtu

Na križišču pri Villi Vicentini se je predvčerajšnjim popoldne prevrnil tržaški avto, v katerem so se v smeri proti Gradežu peljale tri ženske. Vse tri potnice so se pri nesreči poškodovale. Z rešilnim avtom iz Tržiča so jih prepeljali v bolnišnico v Trst, kjer so na ortopedski oddelek sprejeli 78-letno upokojenko Elviro Rigo vd. Fonda iz Ul. Foscolo 4. Zdraviti se bo morala 45 dni zaradi zloma leve ključnice in udarcev po prsih. Njena sestrična 56-letna upokojenka Jolanda Fonda vd. Fonda iz Ul. della Guardia 14 se bo na nevrokirurškem oddelku morala zdraviti dva tedna zaradi ran po desnem sencu, desni rami in začasne izgube spomina. Rigovi sestri, 54-letni Augusti Rigo iz Ul. Fosoclo 4, ki je vozila fiat 600 TS 45943, pa so v bolnišnici nudili samo prvo pomoč. Zdraviti se bo morala teden dni zaradi udarcev po desni rami.

Pijanci in policija

Samo predvčerajšnjim so agenti letečega oddelka policije prijavili sodišču štiri pijance, od katerih sta dva vozila motorje in bila v napoto avtomobilistom, ki so precej tvegali pri prehitevanju.

26-letni uradnik Rodolfo Raffone iz Padove, Ul. Rezzoni 24, se je v soboto zjutraj odločil, da se bo na vespi PD 48709 pripeljal v svoje rodno mesto Trst in obiskal prijatelje. Sredi dopoldneva je Raffone stopil na vespo in se odpeljal proti Trstu. Med potjo pa ga je mučila žeja, zato je stopil v neko gostilno in popil pol litra vina. Potem — tako vsaj trdi — se je počutil nekoliko slabo in je spet stopil z vespe, da bi popil pelinkovec. Prej vino, potem pelinkovec, zgodilo se je, da se je Raffone upijanil. V takem stanju je nadaljeval vožnjo proti Trstu in bil v napoto avtomobilistom, ki so vozili v obeh smereh. Ko pa je privozil v Sesljan, se je neki avtomobilist odločil ter Raffoneja ustavil. Komaj se je ta ustavil, mu je avtomobilist pobral ključe in telefonsko obvestil agente s komisariata v Devinu. Ti so Raffoneja najprej pospremili v bolnišnico, nato pa na kvesturo. Aretirali so ga in prijavili sodišču. Raffone že sedi v zaporu.

Nekaj podobnega se je pripetilo tudi na Trgu Valmaura. V soboto okrog 20. ure je 35-letni Franco Zubin iz Ul. Soncini 183, ki je bil pijan, vozil proti središču motorno kolo. Nenadoma je iz Ul. Flavia s svojim fiatom 600 privozil finančni stražnik ter Zubina ustavil. Legitimiral se je in zaukazal Zubinu, naj se ne premakne. Telefonsko je poklical agente letečega oddelka, ki so Zubina najprej odpeljali v bolnišnico, nato na kvesturo in končno v zapor.

Še dva pijanca so agenti pospremili v zapor. Prvi je 39-letni Luciano Pacor iz Ul. San Michele 26, ki je v soboto hodil po Ul. Muda Vecchia in se nenadoma zmislil, da je na tla treščil steklenico. Prihiteli so mestni stražniki iz bližnjega urada in Pacorja izročili agentom.

Zaradi pijanosti se bo moral pred sodniki zagovarjati tudi 20-letni mehanik Rocco Candela iz Ul. Diaz 10. Njega so zasačili mestni stražniki, ko je pijan, zleknjen na pločniku v Ul. Ponchielli, mirno spal.

Nepazljivost pri prečkanju usodna za upokojenca

Trenutek nepazljivosti je bil predvčerajšnjim zjutraj usoden za 85-letnega upokojenca Nicoloja Deponteja iz zavetišča «Casa Serena» v Ul. Marchesetti. Pred barom «Vulcania» na Obrežju Nazario Sauro je Deponte stopil s pločnika in izven zebrastega prehoda hotel prečkati cesto. Ko se je znašel sredi cestišča, je zagledal taksi, ki je prihajal s Trga Unità. Deponte se je tedaj zmedel. Namesto da bi počakal, se je samo za trenutek ustavil in nato hitro odkorakal dalje. Iznenaden šofer taksija 60-letni Teodoro Zito iz Drevoreda Campi Elisi 18 je hitro zvrl avto TS 63760, toda kljub temu mu ni uspelo, da bi se pešcu izognil ter ga je podrl. Zito je ponesrečencu priskočil na pomoč ter ga s svojim taksijem odpeljal v bolnišnico. Pri nesreči se je Deponte hudo pobil po glavi, se ranil po zatilju in levem sencu ter po levi strani čela. V bolnišnici so ga pridržali na nevrokirurškem oddelku s strogo pridržano prognozo.

Zastrupitev s hrano

Včeraj popoldne so na četrti medicinski oddelek bolnišnice sprejeli 34-letnega uradnika Alessandra Reniwalda iz Ul. Negrelli 12 zaradi zastrupitve s hrano. Reniwald, ki se bo moral zdraviti 10 dni, je povedal, da je predvčerajšnjim bil v Abano Terme na poročnem kosilu. Jedel je v neki restavraciji predjed, želatino, testenine in drugo. Ko se je včeraj vrnil domov pa so ga nenadoma napadli hudi želodčni krči. Nekaj časa je vztrajal, toda kasneje se je moral zateči v bolnišnico, kamor so ga prepeljali z rešilnim avtom RK.

IZJAVA DEŽELNEGA TAJNIŠTVA IN FEDERACIJ
KPI obsoja vmešavanje vlade v izvajanje avtonomnega statuta

Zaradi tega vmešavanja sta v zamudi izvajanje statuta in pa izvajanje zadevnih pravil

Deželno tajništvo in tajniki federacij KPI so na skupnem sestanku proučili resen položaj v katerem se nahaja deželna uprava zaradi vmešavanja vlade pri izvajanju avtonomnega statuta. Zaradi tega vmešavanja je v zamudi izvajanje statuta, kakor tudi izdajanje zadevnih pravil.

V okviru te protiavtonomistične politike dežel, je nedavno predsedstvo vlade poslalo vsem deželnim upravam okrožnico, v kateri navaja razne predpise glede deželnih zakonodajnih dejavnosti. V sporočilu deželnega odbora KPI je rečeno, da se v tej okrožnici vlada sklicuje celo na vladni petletni gospodarski načrt, ki dejansko še ne obstaja in ki povsem ignorira našo deželo ter še bolj zaostruje poslabšanje našega gospodarstva, ker vlada ni vzela v poštev nobene pripombe in nobene zahteve političnih sil in deželne uprave v zvezi z gospodarskim načrtovanjem.

V okrožnici se zahteva, «da morajo biti vsi izdatki javnih ustanov v največji meri usmerjeni v proizvajalne naložbe in da se je treba v največji meri izogniti nadaljnjemu večanju stroškov za posredovanja na potrošnem področju». Nato je v okrožnici rečeno, «da je treba preprečiti odobritev zakonov, ki se nanašajo na dajanje podpor za družinske doklade, pokojnine ali pa prispevke določenim kategorijam prebivalstva.»

Deželno tajništvo KPI pravi, da je ta zahteva samovoljna, ker stremi za tem, da se prepreči posredovanje dežele, kot zakonodajne skupščine, tam kjer se pojavljajo najbolj resna vprašanja pomanjkanja in neuravnovesja. Nadalje je v omenjeni okrožnici rečeno, «da vlada ne bo mogla več nadalje odobriti deželnih zakonov, ki se vmešavajo v državne pristojnosti, in ki povzročajo deželnim proračunom znatne obremenitve ter hkrati socialne krivice do sorodnih kategorij ljudi, ki delajo odnosno živijo na ostalem državnem področju». Nadalje okrožnica pravi, da bo vlada zavrnila vse «nedovoljene zakone» in da ne bo več upoštevala kot upravičen izgovor, da podobni ukrepi doslej niso bili zavrnjeni.

Deželno tajništvo obsoja ta nedopusten napad na deželno avtonomijo in na bodoče naloge deželne uprave, kakor tudi nazadovanje politike levega centra, ki je imenu «produktivnosti» in «učinkovitosti», ki jo zagovarjata minister Colombo in Carli in ki jo je v svojem poročilu o predvidevanjih za leto 1966 odobril tudi ministrski svet.

S tem se hoče še enkrat zvrniti na ramena delavcev in ljudskih množic posledice politike podpore monopolističnim skupinam. Deželno tajništvo z ogorčenjem zavrača poskus vladne okrožnice, ki bi hotela prikazati prebivalce naše dežele kot «privilegirane», ko je vendar znano, da je ostala dežela Furlanija-Julijska krajina ob robu monopolističnega razvoja v letih «gospodarskega čudeža», da jo dušijo vojaške služnosti, da je bila puščena ob strani pri načrtih italijanskih in evropskih monopolistov, ter da se njeno gospodarstvo stalno slabša, kar dokazujejo kriza v glavnih industrijskih središčih, zapuščanje zemlje in hribovskih področij ter stalno naraščanje števila izseljencev.

Ob koncu sporočila deželnega tajništva KPI je rečeno, da prav tak položaj narekuje nujnost nove politike, vsled česar deželno tajništvo KPI poziva vse iskrene avtonomistične sile na skupno borbo za enotno obrambo koristi prebivalstva in za gospodarski in socialni razvoj dežele Furlanije-Julijske krajine. Hkrati pa je deželno tajništvo pooblastilo skupino deželnih svetovalcev, komunistične parlamentarce in komunistične predstavnike v krajevnih ustanovah in demokratičnih organizacijah, naj v tem pogledu sprejmejo zadevne pobude.

SPOROČILA ODBORNIŠTVA ZA PROSVETO
Navodila občinam za podpore dijakom

Dežela bo dajala prispevke za povračilo potnih stroškov, brezplačno delitev knjig in štipendije

Deželno odborništvo za prosveto je sporočilo vsem občinam v Furlaniji - Julijski krajini navodila za uveljavljanje deželnega zakona št. 19 od 6. septembra 1965 o šolski pomoči. S tem ukrepom namerava deželna uprava odstraniti gmotne ovire, ki omejujejo obiskovanje nižje srednje šole ter pomagati dijakom nepremožnih družin, ki obiskujejo nižje strokovne zavode in srednje šole.

Zakon predvideva dve ločeni obliki podpor: pomoč dijakom srednjih šol v obliki prispevkov občinam, ki bodo dajale dijakom brezplačno knjige ter jim plačevale prevozne stroške, ter pomoč dijakom strokovnih zavodov in drugih srednjih šol v obliki štipendij in prispevko za prevozne stroške.

S prvim ukrepom bo dežela prispevala občinam za kritje bremen, ki bodo izvirala iz pomoči dijakom. Dijaki, ki so v gmotnih težavah, ki jim omejujejo možnost obiskovanja srednjih šol, se lahko obrnejo na občino za pomoč. Dežela bo prispevala občinam 60 odst. izdatkov, ki jih bodo imeli v te namene, in samo v izrednih primerih se bo prispevek lahko povzpel na 90 odst.

Druga vrsta pomoči bo obstajala v študijskih štipendijah, to je 20.000 lir za dijake strokovnih šol in 30.000 lir za dijake srednjih šol, kakor tudi prispevke za vožnjo za tiste, ki hodijo v šolo izven kraja stalnega bivanja. Pri tem bodo upoštevali oddaljenost, in sicer bodo dajali po 5 lir za km za dobo 150 dni. Te prispevke bodo dajali vse dotlej, dokler se ne izčrpa določena vsota. Pogoj, da dà dežela občinam te prispevke je, da dajo občine vsaj 30 odst. pomoči za kritje izdatkov učencem strokovnih šol in 50 odst. učencem drugih srednjih šol. S tem bo dala dežela priznanje občinam, ki kljub svojemu slabemu finančnemu položaju pomagajo dijakom ter s tem opravljajo važne družbene naloge. Samo za letošnje šolsko leto bodo lahko dobivali pomoč tudi učenci tistih občin, ki ne bodo zahtevale prispevkov dežele. V tem primeru bodo skrčili pomoč dijakom strokovnih šol na 14.000 lir, dijakom srednjih šol na 15.000 lir. Računajo, da bodo v deželi dobili pomoč na podlagi tega zakona okrog 10.000 do 12.000 dijakov, od 5.000 do 6.000 pa jih bo dobivalo pomoč za kritje prevoznih stroškov. Prav toliko dijakov bo lahko brezplačno dobivalo knjige.

Prošnje za pomoč se lahko vlagajo pri občinah do 10. oktobra. Občine bodo nato pripravile do 10. novembra ustrezne lestvice, ki jih bo odbor odobril najkasneje do 30. novembra. Mesec kasneje bodo občine delile nakazila za študij.

Podpore lahko dobe dijaki, ki izdelajo izpit v eni sami izpitni sezoni in katerih družine nimajo več kakor milijon lir dohodka na leto na podlagi ugotovitve za dopolnilni davek. Pri tem je treba dodati 100.000 lir za vsakega družinskega člana razen za poglavarja. Če imajo dijaki še kake druge vrste pomoči, jim seveda ta ne pritiče.

K prošnjam, naslovljenim na župana, je treba dodati potrdilo o vpisu v šolo za šolsko leto 1965-66, spričevalo o izdelanem šolskem letu ter izjavo o družinskih dohodkih. Deželno odborništvo je že pripravilo potrebne obrazce za prošnje, ki so že na razpolago pri šolah in občinah.

OBRAČUN LETOVIŠČARSKE IN TURISTIČNE USTANOVE
Poletna prireditvena sezona ugodna kljub slabemu vremenu

Največjega obiska je bila deležna «Parada zvezd», nato pa budimpeštanska opereta

Na zadnji seji upravnega sveta Avtonomne letoviščarske in turistične ustanove pod predsedstvom odv. Di Giacoma so padali obračun poletne umetniško-prireditvene sezone na tržaškem gradu in v rimskem gledališču. Izredne vremenske neprilike, ki jih je mogoče primerjati samo z onimi v letu 1948, so seveda negativno vplivale na obisk in celo povzročile veliko škodo na napravah in scenah. V juliju je bilo na 31 dni kar 17 dni z dežjem in vetrom s skupno 187 mm dežja, v avgustu pa je na 31 dni bilo 13 dni z dežjem in vetrom, ki je dosegel hitrost blizu 100 km na uro, dežja pa je bilo 85 mm. Dva zračna vrtinca skoraj ob isti uri 8. julija in 26. julija pa sta povzročila pravo razdejanje na scenah za «Krvavo svatbo» in «Marijo Stuart».

Vrsta prireditev se je začela z gostovanjem češkoslovaške revije na ledu «Bleščeči kristali». Povprečen obisk na predstavo je znašal 1100 oseb in organizatorji niso mogli kriti velikih izdatkov. Uprizoritve drame «Marie Stuart» so obetale uspeh brez primerjave kar zadeva dramske na odprtem in v gledališču. Prvi predstavi je prisostvovalo 1610 oseb s plačanimi vstopnicami in za ponovitev je bilo razprodanih nad 2000 vstopnic. Nekaj ur prej pa se je razdivjal zračni vrtinec in organizatorji so morali vrniti denar, ker igralska skupina nikakor ni mogla podaljšati svojega bivanja v Trstu zaradi obvez z gledališčem «La Perla» v Benetkah.

Manjši odziv občinstva je bil za dramo Garcia Lorce «Krvava svatba», vendar pa je pri tem šlo za eksperiment. Vse predstave skupno si je ogledalo le okrog 1500 oseb, kar pa je še vedno več kot je znašal skupni obisk predstav poljskega folklornega ansambla «Slask», ki je dosegel komaj 1300 oseb. Vse tri nastope je namreč močno oviral veter, ki je odgnal občinstvo, ki bi sicer videlo ansambel, ki ni prav nič zaostal za slovitim sovjetskim ansamblom «Beriozka». Po mednarodnem festivalu fantastično-znanstvenega filma (10 večerov na gradu in v Avditoriju), je prišla na vrsto romunska državna opereta, ki je uprizorila «Cirkuško princezinjo», «Ptičarja» in «Pustite me peti». Čeprav je dež praktično onemogočil eno predstavo, je povprečen obisk znašal 1120 gledalcev. Večji odziv so imele uprizoritve operetnega ansambla iz Budimpešte, ki je predvajal operete «Dežela smehljaja», «Ples v Savoju» in «Budimpešta show». Vse predstave si je ogledalo 7568 gledalcev ali povprečno 1268 na predstavo.

Izreden obisk bi brez dvoma doživela «Parada zvezd» 24. in 25. avgusta z dvojčicama Kessler, s Fredom Bongustom, Noschesejem, Pippom Baudom, «Snob's» itd. Toda predstava 24. avgusta je morala zaradi naliva odpasti, za predstavo 25. avgusta pa so morali odsloviti okrog 2000 oseb, ker so oblasti doplačanimi vstopnicami in osebam volilo vstop samo 3430 osebam s zastonjskimi vstopnicami. Tisti večer bi prav lahko dosegli obisk 6000 gledalcev, kolikor jih je bilo na nepozabnih koncertih Beniamina Giglija, Toti Del Monte, Caterine Valente in baleta «Beriozka».

Predstave «Uklenjenega Prometeja» v rimskem gledališču si je v sedmih večerih ogledalo 3618 oseb ali povprečno 519 oseb na predstavo, pri čemer je bilo stopnišče skupno z zastonjskimi vstopnicami praktično zasedeno.

Turistična in letoviščarska ustanova je kljub kaj malo spodbudni letošnji poletni sezoni že začela pripravljati repertoar za prihodnjo sezono v upanju, da bodo vremenske prilike ugodnejše.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na prerani grob Branka Popoviča iz Beograda daruje Ema Tomažič 5.000 lir za Dijaško Matico. V isti namen darujejo Pregarčevi 5.000 lir za Dijaško Matico.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 3. in 4. oktobra 1965 se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo pa je 11 oseb.

UMRLI SO: 69-letni Francesco Esposito, 79-letni Luigi Zotta, 81-letni Francesco Cetin, 65-letni Giuseppe Krmec, 75-letna Carmen Balbi, 70-letni Antonio Erbani, 56-letna Pierina Delfabbro por. Bernetti, 73-letna Maria Gantar, 91-letna Maria Celeghin vd. Ragazzo, 5-letni Claudio Bertocchi, 78-letna Giuseppina Apollonio vd. Bertok.

DNEVNA SLUZBA LEKARN
4. 10. — 10. 10.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8, Cipolla, Ul. Belpoggio 4, Marchio, Ul. Ginnastica 44, Nicoli, Ul. di Servola 80, Alla Basilica, Ul. S Giusto 1, Busolini, Ul. P. Revoltella 41, INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2, Manzoni, Ul. Settefontane 2.

Od 13. do 16. ure

Alla Basilica, Ul S. Giusto 1, Busolini, Ul. P. Revoltella 41, INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2, Manzoni, Ul. Settefontane 2.

NOCNA SLUZBA LEKARN

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8, Cipolla, Ul. Belpoggio 4, Marchio, Ul. Ginnastica 44, Nicoli, Ul. di Servola 80.

LADJE V PRISTANISCU

Eyal (Izr.), Abu Simbel (ZAR), Vicenza (It.), Istra (Jug.), Varaždin (Jug.), C. di Messina (It.), Lucrino (It.), Myrsini (Grč.), Liana (It.), Pegaso (It.), E. Cosulich (It.), Amasya (Turč.), Astor (Panama), Vulcania (It.), Saipa II (It.), Duino (It.), Vis-Dubrava-Konavli (Jug.), T. Stavros (Mar.), Axum (Et.), Arda (Bu.), Bremerhaven (Grč.), Alessandra F. (It.), Sottorf (Nem.), D. Eagle (Lib.), Vermeersingel (Niz.), Alexandra I (Lib.), N. Montanari (It.).

KORISTNA POBUDA GOSPODARSKEGA DRUŠTVA

Zanimivo predavanje na Proseku o potrebi umnega kletarjenja

Predaval je strokovnjak inž. Stanislav Grgič - Pritožbe vinogradnikov na račun kmetijskega nadzorništva - S trgatvijo je treba počakati!

V dvorani Gospodarskega društva med predavanjem inž. Grgiča

Na pobudo Gospodarskega društva na Proseku je v soboto zvečer v društveni dvorani inž. Stanislav Grgič imel zelo poučno predavanje o umnem kletarjenju. Društvena dvorana je bila polna vinogradnikov, odraslih in mlajših, s Proseka, pa tudi iz sosednih in bolj oddaljenih vasi iz zgoniške in nabrežinske občine. Vsi so zelo pozorno poslušali izvajanje predavatelja, ki je ob zaključku še odgovarjal na njihova vprašanja.

Številen obisk, tako zanimanje in pozornost poslušalcev dokazujejo, kako so tako predavanja zaželena in koristna. Inž. Stanislavu Grgiču gre vse priznanje za jasno in izčrpno strokovno predavanje, Gospodarskemu društvu pa za koristno pobudo. Upati je, da bo ta pobuda naletela na odziv in posnemanje tudi v drugih predelih našega podeželja, ker so taka predavanja s koristnimi nasveti prav zaradi letošnje letine in vremena zelo potrebna. Za to bi sicer moralo skrbeti Kmetijsko nadzorništvo, vendar ne smemo ostati križem rok, če se Kmetijsko nadzorništvo v takih primerih in okoliščinah ne zgane.

Take in še druge pritožbe so prišle do izraza po sobotnem predavanju na Proseku. Po predavanju je namreč sledila zanimiva diskusija, nato pa razgovor ob kozarcu pristne proseške kapljice. Predvsem so vinogradnimi očitali, da nihče od kmetijskega nadzorništva ne prihaja v vinograde, da bi meril količino sladkorja v grozdju in svetoval, kdaj približno naj se začne s trgatvijo. Nihče ne pride z nasveti, kako naj vinogradniki delajo, nihče se ne zanima za kakšno pomoč. Prav tako pa se tržaška občina ne zmeni za poti, ki peljejo v vinograde in so v obupnem stanju. Skupina domačih vinogradnikov je pred nekaj dnevi za silo nekoliko popravila nekatere poti s prostovoljnim delom, vendar sami ne zmorejo vsega, ker jih preganja drugo delo.

Predavatelja je najprej pozdravil predsednik Gospodarskega društva Srečko Orel, ki je dejal, da je društvo prišlo na to zamisel spričo letošnjih razmer, ker so strokovni nasveti nujno potrebni. Zahvalil se mu je v imenu vseh članov ter izrazil upanje, da si bodo taka predavanja še sledila. Prisotna sta bila tudi tajnik Slovenskega gospodarskega združenja dr. Franc Škerl in tajnik Kmečke zveze Lucijan Volk, ki sta v svojih kratkih pozdravnih nagovorih poudarila, da obe strokovni organizaciji podpirata take pobude, ker je strokovna izobrazba temelj vsakega napredka.

Inž. Grgič je v svojem predavanju najprej poudaril, da tudi vino stalno ogroža neviden svet bakterij. Zato moramo spoznati njegove lastnosti in njegove sovražnike. Opisal je sestav vinske jagode in vse kemične procese, ki se razvijajo od trgatve do zadnjega pretakanja vina. Pri tem je poudaril nujnost snage in čistoče posode in kleti. Govoril je podrobno o pripravah na trgatev, o uporabi žveplenih preparatov, o moštu, pretakanju itd. Toplo je priporočal vsem vinogradnikom, naj se ne prenaglijo z letošnjo trgatvijo in naj upoštevajo vsa strokovna navodila, ki so ob takih letinah tembolj potrebna. Vsak sončni dan je zdaj za grozdje velike vrednosti; vsaka pregreška pri kletarjenju pa bi se hudo maščevala.

Posamezni vinogradniki so se predavatelju ob koncu predavanja še posebno zahvalili in ga spraševali za razne nasvete. Inž. Stanislav Grgič je obljubil, da je prav rade volje in z veseljem sprejel vabila za taka predavanja in razgovore z našimi vinogradniki.

V Podgori so pokopali najstarejšega vaščana

Včeraj popoldne ob 16. uri so znanci in prijatelji spremili na pokopališče v Podgori najstarejšega vaščana Jožefa Pušnarja, ki je dočakal lepo starost 87 let in je bil torej najstarejši vaščan iz Podgore. Umrl je po krajši bolezni v goriški civilni bolnišnici v soboto popoldne okrog 16. ure. Pogreba se je udeležilo lepo število znancev in prijateljev iz Podgore, Gorice in tudi od drugod.

Pokojni Pušnar je bil zlasti okrog Madonnine znana osebnost. Rodil se je v Dobrovem v Brdih ter se leta 1927 preselil v Podgoro, kjer je odprl gostilno blizu železniškega podvoza. Domačini so radi zahajali vanjo, ker je točil dobro briško vino in ker je bil gostilničar zaveden Slovenec. Često so se pod fašizmom zbrali v njegovi gostilni domači fantje in zapeli po slovensko. Zato so mu fašisti pozneje zaprli gostilno. Bil je tudi naročnik in zvest čitatelj Primorskega dnevnika ter je še do zadnjega spremljal domače in svetovno dogajanje.

Znanci in prijatelji izrekajo družini iskreno sožalje, ki se mu pridružuje tudi uredništvo Primorskega dnevnika.

Dve nesreči na delu

Včeraj ob 14.30 so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 37-letnega Franca Bizaja iz Št. Mavra, Naršče št. 8, ki se je malo prej ponesrečil pri zidarskem delu v podjetju Iglea, kjer je izgubil ravnotežje in padel z zidarskega odra. Zdravniki so mu ugotovili rano na levem podlaktu in na komolcu ter so mu nudili prvo pomoč. Okreval bo v 8 dneh.

Dopoldne ob 10.30 pa so pripeljali v bolnišnico tudi 4-letnega Ennia Jofa iz Medee, ki se je z vozom odpeljal s svojim očetom na trgatev blizu Chioprisa. Tam je padel z voza ter se pri padcu precej močno ranil na lasišču. Pridržali so ga na zdravljenju s prognozo okrevanja v 20 dneh.

Goriško-beneški dnevnik

V PRVIH DEVETIH MESECIH LETOS

Promet v tržiškem pristanišču presegel pol milijona ton

Potrebna je kvalifikacija pristanišča ter modernizacija in povečanje njegovih naprav

Blagovni promet v tržiškem pristanišču Portorosega je v prvih devetih mesecih letos prekoračil pol milijona ton blaga. Če bo šlo v tem ritmu dalje, bo ob koncu leta promet prekoračil 700 tisoč ton blaga, potem ko je bil še lani končni letni cilj pol milijona.

Spričo takega stalnega naraščanja pristaniškega prometa je vedno bolj aktualen problem pristaniških naprav, ki ne zadoščajo več. Predvsem je potrebna nova operativna obala ter naprave, ki bodo omogočale hitrejšo izvedbo operacij. Promet v pristanišču bo namreč po predvidevanjih še bolj narasel. Potrebne so tudi druge tehnične naprave, ki naj bi omogočile uporabo tega pristanišča tudi večjim tovornim ladjam. Vse to pa bi bilo treba začeti izvajati takoj in s pospešenim tempom.

Večina problemov pa je povezana s klasifikacijo pristanišča, s čimer bi odpadla velika ovira za njegov razvoj. Konzorcij za industrijsko področje se je resno lotil dela, da bi nadoknadil zamujenc tud. glede ureditve torgovskega pristanišča, od česar je odvisen bodoči gospodarski razvoj Tržiča in njegove okolice.

V preteklem septembru je znašal promet v Portorosega in na operativni obali ENEL 38.426 ton blaga. Na prvem mestu je les s 17.364 tonami, sledi surovo olje s 10.789 tonami za potrebe termoelektrične centrale. Prihodi tega blaga bodo v bodoče še večji. Med drugim blagom naj navedemo še kaolin 4.507 ton, celulozo 3.433 ton, železo 3.478 ton itd.

Kot je razvidno gre predvsem za prihoda raznega blaga. V pristanišču vkrcajo zelo malo blaga in so v preteklem septembru naložili samo šest ton raznega blaga.

V celoti je prišlo v pristanišče septembra 29 ladij, od tega 19 italijanskih in 10 inozemskih. V istem mesecu je zapustilo pristanišče 28 ladij od tega 19 italijanskih in 9 inozemskih.

Sindikalno obvestilo

Danes in jutri bo vsedržavna stavka uslužbencev zaupnih uradov zavarovalnih ustanov, ki jo je proglasila CISL, ker je farmaceutska zbornica odpovedala pravilnik zavarovalnih ustanov in ker se namerava do 31. oktobra odpustiti vse osebje zavarovalnih ustanov, skupno okoli 2.700.

Interpelacija o podgorskih cestah

Občinski svetovalec KPI dr. Battello je poslal goriškemu županu interpelacijo, v kateri ga opozarja na zanemarjene probleme v Podgori ter poziva občinsko upravo, naj bi v skladu s svojimi obljubami ukrenila tudi kaj konkretnega za njihovo rešitev. Zlasti opozarja na slabo stanje stranskih cest in poti pod Kalvarijo, ki so posebno v deževnem času skoro neprehodne.

Obenem opozarja na področje pri Madonnini, ki je bilo ob zadnjem dežju poplavljeno, ker so že obstoječe odvodne kanale zasuli z odlaganjem smeti «pri Grappatah».

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 24 stopinj ob 13,50, najnižjo 11 stopinj ob 6.30; povprečne dnevne vlage je bilo 70 odstotkov.

DELO POKRAJINSKE UPRAVE

Sestanek županov iz Goriške zaradi podpore dijakom

Prva delovna seja upravnega odbora

Pokrajinski odbor v Gorici se je sinoči ob 18. uri sestal na svojo prvo delovno sejo pod predsedstvom dr. Chientarolija, ki je v soboto prisegel na prefekturi in s tem dejansko prevzel predsedniške posle za nadaljnjih pet let. Na dnevnem redu je bila predvidena porazdelitev resorov in dela med posamezne odbornike in določitev datuma za prvo sejo pokrajinskega sveta. Ker je določeno po pravilniku, da mora biti prva seja sveta v jesenskem zasedanju drugi ponedeljek oktobra, bo tudi tokrat verjetno določena za ponedeljek 11. t.m. zvečer.

Medtem je pokrajinska uprava poslala vsem županom na Goriškem vabilo za sestanek, ki bo v sejni dvorani pokrajinskega sveta v Gorici v četrtek 7. t.m. ob 18.30. Na tem sestanku naj bi se pogovorili o podpori dijakom enotne srednje šole, ki naj bi jo posamezne občine uskladile tako da bi bila povsod enaka. Zborovanja se bo udeležil tudi načelnik šolskega oddelka pri deželni upravi Dionisio Zanussi. Poročal bo o ukrepih ki jih namerava podvzeti deželna uprava v tej zadevi. Kot znano je deželna uprava že zagotovila svoj prispevek tistim občinam ki bodo izplačevale prispevek za knjige in za prevoz revnejšim dijakom enotne srednje šole.

Večeri ob sredah v klubu «S. Gregorčič»

V sredo 6. t.m. ob 20.30 bo v dvorani kluba «S. Gregorčič» na Verdijevem korzu 13, v Gorici, otvoritev letošnje sezone «Večerov ob sredah», ki so lani bili deležni splošnega odobravanja številnih udeležencev. Začeli bodo s predavanjem o **Poslanstvu Slovenskega gledališča** *ki bo združeno s kratkim kulturnim sporedom, ki ga bodo izvajali člani Slovenskega gledališča iz Trsta. Opozarjamo ljubitelje gledališča na to prireditev in jih vabimo k čim večji udeležbi.*

POJASNILO GORIŠKE PREFEKTURE

Zakaj v Prevalskem konzorciju še ni bilo volitev upravnega odbora

Zapleten postopek s parceliranjem in ureditvijo zemljiške knjige

V zvezi s članki, ki smo jih objavili v našem listu dne 22. junija in 31. avgusta letos in v katerih je govora o potrebi, da se odpravi komisarska uprava pri prevalskem konzorciju ter omogoči izvolitev rednega upravnega odbora, nam je poslala goriška prefektura pismo, v katerem pojasnjuje, zakaj ima konzorcij še vedno komisarsko upravo. V pismu navaja med drugim:

Pri prevalskem konzorciju morajo še zaključiti zemljiško preosnovo izboljšanega zemljišča z vknjižbo nove posesti v zemljiške knjige pristojnih zemljeknjižnih uradov. Načrt zemljiške reforme je bil objavljen leta 1954, ministrstvo pa ga je odobrilo leta 1958.

V naslednjih dveh letih je komisarska uprava poskrbela za razmejitvene oznake novih parcel in izročitev istih, nekaj tisoč po številu, njihovim lastnikom.

Že nekaj let torej vsi konzorcisti obdelujejo zemljo, ki jim je bila dodeljena ter so zadovoljni zaradi večje rodovitnosti zemlje in zaradi precejšnjih koristi, ki jih imajo od izboljšane zemlje po izvedbi dopolnilnih del (ceste, kanali, prehodi, izboljšava zemljišča itd.), ki so bila izvedena pod komisarsko upravo.

Vendar pa je potrebno urediti še nekatere zadeve v zvezi s prošnjami za vknjižbo novih parcel s spremembami, ki so bile izvedene od leta 1954 pa do danes. Šele ko bo tudi to izvedeno, bo mogoče sestaviti reden kataster konzorcija in volilne sezname, ter bo mogoče določiti število glasov, ki pritičejo posameznim članom na osnovi njihovih prispevkov.

V pismu prefekture se poudarja, da je zaradi teh in drugih obveznih formalnosti opravičljiva počasnost pri urejevanju vse zadeve. Komisarska uprava se je sporazumela s katastrskimi in zemljeknjižnimi uradi za dokončen postopek, ki naj bi omogočil nadaljevanje del brez novih prekinitev, kar bi končno omogočilo sestavo volilnih list.

Zaradi zgoraj navedenih vzrokov, se zaključuje pismo, ni mogoče takoj razpisati volitev za upravni odbor prevalskega konzorcija.

kakor je na primer zmanjšanje davkov, odprava peke kruha za tretje, ureditev proizvodnje moke itd. Da bi potrošniki ne trpeli pomanjkanja kruha, bodo v sredo pekli kruh za dva dni, ki ga bodo vse pekarne prodajale do poznih ur. Vest o stavki je sporočila skupina obrtnikov, včlanjena v Zvezo trgovcev.

Jožka Mariniča so pokopali v Ažli

Preteklo nedeljo so številni znanci in prijatelji, med katerimi je bilo posebno mnogo domače mladine, spremili k zadnjemu počitku na domačem pokopališču v Ažli komaj 22-letnega Jožka Mariniča, ki je v petek zvečer podlegel poškodbam po tragični nesreči, ko se je vračal z vespo domov z dela v Vidmu. Krsto so nosili domači fantje in pred njo so nosili mnogo lepih vencev. Za krsto je šla med drugimi tudi delegacija mladinske iniciative iz Gorice.

Pokojni Jožko je bil aktiven član prosvetnega društva «Ivan Trinko» in tudi v odboru Mladinske iniciative za Beneško Slovenijo je bil zlasti v zadnjem času aktiven sodelavec ter je napravil marsikaj koristnega za svoje ljudstvo. Domača mladina ga je zelo cenila in med njimi je bil tisti, ki je najbolje obvladal svoj materni jezik, zakar gre zasluga predvsem njegovemu šolanju v Gorici, kjer je obiskoval nekaj let slovensko učiteljišče. Svoje znanje je rad posredoval sovrstnikom, ki niso imeli možnosti obiskovati šole.

Mladinska iniciativa iz Gorice in Trsta izreka ob tej priliki družini še enkrat iskreno sožalje ob tej hudi izgubi.

Padec zidarja iz Dola

Na delu pri gradbenem podjetju v Tržiču se je včeraj ponesrečil 42-letni Cvetko Krulc iz Do'a št. 51. Ko je hotel skočiti z zidarskega odra, je padel ter se pri tem udaril na desni nogi V tržiški bolnišnici so mu nudili prvo pomoč

S kolesom je padel na Rojah

Včeraj popoldne okrog 17. ure se je peljal iz Gorice proti domu s kolesom 67-letni upokojenec Antonio Moscarda iz Štandreža, Mihaelova ul. 275. Na Rojcah pa je iz neznanih vzrokov padel s kolesa ter se pobil. Takoj so poklicali avto Zelenega križa, ki ga je odpeljal v civilno bolnišnico. Tam so mu ugotovili udarec na glavi s pretresom možgan. Pridržali so ga zdravljenju s prognozo 20 dni.

VESTI IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Razni drobni občinski problemi ki pa živo zadevajo prebivalce

V glavnem gre za ceste, razsvetljavo, socialne dajatve in pa za šole

I. Tekoči problemi v podboneški občini

Prejšnji teden, to je kakih 8 dni pred koncem septembra so v veliki hribovski podboneški občini občinski svetovalci sklenili, da morajo nujno napraviti cesto v Obali in bližnjih veseh, ker jo rabijo pri svojih kmečkih delih. Nato so občinski možje morali razpravljati še o bolj administrativnih stvareh: o družinskem davku, o spremembi občinskega proračuna za tekoče leto. Sklenili so tudi, da prodajo poslopje, ki so ga bili namenili za osnovno šolo v Gorenji vasi. Nadalje je bilo treba povečati plače občinskem uslužbencem, odobriti obračun za preteklo leto. Že dolgo časa se ljudje pritožujejo, da bi postavili bolje žarnice za javno razsvetljavo, ker je bila ponekod prava tema. Seveda s 500 tisoč lirami ne morejo delati čudežev, ker je občina prevelika in ima najmanj kakšnih trideset naselij. Dobro bo, če bodo vsaj v centru nekaterih naselij postavili boljšo razsvetljavo. Veliko breme za občino so tudi bolnišni stroški, ki jih v sili plača občina, ko je treba koga spraviti v bolnišnico, a je to treba poterjati od raznih socialnih blagajn in od drugih javnih in privatnih dolžnikov. Kaj bi pa napravila občina, če bi imela druge dohodke in večjo avtonomno oblast, pa ljudje samo govorijo in razpravljajo. Tako se pa mnoge debate končajo v golem odobravanju administrativnih postopkov.

II. Domači rezijanski problemi

V obširni rezijanski občini je od vseh občin Beneške Slovenije največ ljudi v emigraciji, in to že od zmerom, saj je emigriranje v Reziji staro nad 450 let. Toda doma je treba še vedno rešiti vrsto domačih zadev raje v diskusiji, in če hočete tudi v domačem prepiru, kot da bi pa prišel komisar. Kljub temu, da je v rezijanski občini že kar kronična kriza v krogih občinskih upravljancev, pa so na zadnji seji proti koncu septembra vsaj spet zasedli mesta, ki jih je prinesla kriza. Manjšino v občinskem svetu sestavljajo socialni demokrati, ki so imeli svojega občinskega odbornika dr. Farino. Ta je odstopil. Na njegovo mesto so postavili drugega socialnega demokrata in sicer Sabina Bobaca, iz stare rezijanske družine. Niso pa mogli tako hitro rešiti zapletenega vprašanja glede demisije Lojzija Chinese, ki je tudi iz stare rezijanske rodbine in ki je bil predsednik občinske ECA. Pač so zasedli mesta v komisiji za pritožbe proti občinskim davkom, ker so kar trije člani odstopili. Novi člani so trije domačini: Anton Madotto Cuper, Anton Di Lenardo Meu in Štefan Madotto. Za revizorje obračunov so izvolili občinske svetnike: dr. Giusto Farino, Viktorja Lazzaro Maroncellija in Jožeta Negro.

Na dolgi seji so morali opraviti vrsto stvari in skleniti marsikak sklep: Najprej so morali potrditi še neke račune, stare že nekaj let, potrditi nekaj sklepov občinskega odbora, ki jih je v naglici sklenil. Važno za ljudi je bilo, da so občinski možje klasificirali, katere ceste so občinske med vasmi, ki ležijo daleč vsaksebi, in katere poti in kolovoze potrebujejo ljudje za svoja dela. To interesira vsakega občana. Nič pa niso sklenili in so izgubljali le po nepotrebnem čas glede zamenjave zemljišča profesionalne šole z zemljiščem, kjer stoji spomenik padlim. Kot je znano je profesionalno šolo spravil na noge dinamični župnik v Ravenci, ki je dobil od občine zemljišče in so potem vso to formalno zadevo že uredili. Nič pa niso opravili v stvari, ki pa je bila manj formalna a bolj potrebna: Rezijani imajo radi šole, ker jih rabijo, saj so, čim odrasejo v tujini, kjer je treba res znati praktično vse in jim je tudi župnikova profesionalna šola prav prišla, pa čeprav mnogi niso bili zadovoljni z njeno usmeritvijo. V Stolbici bi morali zidati novo šolo in azil. Občina je pripravljena najeti posojilo treh milijonov lir, da se dokončajo ta zidarska dela, kot smo že poročali v našem listu. Toda kot navadno, pa ni bil načrt še napravljen, tako kakor je potrebno po paragrafih, ako hočeš, da ti banka da posojilo. Tako je tik pred začetkom šole spet odloženo za nekaj časa najemanje posojila. In kdo bo v najhujši zimi, v najboljšem primeru, končaval delikatna gradbena dela. Kot rečeno dajejo domačini strašno dosti na šole in so jezni, ker niso mogli opraviti vseh predpriprav za najetje posojila. Imajo pa tudi v rezijanskih vaseh po vseh šolah take učitelje, da se je, kot oni pravijo, bogu usmiliti. Njih, te učitelje oziroma učiteljice, ker so navadno samo te, vsi ti problemi Rezijanov, dosti ne zanimajo. Kakor hitro se konča pouk, že uberejo učiteljice najkrajšo pot do taksija na glavni cesti, da se odpeljejo iz doline v Rezijuto in od tam naprej ali z vlakom ali avtobusom v mesta, kjer stanujejo. Tudi za vrnitev nazaj imajo preračunano tako, da se vračajo nazaj k pouku z vozili zadnji trenutek, tilko da ne zamude prve ure šolskega pouka. O teh stvareh pa niso govorili na seji, to vedo povedati v vsaki vasi. Sicer pa Rezija ni izjema, ali ni to podobno povsod drugod.

Občinska seja se je morala preriniti še skozi pogodbe o novih cenah za nova popravila cest, nadalje se že dolgo vleče vprašanje občinske zdravstvene službe, ki je hudo pereča in nujna.

III. Šolski problemi v narodnostno mešani občini Fojda

To pot je naneslo, da so v tretjem septembrskem tednu razpravljali v občinskem svetu največ o šolskih zadevah. Imajo še druge probleme in še kakšne, toda te obravnavajo na vsaki seji a rešijo nikoli. Najprej so obnovili pogodbo z ONAIR glede vrtca v glavnem kraju, nato so občinski možje sklenili, kakšen naj bo strošek za šolske knjige in za brezplačen prevoz šolarjev do obvezne srednje šole iz vasi v Fojdo. Pri tem so zainteresirane predvsem slovenske vasi visoko gori po hribih nad Fojdo: 700 m visoka in velika Čenebola, vasi okoli Počerkve in Podklapa. Tam je nekaj šolarjev, ki morajo po petletni osnovni šoli v srednjo šolo. Ni jih mnogo, a vseeno jih je treba spraviti iz teh visokih hribovskih vasi do šole. Lažje je iz Raščaka in Roncev, ki so že bližji Fojdi. Skupno s finančno podporo dežele so sklepali občinski svetniki tudi o šolski pomoči revnim dijakom, ki obiskujejo profesionalne in srednje šole. Največ revnih dijakov je prav v slovenskih vaseh, ki so napol zapuščene zaradi velikanskega emigriranja. Za popravilo ceste v bližini Čampej so prosili za podaljšanje delovnega središča, ki bi to cesto popravili. Povrhu so se še zadolžili za 10 milijonov lir za ureditev in plačilo računov od lanskega leta. Nič pa niso mogli sklepati na občinah, kako bo letos z osnovnimi šolimi po hribovskih slovenskih vaseh, ker je tako malo učencev in bo potreba najbrže ukiniti nekaj učiteljskih mest in zapreti nekaj azilov.

V četrtek ne bomo imeli kruha

Tudi v Gorici 7. oktobra ves dan ne bomo imeli kruha, ker bodo stavkali peki, da opozorijo vlado na nekatera vprašanja kategorije

PONOVNO OKRVAVLJENE KRAŠKE POTI PRI DOBERDOBU

Smrt mladega Bruna Lavrenčiča pri trčenju z motorjem v avto

Povozil ga je avtomobilist Franc Legiša iz Cerovelj
Vsa vas ga je včeraj spremljala na zadnji poti

S presunljivimi vzkliki «Adijo Bruno», ki so segli do dna duše pogrebcev, so se včeraj ob večernem svitu poslovili starši od dragega sina, ki ga je zla usoda iztrgala iz njihovega kroga. Uboga mati, ki je za svojim sinom izjokala že vse solze, je onemogla spustila krvavo-rdečo kraško prst v odprto jamo: «Še zadnji adijo Bruno moj, nikoli več te ne bom videla». Komu ne bi bilo težko ob tako tragičnih okoliščinah, ko sta mati in oče izgubila sina v najboljših letih, v katerega sta polagala vse svoje upe: v mladega, pridnega, delovnega in od vseh priljubljenega mladeniča, ki se mu je življenje komajda začelo odpirati pred očmi. Številna množica vaščanov, prebivalcev okoliških vasi ter iz Laškega, ki ga je včeraj pospremila na njegovi zadnji poti od doma v cerkev in potem na pokopališče, najbolje dokazuje, kako priljubljen je bil in kako globoko je vse presunila njegova smrt. Pred krsto so domači fantje in dekleta nosili veliko število lepih vencev; med njimi smo opazili vence staršev, sester,

Bruno Lavrenčič iz Doberdoba

sorodnikov, sosedov, notranje komisije iz CRDA in druge. Dolg pogrebni sprevod se je razvil izpred hiše žalosti do zadnjega bivališča; pogrebne svečanosti je opravil misionar Rudež, ki je prejšnji dan prišel v vas.

Bruno Lavrenčič, 26-letni, iz Ul. Roma 2 v Doberdobu je izgubil življenje v nedeljo ob 20. uri, ko se je s svojo vespo peljal s Poljan v Doberdob. Kakšnih 300 metrov pred vasjo mu je pripeljal nasproti avtomobilist 24-letni Franc Legiša iz Cerovelj pri Nabrežini, ki je vozil fiat 1100 TS41920. Trčenje je bilo na levi strani ceste v avtomobilski smeri. Nikakega dvoma ne more biti, da sta oba voznika takrat peljala zelo naglo. Avtomobilist je iz kdove kakšnih razlogov zavozil na levo stran ter s sprednjim levim delom trčil v levo stran vespe ter obenem v levo stran Lavrenčičevega telesa. Po posledicah tako na vozilih kakor tudi na samem Lavrenčičevem truplu je mogoče sklepati, da je bil udares zelo silen. Lavrenčič je dejansko s svojim telesom razbil sprednjo levo stran avtomobilske karoserije, na vespi pa leva stran sploh manjka. Motociklist je bil na mestu mrtev, ker je imel docela izmaličen trup in hud udarec na glavi. Avtomobil je po trčenju nadaljeval pot še kakšnih 40 metrov ter pustil za seboj čevlje in Lovrenčičev dežni plašč ter dele vespe. Oba voznika sta bila sama.

Lavrenčič je dopoldne delal v CRDA, kjer je nasledil svojega očeta, bolnega zaradi operacij ter upokojenega. Popoldne ob 16. uri je prišel na Poljane. «Okoli 20. ure je vrgel 100 lir v juke-box — nam je pravil njegov prijatelj — ter po drugi pesmi sedel na motor in se odpeljal domov. Tretja pesem prav gotovo še ni odigrala, ko je bil že mrtev. S Poljan je odšel pred Jarcem, ki je bil z avtomobilom».

Ko se je Jarc pripeljal na kraj nesreče, se mu je nudil strašen prizor. Odšel je v vas telefonirat Rdečemu križu v Tržič, medtem ko je šel Legiša na karabinjersko postajo prijavit dogodek. Kmalu zatem se je tam zbralo veliko število vaščanov. Za ubogega Bruna ni bilo več nobene pomoči. Ko sta okrajni sodnik iz Tržiča in sodnik ugotovila njegovo smrt, je podjetje Prescheren iz Gradiške trupio še isti večer položilo na pare.

O dogodku se je po Doberdobu včeraj veliko govorilo. Med drugim so ljudje pripovedovali tudi o žalostnem naključju, ki je zadela Legišovo družino iz Cerovelj pri Nabrežini. Pred letom in pol se je pri Tržiču ubil z motorjem brat Franca Legiše, ko se je vračal iz Doberdoba, kjer je hodil v vas k nekemu dekletu.

Pokojni Lavrenčič je zapustil mater in očeta ter dve sestri, ki sta poročeni v Sovodnjah in Rupi. Prizadeti družini izreka naš list najiskrenejše sožalje.

PRIPRAVE NA ZIMSKO SEZONO ONKRAJ MEJE

Smučarska vlečnica letos v Črnem vrhu

Občinska skupščina Idrija je zanjo že najela posojilo 17 milijonov dinarjev - Asfaltiranje ceste v Brdih - Kanalizacija v Novi Gorici

V jugoslovanskem obmejnem pasu se skrbno pripravljajo na zimsko turistično sezono. Kot novost naj omenimo prizadevanje občinske skupščine Idrija za postavitev vlečnice na Črnem vrhu, v zimskem turističnem kraju, zelo priljubljena med Tržačani. Skupščina je najela 17 milijonov posojila, kar bo zadostovalo za nakup naprave in montiranje. Vlečnica bo imela 450 vlekov na uro in bo dolga okoli 500 metrov. Obljubljajo, da bo začela delovati v tej zimi.

V jugoslovanskih Brdih bodo v kratkem asfaltirali še preostali del glavne ceste; asfaltni trak od Plavi do Dobrovega bodo potegnili do Nebla ob državni meji.

V kratkem bo šla na dražbo nadaljnja izgradnja kanalizacije proti Šempetru. S tem se bo še bolj približala uresničitvi odločitve o preusmeritvi odpadnih voda iz Nove Gorice po kanalizaciji v Vipavo. Zaenkrat se odpadne vode še vedno izlivajo v potok Koren, ki teče skozi Gorico v Sočo, vendar se poprej prečistijo v posebnih zbiralnikih ob meji.

Nasilno dejanje prijavljeno policiji

Goriški preiskovalni oddelek kriminalne policije v Gorici raziskuje dokaj neverjeten dogodek za naše razmere: posilstvo nekega mladega dekleta v goriški okolici. Mladenka 17-letna M.A. iz Gorice je zaradi ran, ki jih je zadobila pri ruvanju z mladeničem, na zdravljenju v bolnišnici v Gorici. Včeraj je mladeniča prijavila sodišču; povedala je, da ga na videz pozna.

Kino

CORSO. 17.00: «Un dollaro bucato», M. Wood in E Stewart, kinemaskopski barvni film; koprodukcijski film tudi z jugoslovansko udeležbo.

VERDI. 17.00: «Maciste gladiatore di Sparta», M. Foster in E. Fanty; italijanski barvni kinemaskopski film.

MODERNISSIMO. 16.00: «L'ultimo omicidio», Jack Palance, Ann Margret in A Delon; ameriški črnobeli kinemaskopski film, mladini pod 14. letom vstop prepovedan

VITTORIA. 17.00: «Amori di una calda estate», M. Mercouri in Hardy Kruger; barvni film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 16.30: «Esperimento I. S.: Il mondo si frantuma», D. Andress in J. Svott; ameriški barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER, Korzo Italia št. 10, tel. 25-76.

Kino na Občinah

predvaja danes, dne 5. t. m. z začetkom ob 18. uri barvni film v Cinemascope:

I tre implacabili

(TRIJE NEIZPROSNI)

Igrajo: GEOFFREY HORNE — C. GAIONI — R. HUNDAR

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 5. t. m. z začetkom ob 19.30 uri film:

IL GRIDO DELLE AQUILE

(KRIK ORLOV)

Igrajo: TOM TRYON — EDWARD G. ROBINSON jr.

šport šport šport šport šport šport

A LIGA

IZIDI

Roma — *Atalanta	2-0
*Fiorentina — Torino	1-1
*Inter — Catania	3-1
*Juventus — L. Vicenza	4-1
*Lazio — Bologna	1-1
*Napoli — Brescia	1-0
*Sampdoria — Foggia	2-1
*Spal — Milan	1-1
Cagliari — *Varese	3-1

LESTVICA

Napoli	5	4	1	0	9	2	9
Milan	5	3	2	0	7	1	8
Fiorentina	5	3	2	0	8	2	8
Roma	5	3	1	1	6	3	7
Juventus	5	2	3	0	5	1	7
Inter	5	3	1	1	10	6	7
Lazio	5	1	4	0	6	5	6
L. Vicenza	5	2	2	1	9	8	6
Bologna	5	2	1	2	6	5	5
Torino	5	0	5	0	4	4	5
Cagliari	5	1	2	2	4	4	4
Spal	5	1	2	2	6	8	4
Brescia	5	2	0	3	6	7	4
Sampdoria	5	1	2	2	4	6	4
Foggia	5	1	1	3	4	5	3
Atalanta	5	0	2	3	1	6	2
Varese	5	0	1	4	5	14	1
Catania	5	0	0	5	3	16	0

B LIGA

IZIDI

*Catanzaro — Genoa	2-0
Venezia — *Livorno	1-0
*Mantova — Alessandria	2-2
Messina — *Modena	3-1
*Monza — Pisa	2-1
*Potenza — Padova	2-0
*Reggiana — Novara	0-0
*Reggina — Pro Patria	1-0
*Trani — Lecco	1-1
*Verona — Palermo	0-0

LESTVICA

Mantova	5	4	1	0	10	3	9
Catanzaro	5	3	2	0	9	2	8
Reggina	5	3	1	1	7	5	7
Novara	5	1	4	0	7	4	6
Messina	5	2	2	1	5	3	6
Lecco	5	2	2	1	7	6	6
Venezia	5	2	2	1	5	6	6
Palermo	5	2	1	2	7	4	5
Potenza	5	2	1	2	6	5	5
Genoa	5	2	1	2	6	6	5
Livorno	5	2	1	2	4	5	5
Monza	5	2	1	2	5	8	5
Alessandria	5	0	4	1	4	5	4
Modena	5	1	2	2	4	7	4
Pisa	5	2	0	3	5	9	4
Verona	5	0	4	1	2	4	4
Reggiana	5	1	2	2	3	6	4
Trani	5	0	4	1	2	5	4
Padova	5	1	0	4	5	7	2
Pro Patria	5	0	1	4	2	6	1

Italijani za tekmi s Poljsko in Škotsko

RIM, 4. — Zaradi prihodnjih mednarodnih tekem italijanske nogometne reprezentance 1. novembra v Rimu s Poljsko in 9. istega meseca v Glasgowu s Škotsko je vodstvo FIGC sestavilo seznam igralcev, ki pridejo v poštev za državno moštvo. Vsi omenjeni nogometaši se bodo morali predstaviti najkasneje do jutri ob 12.30 v Coverclanu (zvezni tehnični center) tehničnemu komisarju dr. Edmondu Fabbriju.

Igralci, ki pridejo v poštev za reprezentanco so naslednji:

Bologna: Bulgarelli Giacomo, Fogli Romano, Negri William, Pascutti Ezio, Tumuburs Paride;

Brescia: De Paoli Virgino;

Cagliari: Riva Luigi;

Fiorentina: Albertosi Enrico, Bertini Mario;

Inter: Bedin Gianfranco, Burgnich Tarcisio, Domenghini Angelo, Facchetti Giacinto, Mazzola Sandro;

Juventus: Bercellino Giancarlo, Gori Adolfo, Salvadore Sandro;

Milan: Lodetti Giovanni, Mora Bruno, Noletti Gilberto, Rivera Gianni;

Napoli: Juliano Antonio;

Roma: Ardizzoni Mario, Barison Paolo;

Torino: Bolchi Bruno, Rosato Roberto.

NOGOMET

V OKVIRU ŠPORTNEGA TEDNA

Breg-Cankar 4:1 (3:1)

V lepem sončnem vremenu so se v nedeljo zbrali na igrišču v Boljuncu nogometaši Brega in Cankarja za zadnjo tekmo prve skupine nogometnega turnirja letošnjega športnega tedna. Sodniku Štoki so se ekipe predstavile v naslednjih postavah:

BREG: Komar, Kozina, Petaros, Sturman, Maver, Kuret, Klabjan, Valentič, Zonta, Rodella, Maar.

PD CANKAR: Ban, Sibelja, Gregorič, Lakovič, Race, Cimprič, Svab, Počkaj, Pertot.

Takoj po sodnikovem žvižgu so krenili Brežani v napad. Prvi naval je obramba Cankarja odbila, ni pa še tekla druga minuta igre, ko je Zonta kakih 20 m pred vrati Bana dobil žogo. Preigral je dva branilca in streljal. Vratar je bil brez moči in rezultat je bil 1-0 za Breg. Brežani so vztrajali pred vrati Cankarja in obramba plavo-rdečih je imela polne roke dela. V 4. minuti so Brežani izvedli po levem krilu nevarno akcijo, ki pa se je končala v gol-outu, v naslednji minuti igre pa se je ponovil prizor iz prve minute. Zonta je preigral nekaj branilcev in brez posebnih težav premagal sicer spretnega vratarja Bana. 2-0 za Breg. Sledilo je nekaj nevarnih napadov Brega, katere pa je večinoma rešil vratar Cankarja, ki je bil dobro razpoložen, čeprav bi tu pa tam lahko prej posredoval. V 14' so izvedli igralci Cankarja prvo in tudi edino nevarno akcijo pred vrati nasprotnika. Žogo so napadalci in branilci pred vrati odbijali od nog do nog, končno pa je obramba Brega nevarnost oddaljila. Brežani bi tako kmalu presenetili nasprotnike, ki so se rešili prav v zadnjem trenutku v kot. V 15', 17' in 19' se je ponovno izkazal srednji napadalec Brega Zonta. Opravil je kar tri strele na vrata. Dva je vratar solidno ubranil, enemu pa ni bil kos in žoga je končala v mreži. Na srečo je bil sodnik na mestu in žvižgal offside, tako da zadetek ni bil priznan. V 25' je napad Brega masovno navalil na vrata Cankarja. Obramba ni bila kos napadalcem v plavih dresih, kapituliral pa je tudi vratar. Žoga se je kotalila proti praznim vratom, s skrajnim naporom pa je Cimprič žogo spravil s same golčrte nazaj v igro. Po štirih «mirnih» minutah so Brežani znova prodrli, tokrat po desni strani. Klabjan je podal zelo lepo žogo prostemu Valentiču, ki priložnosti seveda ni zamudil. Vratar se je v paradi žoge dotaknil, ta pa je vendar končala v mreži: 3-0! Minuto kasneje je Zonta poslal proti Banu pravo bombo, žoga pa je šla preko vratnice. Nekaj minut pred koncem polčasa so v napad prešli igralci Cankarja. Obramba Brega in tudi vratar Komar so bili negotovi in Racetu je uspelo, da je žogo spravil v prazna vrata: 1-3.

V prvi tretjini drugega polčasa je Ban kar trikrat branil ostre strele Zonte in Rodelle. V 28' so branilci Brega poslali v kazenski prostor Cankarja visoko žogo. Nanjo sta se pognala Zonta in Ban, slednji pa je bil z roko nekaj višji in žogo odbil, imel pa je smolo ker je žoga padla prav pred prostega Klabjana. Desno krilo Brega je mirno usmerilo žogo v vrata ne da bi mogel vratar posredovati. Sodnik Štoka je tudi ta gol razveljavil, ker je Zonta napravil nad vratarjem lažji prekršek.

V zadnjih desetih minutah tekme so se napadalci Brega sprostili. Kolektivno so prihajali v napad in obramba Cankarja je imela v tem delu igre največ dela. V 36. minuti je na robu kazenskega prostora dobil žogo odlični Zonta. Zelo spretno je obšel kar tri branilce in z levo poslal žogo v mrežo: 4-1. V zadnjih dveh minutah so bili Brežani še dvakrat blizu gola. Prvič je z glavo nevarno streljal Rodella, drugič pa je strel Zonte končal nad vratnico.

BRUNO KRIŽMAN

GORIŠKI NOGOMET

Juventina prinesla točko iz Turjaka

Sovodenjci izgubili proti Ločniku

Štandreška Juventina je morala svojo prvo tekmo letošnjega tekmovanja odigrati na tujem igrišču. Preteklo nedeljo je namreč nastopila v Turjaku proti domačinom. Dosegla je neodločen rezultat 2:2, kar je za začetek in še na tujem igrišču, kar dovolj. Juventina je prva prišla v vodstvo po zaslugi Ferfolje, pozneje so domačini zabili dva gola in šele nekaj minut pred zaključkom igre je Juventina izenačila s strelom Klavčiča.

Med igralci Juventine so se dobro odrezali Ferfolja, Paškulin in Puia v obrambi.

V nedeljo bodo igrali doma proti ekipi Primorje s Proseka in bo to prvo srečanje dveh slovenskih moštev v okviru uradnega tekmovanja. Zato vlada za to tekmo veliko zanimanje med domačimi športniki.

Na igrišču v Štandrežu pa so imeli v nedeljo prijateljsko tekmo pri kateri so se pomerili nogometaši s Piloščem, ki so igrali proti vsemu ostalemu Štandrežu. Zmagali so Piloščani z rezultatom 4:1 (prvi polčas 2:1). Igra je bila živahna in borbena ter je bilo tudi precej navijačev za ene in druge. Vsekakor so premagani zahtevali povratno tekmo, za katero bodo določili datum enkrat pozneje.

Sovodenjci so v nedeljo igrali prijateljsko tekmo doma proti močni ekipi iz Ločnika. Zmagali so gostje z rezultatom 2:1. Ker je šlo za prijateljsko tekmo, rezultat ne bo imel posledic. Pač pa naj ta trening tekma opozori domačine, da je potrebno še več priprav in tudi boljša povezava med igralci. Prvi polčas so še kar dobro vzdržali, v drugem pa so opešali, prav zaradi pomanjkanja treninga

JUGOSLOVANSKI NOGOMET

Vojvodina premagala (v trening tekmi) reprezentanco s 3:2

Poraz Hajduka v Ljubljani - Zmaga N. Gorice v primorskem derbyju SNL

Zaradi priprav jugoslovanske reprezentance za nastop v okviru kvalifikacije za svetovno prvenstvo v Franciji, v nedeljo ni bilo prvenstva I. lige. Jugoslovanska reprezentanca je imela namreč trening tekmo z Vojvodino in jo je izgubila s 3:2. Prvi polčas se je končal z 2:1 v korist reprezentantov. Posebno slaba je bila obramba, ki ni bila kos hitrim napadalcem Vojvodine. Najbolj se je izkazal Šekularac, ki pa zaradi negotovosti drugih ni prišel do izraza.

V jugoslovanskem taboru so zaskrbljeni, ker sta Radović in Zambata poškodovana, Skoblar pa je bil kaznovan in ne bo mogel nastopiti na sobotni tekmi proti Franciji.

* * *

Od I. zvezne lige so v nedeljo odigrali le zaostalo tekmo Olimpija - Hajduk. «Mojstri z mora» so se najbolj izkazali v grobosti, a kljub temu so morali prepustiti obe točki ljubljanskim nogometašem. Sodnik je večkrat spregledal grobe izpade, a v 30' ni mogel drugače kot izključiti surovega Kovačiča in dodeliti Olimpiji enajstmetrovko. Kasneje je prišlo še do pretepov, ko so jih izzvali številni navijači Hajduka. Ti so napadli tudi sodnika.

* * *

V II. zvezni ligi je bil na sporedu slovenski derby med Mariborom in ljubljanskim Slovanom Kot je bilo pričakovati, je zmaga pripadla boljšim Mariborčanom, ki so goste odpravili gladko s 3:0 (0:0).

* * *

V slovenski nogometni ligi pa je bil primorski derby Nova Gorica - Koper. Goričani so bili v rahli premoči in že v prvem polčasu se jim je posrečilo spraviti v mrežo gostov prvo žogo. V drugem delu igre so se bolj razživeli in posledica je bila, da se je moral koprski vratar še dvakrat skloniti, da je pobral žogo iz mreže. Rezultat 3:0 (1:0) za novogoriške nogometaše.

II. AMATERSKA LIGA

Romans 2 Primorje 0

MLADI PROSEČANI PREMAGALI PONZIANO

Prva tekma prvenstva II. amaterske lige se je za Primorje slabo končala. Prosečani so morali namreč prepustiti zmago gostom iz Romansa z 2:0 (1:0).

Bolj uspešni pa so bili mladi igralci Primorja, ki nastopajo v mladinskim turnirju. Juniorska enajstorica Primorja je premagala Ponziano z 2:0 in se tako vsidrala na prvo mesto lestvice.

JUNIORSKI TURNIR

Libertas-Breg 3:0

Nedeljska tekma juniorskega turnirja med enajstoricama Libertasa in Brega se je končala s 3:0 (1:0) v korist bolj izkušenih gostov, ki so lani zmagali na podobnem turnirju.

PO 5. KOLU

Napoli prevzel vodstvo

Napoli zopet na vrhu lestvice I. lige. To je edina novost po nedeljskem zavrtljaju, ki pa je prinesel dva nepričakovana rezultata. Zelo verjetno so bili redki tisti, ki so pričakovali zmago Rome v Bergamu in še redkejši tisti, ki so bili prepričani, da se bo Cagliari vrnil s celine s celotnim izkupičkom.

Medtem ko zmaga Interja nad Catanio ne preseneča, so ljubitelji nogometa presenečeni nad nenadno učinkovitostjo Juventusa. Lovorika najboljših strelcev pa ne pripada več napadalcem pač pa branilcem, saj sta tri gole dosegla Leoncini in Salvadore, medtem ko je le zadnji nosil podpis napadalca Menichellija. Dejstvo pa je, da je Lanerossi prav v tej tekmi okusil prvi poraz letošnjega prvenstva.

Torino je ponovno zaključil tekmo, z nevarno Fiorentino tokrat, z neodločenim rezultatom. Isto je doletelo Milančane v dvoboju s Spalom. Tudi Lazio in Bologna sta se razšla z delitvijo točk, medtem ko je Sampdoria, čeprav s težavo, le odpravila gostujočo Foggio.

V PRIJATELJSKEM VZDUŠJU TRŽIŠKI DERBY

Neodločeno brez gola med CRDA in Triestino

Med 6000 gledalci precejšnje število Tržačanov

CRDA: Sorato, Kuk, Trevisan; Mreule, Valenti, Cossar; Masat, Galeone, Ive, Ciclitira, Derossi.

TRIESTINA: Colovatti, Cattonar, Ferrara; Sadar, Varglien, Del Piccolo; Mantovani, Palcini, Miani, Zerlin, Gentili.

SODNIK: Barbaresco (Krmin).

Približno 6000 gledalcev, rahle poškodbe Masata, De Rossija in Colovattija. Sodnik je zaradi prekrškov opomnil Mreuleja in Iveja.

Po 37 letih sta se CRDA in Triestina vnovič znašli na igrišču v borbi za točke. Za ta zanimiv derby je vladalo ves teden veliko zanimanje, zato so organizatorji domačega moštva pripravili novo tribuno, ki naj bi povečala zmogljivost sicer majhnega stadiona. V tem so pokazali dober nos, saj se je v nedeljo zbralo na igrišču rekordno število gledalcev, blagajna domačega moštva pa je obogatela za dobrih 4 milijonov lir.

Tekma je poplačala navdušenje prisotnih tako po igri, ki sta jo prikazali obe moštvi kot tudi za vzdušje, ki je bilo vedno prijateljsko in športno. Slišala se je tu pa tam kaka rezka beseda med navijači dveh moštev, ni pa prišlo do večjih prepirov, kot je sicer že normalno v derbyjih med Triestino in Udinesem.

Triestina je bila na igrišču tehnično boljša in je večji del tekme prevladovala. Moštvo je prišlo na igrišče z resnim namenom, da odnese obe točki in je zaigralo s temu primerno taktiko. Na svoji poti pa je našlo nasprotnika, ki se je izkazal dosti močnejšega kot je bilo pričakovati. Domačini so odlično odbijali napade rdečih, večkrat pa so se sami spustili v napad in spravili nasprotno obrambo v zagato. Sploh lahko rečemo, da so imeli najlepšo priložnost za gol Tržačani, ko je Masat streljal proti vratom kake tri metre pred belo črto; Colovatti je uganil smer žoge in jo prestregel. Nasprotno je Triestina kljub številnim napadom le redkokdaj prišla do Sorata, ki je imel največ preglavic v 26', ko je Mantovani prišel prav do vrat, nato pa poslal v sredino, kjer na žalost ni bilo drugih napadalcev.

Napad Triestine je tako zopet razočaral in postaja nam razumljivo, kako je mogel doseči tako visok rezultat v Valdagnu. Najboljši v napadu in sploh v celem moštvu je bil Palcini, pri katerem se je začel vsak napad Triestine. Njegov neposreden nasprotnik Cossar se je le redkokdaj uspešno upiral tržaškemu napadalcu, ki je tako zagospodaril na sredini igrišča in omogočil pritisk tržaškega moštva na nasprotna vrata. Le eno opazko lahko pridružimo tej pohvali: Palcini se vedno spušča v napad, pri tem pa pozablja na obrambo. Tudi tokrat se je namreč zgodilo, da je moral kdo drug v zadnjem trenutku paziti na Cossarija, ko se je ta znašel sam v napadu.

Takoj za Palcinijem lahko omenimo Sadarja, ki se je tokrat izkazal predvsem v obrambi, kjer je onemogočil vsakršen podvig nevarnega Iveja. Mnogo pa se mora Triestina zahvaliti tudi Colovattiju, ki je v nekaj primerih rešil svoja vrata pred nevarnimi prodori domačinov. Ostali obrambni igralci so zaigrali na normalni višini, le Del Piccolo je pokazal nekoliko treme (saj je bil to njegov prvi derby) in je zato razočaral.

V napadu pa je vladalo precej negotovosti. Do nasprotnega kazenskega prostora je pravzaprav še šlo, tam pa je bila nasprotna obramba nepremagljiva. Mantovani je izvedel nekaj nevarnih akcij, prevečkrat pa je zaradi svoje trme in egoizma izgubil žogo. Miani je tekal gor in dol po igrišču in se boril za vsako žogo, ni pa dosegel nič konkretnega. Gentili sploh ni prišel do izraza. Zerlin pa je v srednjem delu igrišča kar izginil pred Palcinijem in Sadarjem.

Med domačini je največje breme prenašal Galeone, ki se je upiral Palciniju in Sadarju in skušal organizirati protinapade domačinov. Ti so se vršili navadno na levem delu igrišča, kjer je Ciclitira nadvladal Del Piccola. Nasprotno pa je zatajil Ive, ki je pritegnil nase pozornost le zaradi nekaj grobih prekrškov. Obramba je bila zelo solidna in vratar Sorato ni imel večjih skrbi.

U. K.

C LIGE

A SKUPINA

IZIDI

*CRDA — Triestina	0-0
*Ivrea — Trevigliese	2-2
*Marzotto — Cremonese	1-0
*Mestrina — Como	1-1
*Parma — Entella	0-0
*Piacenza — Savona	2-1
*Rapallo — Treviso	1-1
*Solbiatese — Biellese	1-1
*Udinese — Legnano	1-0

Prihodnje tekme (10. t.m.)

TRIESTINA - Udinese; Biellese-Piacenza; Como - Marzotto; Cremonese - Ivrea; Entella - Mestrina; Legnano - Solbiatese; Savona - Rapallo; Trevigliese - CRDA; Treviso - Parma.

LESTVICA

Como	3	2	1	0	4	1	5
Triestina	3	2	1	0	6	2	5
CRDA	3	2	1	0	5	1	5
Savona	3	2	0	1	5	3	4
Rapallo	3	1	2	0	2	1	4
Marzotto	3	2	0	1	4	5	4
Treviso	3	1	1	1	2	2	3
Entella	3	1	1	1	3	4	3
Piacenza	3	1	1	1	2	2	3
Udinese	3	1	1	1	3	3	3
Ivrea	3	1	1	1	3	3	3
Solbiatese	3	1	1	1	2	3	3
Mestrina	3	1	1	1	4	5	3
Cremonese	3	1	0	2	6	5	2
Biellese	3	0	2	1	2	5	2
Parma	3	0	1	2	0	2	1
Trevigliese	3	0	1	2	2	5	1
Legnano	3	0	0	2	1	4	0

KOLESARSTVO

PARMA, 4. — Michele Dancelli je danes zmagal v dirki po Emiliji na 267 km dolgi progi, ki jo je prevozil v 6 urah 27' s povprečno hitrostjo 41,340 km na uro. Dancelli je tik pred ciljem prehitel Duranteja, Bitossija, Meallija itd., ki so prišli na cilj s časom zmagovalca.

Totocalcio

Atalanta - Roma	(0-2)	2
Fiorentina - Torino	(1-1)	X
Inter - Catania	(3-1)	1
Juventus - Vicenza	(4-1)	1
Lazio - Bologna	(1-1)	X
Napoli - Brescia	(1-0)	1
Sampdoria - Foggia	(2-1)	1
Spal - Milan	(1-1)	X
Varese - Cagliari	(1-3)	2
Catanzaro - Genoa	(2-0)	1
Verona - Palermo	(0-0)	X
Pistoiese - Perugia	(0-0)	X
Pescara - Cosenza	(0-0)	X

KVOTE

13 — 3.778.300 lir

12 — 186.400 lir

TOTIP

1. — 1. Ortense		X
2. Cenerina		2
2. — 1. Lenin		1
2. Hata		2
3. — 1. Svizzera		1
2. Zappetta		X
4. — 1. Nicoletta		1
2. Rigoglio		1
5. — 1. Argelato		1
2. Caracalla		2
6. — 1. Danao		2
2. Galilea		1

KVOTE

12 — 593.540 lir

11 — 8.630 lir

10 — 2.837 lir

DEŽELNO MLADINSKO PRVENSTVO V GORICI

Fučka prvak v krogli

Merni odličen na 800 m z 1'57"5

V soboto in nedeljo je bilo v Gorici letošnje deželno prvenstvo za mladince, ki je dalo naslednje izide:

100 m: 1. Corubolo (Udinese) 11"; v polfinalu: Gabrovec (Bor) 12"6, Baša (Bor) 12"3

200 m: 1. Corubolo (Udinese) 22"5; v polfinalu Gabrovec (Bor) 25"5

400 m: Joan (Udinese) 50"6

800 m: 1. Merni (Goriziana) 1'57"5, 7. Švab (Bor) 2'7"1

1500 m: 1. Moro (Libertas Videm) 4'12"8, 12. Sancin (Bor) 4'50"6

3000 m: 1. Degano (Udin.) 9'26"6, 9. Sancin (Bor) 10'34"6

110 m zapreke: 1. Mosenich (Fiamma) 17"4

400 m zapreke: 1. Da Ros (Libertas Videm) 56"8

višina: 1. Munini (Libertas Videm) 1,85, 4. Fabjan (Bor) 1,60

daljina: 1. Regalzi (Liber. Videm) 6,44

troskok: 1. Regalci (Liber. Videm) 13,64

palica: 1. Pontonutti (Udin.) 3,50

disk: 1. Delli Compagni (Fiamma) 40,22, 2. Fučka (Bor) 35,91

kopje: 1. Fornasaris (Fiamma) 54,03, 4. Fučka (Bor) 52,29

kladivo: 1. Vecchiatto (Udin.) 52,35, 9. Fučka (Bor) 29,55, 11. Sancin (Bor) 27,35

krogla: 1. Fučka (Bor) 12,82, 11. Fabjan (Bor) 9,38

hoja 10 km: 1. Mattagliano (Ginnastica Triestina) 50'06"4, 3. Rapotec (Bor) 58'58"

štafeta 4x100 m: 1. Udinese 44"1

štafeta 4x400 m: 1. Libertas Videm 3'34"8.

II. LIGA (ZAHOD)

IZIDI

Slavonija—Famos	1:1	(0:0)
Rudar—Zadar	0:0	(0:0)
Split—Borovo	0:1	(0:1)
Borac—Segesta	1:1	(1:1)
Varteks—Lokomotiva	2:0	(2:0)
Leotar—Čelik	0:2	(0:0)
Istra—Sloboda	0:0	(0:0)
Bosna—Šibenik	0:0	(0:0)
Maribor—Slovan	3:0	(0:0)

LESTVICA

Borovo	7	6	1	0	20:2	13
Čelik	7	6	1	0	17:5	13
Lokomotiva	7	5	0	2	21:11	10
Sloboda	7	3	3	1	11:7	9
Bosna	7	3	3	1	10:6	9
Šibenik	7	3	2	2	9:10	8
Maribor	7	3	1	3	8:6	7
Rudar	7	2	2	3	11:9	6
Borac	7	2	2	3	9:12	6
Segesta	7	2	2	3	8:16	6
Slavonija	7	1	3	3	7:8	5
Varteks	7	2	1	4	8:11	5
Leotar	7	1	3	3	4:11	5
Slovan	7	1	3	3	4:13	5
Zadar	7	2	1	4	10:20	5
Famos	7	1	2	4	7:12	4
Istra	7	2	3	2	6:7	3
Split	7	1	1	5	9:15	3

SNL

IZIDI

Mura—Železničar	0:1	(0:0)
Triglav—Ljubljana	3:1	(3:1)
Celje—Rudar (T)	3:0	(1:0)
Rudar (V)—Kladivar	0:0	(0:0)
Nova Gorica—Koper	3:0	(1:0)

LESTVICA

Celje	5	5	0	0	14:3	10
Rudar (V)	5	3	1	1	8:4	7
Triglav	5	3	1	1	10:7	7
Ljubljana	5	3	0	2	7:7	6
Aluminij	5	2	1	1	9:8	5
Rudar (T)	5	2	1	2	7:6	5
Nova Gorica	5	2	0	3	12:11	4
Branik	4	1	2	1	10:9	4
Kladivar	5	1	2	2	7:6	4
Železničar	5	1	1	3	3:10	3
Mura	5	0	2	1	7:13	2
Koper	5	0	1	4	4:14	1

* * *

Pari prihodnjega kola (17. oktobra): Triglav - Železničar; Celje - Mura; Rudar (V) - Ljubljana; Branik - Rudar (T); Nova Gorica - Kladivar; Koper - Aluminij.

Bili smo mladi

A. K.

To je bilo takrat, ko še nismo poznali malodušja, četudi so nas strahovali in podili iz kraja v kraj. Čeprav okrnjeni, smo vedno prišli zopet skupaj in nadaljevali tam, kjer so nam delo prekinili.

Delo! Mogoče bo kdo pomislil: je bilo tisto delo? Pa je bilo vendarle brstenje in gibanje. Skoraj vsakdo se je v mladinskem društvu zanimal za nekaj ali pa je imel svojo nalogo. Če je bil pa popolnoma pasiven, je vsaj poslušal nešteto predavanj, ki so se redno vršila po vseh mladinskih društvih in ki so jih prirejali naši mladi intelektualci ali tisti, ki so se čutili mladi. Predavateljev ni bilo mnogo, potrebe po predavanjih pa velike. Zato je Zveza pripravila predavateljski tečaj. Koliko se jih je priglasilo za ta tečaj, ne vem, prigovarjanje po društvih je bilo veliko. Polagali so nam na srce, naj vsakdo, četudi je delavec, pripravi predavanje iz svoje stroke. Stil in jezik bi že popravili naši študentje. Tako smo po naših društvih poslušali razna predavanja, ki bi se zdela sedaj odveč. Za tiste čase pa so bila velika šola za nas vse.

Najbolj mi je ostal v spominu dogodek v zvezi z nekim napovedanim predavanjem, ki se ni moglo vršiti. Takrat je imelo naše društvo svoj sedež v Podlonjerju. Kot predavatelj je bil najavljen Marušič. Ne vem, o čem je mislil predavati. Zbralo se nas je lepo število mladih, prišla sta tudi dva tovariša odbora ZMD, prišel je že tudi Marušič, predavanje bi se moralo pričeti, kar priteče neki tovariš in nam zakliče: «Izginite, fašisti in kvesturini gredo, zvedel sem, da nas mislijo presenetiti in obkoliti.» Kaj sedaj? Najbolje, da izgineta tovariša od ZMD, naj gresta kar po stranski poti, mi vsi pa bomo šli kar po glavni cesti njim naproti, da nas ne bodo zasačili v prostorih društva. Šli smo, med nami je bil tudi Marušič in še tovariš iz Rocola. Nismo prišli daleč, ko nam pride naproti in nas obkoli med vikom in krikom vsa tista drhal. Kričijo na nas, nas zmerjajo in zahtevajo, naj gredo fantje v dvorano na Sovranišču, mi dekleta pa naj se poberemo domov. Kako naj gremo proč brez naših tovarišev, med katerimi so bili tudi naši bratje? Bale smo se zase, še bolj pa zanje. Kaj jim bodo naredili? Jih bodo pretepali? Neka tovarišica je začela jokati da brez brata ne gre domov. Tako so strpali še nas dekleta v dvorano gostilne. Začelo se je izpraševanje. Od vsakega posebej so zahtevali ime in naslov, zraven pa nam grozili, kot da smo najhujši razbojniki. Fašisti so skakali okoli nas kot opice, da so jim čopi na črnih fesih poskakovali in bi vse skupaj izgledalo zelo smešno, če bi ne bilo tako neznansko resno. Neki črnosrajčnik se je trkal na junaške prsi in kričal: «Sono fascista e ho ancora sete di sangue.» Revež, ne vem, kaj smo imeli mi pri tem. Gledali smo ves ta cirkus in pri srcu nam ni bilo prav nič lahko. Ko se jim je zdelo dovolj te predstave, so nam napravili pridigo in nas vse skupaj zapodili domov. S seboj so odpeljali samo Marušiča in drugega Rocolčana. Doma se nismo upali povedati, kaj se nam je pripetilo, da ne bi domačih preplašili. O vsem tem so izvedeli mnogo pozneje, ko je vsa stvar že malo zbledela. Bili smo pa v strahu za tovariša iz Rocola, kam so ju odgnali in kaj so z njima počeli; pa se je v naše veselje vse dobro izteklo. Na kvesturi so jima še posebej izprašali vest, jima napravili še večjo moralno pridigo, jima zabičali, da se ne smeta več prikazati pri Sv. Ivanu, in ju nato izpustili. Marušiča in tovariša pa smo še mnogokrat srečali v našem društvu in po razpustu društev na naših skupnih izletih.

Kot protiutež našemu mladinskemu društvu so pri Froncu ustanovili «dopolavoro». Prirejali so brezplačne plese in nudili razne ugodnosti. Zaradi tega dopolavora ni od našega društva odpadel nihče. Še posebno, ker so nam pravili, da mora na teh plesih stalno posredovati policija, ker pride pogosto do prepirov in pretepov. V našem društvu pa ni prišlo nikoli do najmanjšega prepira, četudi smo bili sami mladi in ni nihče pazil na nas in na to smo bili zelo ponosni. Prejemali nismo od nikoder moralne, še manj pa gmotne pomoči. Sami smo si plačevali našo sobo, kjer smo imeli seje, sestanke in predavanje. Svetila nam je petrolejka, ki smo jo morale dekleta očistiti vsakikrat, preden smo jo prižgali.

Da smo se mladina raznih mladinskih društev spoznali in spoprijateljili, je v veliki meri pripomogel tudi šport. Ob raznih tekmah se niso spoznali med seboj samo igralci ampak tudi člani tekmujočih društev. Naše društvo je imelo nogometno četo. Bodrili smo igralce in prepevali:

In če nas ne poznate
poglejte naše obraze,
mi smo od Sv. Ivana,
ki ne pozna porazov,
en, dva, tri,
Sv. Ivan gol nar'di.

Te cvetke ni spesnil Svetoivančan, ker so jo peli tudi po drugih mladinskih društvih, menjali so samo ime društva in je bil «volk sit in koza cela.» Nobeden ni «poznal porazov», četudi je četa izgubila igro. Sicer je še vsak spodbujal svojo četo, kakor je vedel in znal. Zvoni se je Škedenjcem dobrodušno rogal, da kričijo «alue, vržue balue u portue». Sicer si je Miloš ob priliki privoščil tudi nas Svetoivančane, češ da rečemo «gonjišče» namesto ognjišče, «čuhnja» namesto kuhinja in tako dalje. Mi mu tega nismo zamerili, še sami smo se zabavali na ta račun.

Ni bil pa nogomet edina panoga športa, ki so ga gojili v naših društvih. Dekleta so igrala med tukajšnjimi Slovenkami zelo priljubljeno in razširjeno igro «hazeno». Svetoivančani nismo imeli lastne ekipe hazene. Nekaj naših deklet je igralo v športnem društvu «Adrija». Predsednik «Adrije» je bil požrtvovalni pok. tov. Podbršček, starejši človek, vajen društvenega delovanja še iz časov kolesarskega društva «Balkan». Oni so imeli zato več izkušenj in so si znali urediti lastno igrišče v Ul. Calvola nasproti stolpiča Lloydove ladjedelnice. Te gmajne sedaj ni več, bloki hiš so prekrili naše spomine, kjer smo z navdušenjem navijali zdaj tej zdaj drugi četi raznih mladinskih društev, kajti čete hazene so imela skoraj vsa mladinska društva. Hudomušni tovariši pa so dekletom, kadar so jih hoteli posebno dražiti, prepevali pesem, ki se je glasila takole:

Hazena je lepi šport,
bun ta dra, bun ta dra
nam zvezi kot slab akord,
bun ta, bun ta dra.

vratarica mesto ima
je med palcami doma.
Hazena je lepi šport
bun ta bun ta dra...

Končali pa so

bomo kupli en baul
za vse gole naših mul.
Hazena itd...

S posebnim navdušenjem pa so se naša društva oklenila izletništva. Skoraj vsako je imelo odsek za izlete. Ko so oblasti razpustile vsa naša društva, so ti odseki bili edino gibalo in zadnja vez, ki je nas slovensko mladino na tem ozemlju vezala in skovala tisto trdno tovarištvo, ki ni popustilo niti v najtežjih dneh, ki so pozneje sledili.

Ko se v duhu oziramo nazaj na tiste dni, se v spominu meša marsikateri dogodek in datum. Vseeno ne bi bilo prav, da bi se vse to pozabilo, ker so nam ti izleti takrat pomenili vse: šport, zabavo in kulturno udejstvovanje in istočasno so krepili našo narodno zavest. Z izleti smo prišli v stik mi iz mesta in okolice z našimi ljudmi na Krasu, v Brkinih, v Vipavski dolini in drugod. Ljudje so nas z veseljem sprejemali, ker smo jim prinašali domačo besedo in pesem in mi smo se počutili eno z njimi. Spomnim se, kako smo v neki vasi prosili za mleko in nas je žena vprašala od kod smo. Srce se ji je odprlo, ko je čula, da smo iz Trsta. «Iz Trsta ste in še govorite slovensko». Nalila nam je mleka in še nam ga je dala, ker smo Slovenci, in solze so ji lile po licu. Mi smo pa bili v zadregi, ker se nam ni zdelo, da imamo zaslugo zato, da smo Slovenci.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50.— din, mesečno 1.000.— in letno 10.000 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst